

เรื่องในฉบับ

ความไว้วางใจ

การสับเปลี่ยนตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

ข้าราชการกับเงินเดือน

คุณบวชแล้วหรือยัง

ข้าฉัน

หลายด้านแล้ว

ปัญหาการเลื่อนเงินเดือน

ตอบปัญหาเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน

ตอบปัญหาเกี่ยวกับงานคลัง

แนะแนวสอบเลื่อนชั้น

กฎหมายและระเบียบใหม่

กันยายน ๒๕๑๕

สารสาร ข้าราชการ

วารสารข้าราชการ

วารสารเพื่อความก้าวหน้าของข้าราชการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และ
วินัยข้าราชการพลเรือน บัญชาคดี หรือปัญหาข้อข้องใจอันใด
โปรดส่งคำถามไปที่ “บรรณาธิการวารสาร” นี้

จำหน่ายปลีก เฉพาะ ๓.๕๐ บาท
สมาชิก ปี ๕๐ บาท รวมค่าส่ง
ขอรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก
โทร. ๘๑๕๔๔๔ หรือ ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๘

ฉบับที่ ๕

กันยายน ๒๕๑๕

ความไว้วางใจ	๒	ผมเอง
การสืบเปลี่ยนอัตราเงินเดือน	๔	ชัยณรงค์ ละออหนาว
ข้าราชการกับเงินเดือน	๑๘	ธนี วณพิลาศ
คุณบวชแล้วหรือยัง	๒๕	นายแห้ม
จำฉัน	๓๕	นายขจร
หลายล้านแล้ว	๓๘	ข้าราชการบางกอก
ปัญหาการเลื่อนเงินเดือน	๔๑	เสริมสุข โกวิทวานิช
คอบมีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน	๖๓	
คอบมีปัญหาเกี่ยวกับงานคลัง	๖๕	
แนะแนวสอบเลื่อนชั้น	๗๓	สิทธิชัย ประเสริฐศรี
สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก	๘๐	ชาติ เอี่ยมกระสุนธุ์
กฎหมายและระเบียบใหม่	๘๑	
บรรณาธิการแถลง	๘๘	

ที่ปรึกษา	พันเอกจินดา นายประวิณ นายโสรัจ	ณ สงขลา ณ นคร สุจริตกุล	เลขาธิการ ก.พ. รองเลขาธิการ ก.พ. รองเลขาธิการ ก.พ.
บรรณาธิการ	นายเชิธ	ธรรมาธิปต์	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	ดร. อาทิตย์	อุไรรัตน์	นายเสริมสุข โกวิทวานิช
กองบรรณาธิการ	นายธงชัย นายพรทรรพย์ นายวิเชิธ นายนิวัฒน์ นายเฉลิม นายสุธี นายจงรักษ์	วณิชกะ มณีศรี เกตุสิงห์ วชิรวรการ ศรีผดุง สุทธิสมบูรณ์ ปิยะนิตะวัต	ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ กองจัดการ เรือเอกผจง กันติเฉลิม นายสมพงษ์ ตรีวิมล นายเฉลิม สิงห์กุล นายสุพจน์ สาทรกิจ
ฝ่ายศิลป์	นายอุดม นายณรงค์	มิ่งเกษม นุกุลการ	พิมพ์ที่โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์นครหลวงกรุงเทพธนบุรี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา นางจำรัส อ่องจรีต

ความไว้วางใจ

ไม่ว่าในครอบครัว วงงานราชการ หรือธุรกิจการค้า ความเชื่อใจไว้วางใจต่อกันและกันของสมาชิกในครอบครัวหรือในหน่วยงานนั้น ๆ จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นระหว่างผู้ปฏิบัติงานร่วมกันมีส่วนได้เสียร่วมกัน ไม่ว่าฐานะหัวหน้ากับลูกน้อง หรือเพื่อนร่วมงาน อะไรเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความเชื่อใจไว้วางใจซึ่งกันและกัน หากจะพิจารณาเรื่องนี้แล้วก็มีผู้รู้กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ในทางสายเลือดนั้นเป็นปัจจัยสำคัญมากในสมัยก่อนการสรรหาบุคคลเข้ามารับราชการงานเมือง หรือการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ก็ต้องเลือกเอาลูกหลานและเครือญาติมาเป็นอันดับแรก ความมั่งคั่งเป็นหลักเป็นฐานก็เป็นสิ่งที่โน้มน้าวจิตใจให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจได้ หลายคนคงจำคำกล่าวที่ว่า “เงินทองอาจจะซื้ออะไรต่ออะไรได้หลายอย่าง” รวมทั้งความเชื่อถือและไว้วางใจด้วย นอกจากนั้นคนมีความรู้ความสามารถ ก็ช่วยให้คนอื่นมีความเชื่อถือไว้วางใจด้วย สมัยก่อนประเทศเราอยู่ในภาวะรบที่พหุปัจจัย ผู้ที่มีส่วนในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศและรักษาความมั่นคงของชาติให้ปลอดภัยจากศัตรู ก็ย่อมได้รับความยกย่องและไว้วางใจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นแม่ทัพนายกองคอยเป็นผู้คุ้มครองปกป้องรักษาราชฎาให้อยู่เย็นเป็นสุข มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน

กล่าวกันว่าสมัยนี้เป็นสมัยที่มีความก้าวหน้าในทางวิชาการและเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก การปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องใช้ผู้มีความสามารถเฉพาะทาง ในด้านการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ หรือดำรงตำแหน่งงานสำคัญ ๆ ก็เลือกคนที่มีความสามารถมีฝีมือและไว้วางใจได้ นอกจากนั้นยังพิจารณาถึงเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร มีเขว้าไหวพริบ รู้เท่าถึงการ รู้จักผ่อนผันผ่อนยาว รู้จักนิยัยคน มีความจงรักภักดี ตลอดจนเป็นคนมีหลักมีฐานด้วย แต่อย่างไรก็จะต้องเห็นได้ว่าความผูกพันในทางสายเลือดและญาติมิตรยังมีความสำคัญอยู่เป็นอย่างมากใน

การที่จะได้สนับสนุนบุคคลให้ดำรงตำแหน่งงานที่สำคัญ ๆ นอกจากนั้นผู้รู้หลายท่านยังมีความเห็นว่า การที่จะได้ตำแหน่งงานนั้น จะต้องมียศประกอบหลายอย่างร่วมกันด้วย เช่น ชื่อก๊าม นามสกุลก็เพราะ มีญาติผู้ใหญ่คอยสนับสนุน สังคมก็มีศรัทธาอาศัยสนับสนุนทางฝ่ายคุณนาย ต้องมีความคล่องในหลาย ๆ ทางด้วย บางท่านก็ว่าคนเรานั้นแข่งเรือแข่งแพ้ได้ แต่แข่งเรือแข่งไม่ได้ จึงเชื่อว่าอยู่ที่ดวงด้วย ใครล่ะจะไม่เชื่อดวง

สรุปแล้วเห็นว่าอะไร ๆ ก็คงจะเป็นที่สองหรือที่สามรองจากความสัมพันธ์ทางสายเลือด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจ และเป็นหลักในการแต่งตั้งคนให้ดำรงตำแหน่งงานก็ มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งอย่างรวดเร็ว จึงมีข้อสังเกตว่า ในวงราชการนั้นเรายึดหลักความรู้ความสามารถหรือนักวิชาการเรียกว่าระบบคุณธรรม กับระบบอุปถัมภ์ ซึ่งถือเรื่องสายเลือดญาติมิตรเป็นสำคัญ ตามนี้จะเอียงไปทางใดก็อยู่ที่ผู้มีอำนาจจะใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้ตามความเหมาะสม บางสมัยก็เอียงไปทางซ้าย บางสมัยก็เอียงไปทางขวา ตามภาวะของสังคมการเมืองและระบบราชการในแต่ละสมัย เรื่องนี้ไม่เป็นของแปลก เป็นความจริงซึ่งมีมาแล้วแต่สมัยพุทธกาล

การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตัดโอนตำแหน่ง

ชัชวรงค์ ละออนวล

ในการบริหารราชการ การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่งเป็นเรื่องจำเป็นที่ส่วนราชการต่าง ๆ ต้องปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำ จะมากน้อยบ่อยครั้งแค่ไหนขึ้นอยู่กับจำนวนข้าราชการ หน่วยงานในสังกัดและลักษณะงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้น ๆ ถ้าเป็นส่วนราชการที่มีตำแหน่งข้าราชการเป็นจำนวนมาก มีขอบเขตการปฏิบัติงานกว้าง ขวางแบ่งส่วนราชการออกเป็นหลายกองหลายแผนก มีส่วนราชการอยู่ในภูมิภาคด้วยแล้ว การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่งก็จำเป็นต้องปฏิบัติเป็นประจำซึ่งมีปัญหาเกิดขึ้นและมีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานน้อย ๆ

ถ้าพิจารณากันอย่างผิวเผิน อาจจะคิดว่าการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่งเป็นเรื่องง่าย ๆ เป็นงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ไม่น่าจะเกิดปัญหาจนเกิดข้อผิดพลาดได้ แต่ถ้าได้พิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว จะทราบว่า การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่งนั้นแต่ละเรื่องแต่ละรายข้อเท็จจริงแตกต่างกัน ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงแต่จะต้องรู้ระเบียบหลักเกณฑ์ในเรื่องนั้นเท่านั้น ยังจำเป็นต้องรู้ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งอีกหลายเรื่อง ตลอดจนต้องมีหลักฐานที่เกี่ยวข้องอยู่ในมืออย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ดังนั้น ถึงแม้ว่าจะปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำก็อาจจะผิดพลาดได้ โดยง่าย

ก่อนที่จะว่าถึงเรื่องการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่ง ขอทำความเข้าใจเบื้องต้นเสียก่อนว่าตำแหน่งคืออะไร

ตำแหน่ง

ผู้รู้และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับตำแหน่งและอัตราเงินเดือนได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับ “ตำแหน่ง” ไว้หลายท่าน ส่วนใหญ่ของคำนิยามดังกล่าวใกล้เคียงกัน จะแตกต่างกันก็เฉพาะถ้อย

คำบางคำเท่านั้น ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า “ตำแหน่ง หมายถึงกลุ่มหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ปฏิบัติ ซึ่งจะปฏิบัติเต็มเวลาหรือไม่เต็มเวลาก็ได้”

ดังนั้น อาจจะแยกส่วนประกอบที่สำคัญ ๆ ของตำแหน่งออกได้ ๔ ประการ คือ

๑. ชื่อตำแหน่ง

สิ่งต่าง ๆ ต้องให้ชื่อหรือมีชื่อไว้เป็นสื่อกลาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
 นั่นคือ ตำแหน่งก็ต้องให้ชื่อหรือมีชื่อนั้น

ฉะนั้น ตำแหน่งที่มีลักษณะงานเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน ต้องการผู้มีความ
 สมบัติ พื้นความรู้ ประสบการณ์อย่างเดียวกัน และใช้วิธีการทดสอบบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้ง
 ให้ดำรงตำแหน่งอย่างเดียวกัน มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ในระดับเดียวกัน ก็จะมีชื่อตำแหน่งอย่าง
 เดียวกัน

๒. หน้าที่และความรับผิดชอบ

ตำแหน่งทุกตำแหน่งจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบและเป็นเรื่องที่เหมาะสมจะ
 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของทุก ๆ ตำแหน่งไว้ให้ชัดเจนด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งจะได้
 ทราบดีว่าเขาจะต้องทำอะไรบ้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาก็จะสามารถตรวจ
 สอบการปฏิบัติงานและผลงานได้โดยสะดวก

๓. คุณสมบัติพื้นความรู้และเงื่อนไขของตำแหน่ง

ลักษณะงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งย่อมไม่เหมือนกัน

งานจะมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและปริมาณงานที่เหมาะสมเพราะได้กำหนด
 คุณสมบัติพื้นความรู้ หรือเงื่อนไขของตำแหน่งไว้ได้มาตรฐานกับงาน

งานนั้น ๆ ต้องใช้ผู้มีพื้นฐานการศึกษาทางไหน ระดับใด ต้องมีประสบการณ์
 มากน้อยเพียงใด หรือต้องมีคุณสมบัติพิเศษอย่างใด ถ้าได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมจะก่อให้เกิด
 เกิดประโยชน์แก่ราชการและผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่

๔. เงินเดือน

เป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงาน

๖ การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือน

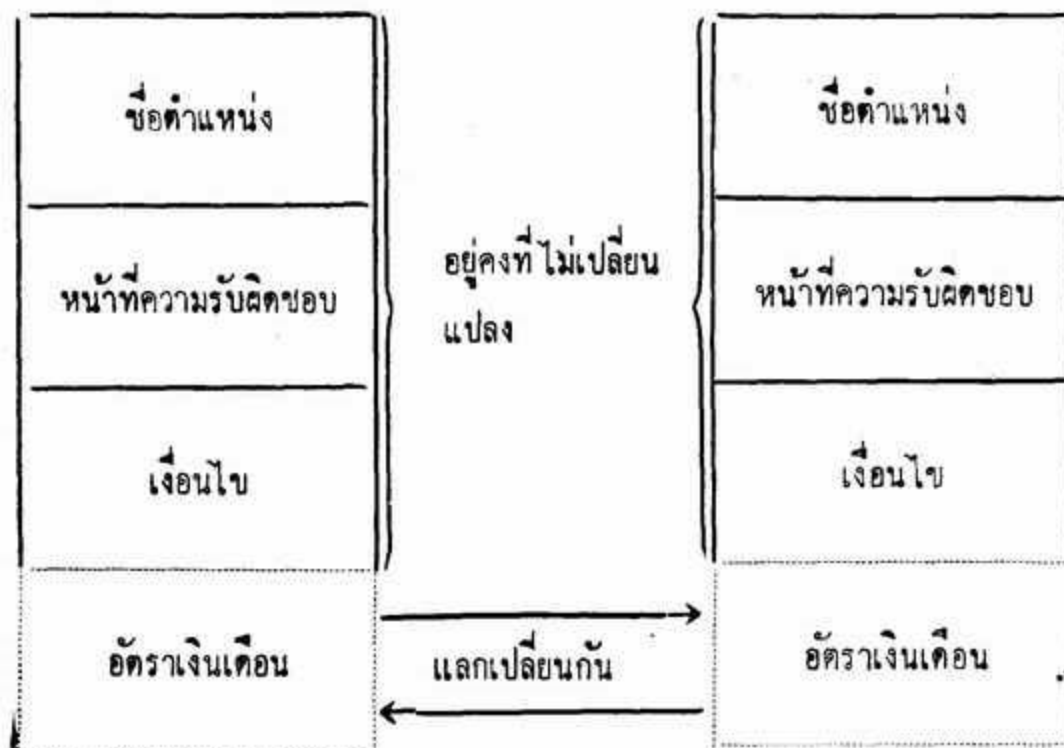
การกำหนดเงินเดือนให้เหมาะสมนั้น โดยทั่วไปถือหลักว่า “งานเท่ากันควรได้รับเงินเท่ากัน”

งานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน ก็ควรได้รับเงินเดือนมากน้อยต่างกัน

ความหมายของการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและการตัดโอนตำแหน่ง

๑. การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือน

หมายถึงการยกอัตราเงินเดือนของตำแหน่ง หนึ่งไปเป็นอัตราเงินเดือนของอีกตำแหน่งหนึ่ง แล้วยกอัตราเงินเดือนของอีกตำแหน่งหนึ่งมาแลกเปลี่ยน

ตัวอย่างเช่น สับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนชั้นโท อันดับ ๒ ขึ้น ๒๓๐๐ เลขที่ ๑๐๐/๒๕๑๕ ของตำแหน่งบุคลากรโท ตำแหน่งเลขที่ ๘๗ กองการเจ้าหน้าที่ ไปเป็นอัตราเงินเดือนของตำแหน่งพนักงานตรวจสอบภาษีโท ตำแหน่งเลขที่ ๒๕๐ กองภาษีการค้า แล้วสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนชั้นโท อันดับ ๒ ขึ้น ๑,๘๐๐ บาท เลขที่ ๑๓๗/๒๕๑๕ ของตำแหน่งพนักงานตรวจสอบภาษีโท ตำแหน่งเลขที่ ๒๕๐ กองภาษีการค้า ไปเป็นอัตราเงินเดือน ของตำแหน่งบุคลากรโท ตำแหน่งเลขที่ ๘๗ กองการเจ้าหน้าที่ เป็นการแลกเปลี่ยนกัน

เมื่อสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนกันแล้ว คงเปลี่ยนแปลงไปเฉพาะเงินเดือนของตำแหน่งเท่านั้น ส่วนชื่อตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ และเงื่อนไขของตำแหน่งทั้ง ๒ คงเดิม

บุคลากรโทกองการเจ้าหน้าที่ ตำแหน่งเลขที่ ๘๗	พนักงานตรวจสอบภาษีโท กองภาษีการค้า ตำแหน่งเลขที่ ๒๕๐
อัตราเงินเดือน เดิม โท ๒๓๐๐ เลขที่ ๑๐๐/๑๕ สับเปลี่ยนแล้วเป็น โท ๑๙๐๐ เลขที่ ๑๓๗/๑๕	อัตราเงินเดือน เดิม โท ๑๙๐๐ เลขที่ ๑๓๗/๑๕ สับเปลี่ยนแล้วเป็น โท ๒๓๐๐ เลขที่ ๑๐๐/๑๕

๒. การตัดโอนตำแหน่ง

หมายถึงการตัดโอนตำแหน่งจากส่วนราชการหนึ่งไปไว้ในอีกส่วนราชการหนึ่ง ซึ่งทำให้อัตราค่าจ้างลดลงในส่วนราชการหนึ่ง แต่ไปเพิ่มขึ้นในอีกส่วนราชการหนึ่ง

หรืออาจจะเรียกว่า ย้ายตำแหน่งในส่วนราชการหนึ่ง แล้วเพิ่มตำแหน่งในอีกส่วนราชการหนึ่ง เช่น ตัดโอนตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนกเงิน ๑ ตำแหน่ง ไปตั้งจ่ายในแผนกงบประมาณและพัสดุ ซึ่งเท่ากับย้ายตำแหน่งเสมียนพนักงาน แผนกเงินไปเพิ่มตำแหน่งเสมียนพนักงาน ในแผนกงบประมาณและพัสดุ ๑ ตำแหน่ง

เพราะเหตุใดจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตักโหนดตำแหน่ง

โดยปกติเมื่อผู้มีอำนาจหน้าที่ได้พิจารณากำหนดไว้ว่า ตำแหน่งใดควรกำหนดระดับไว้สูงต่ำแค่ไหน ควรมีอัตราเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงเพียงใดแล้ว การปรับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตักโหนดตำแหน่งให้เปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้เดิมย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยหลักการและเหตุผล และอาจจะก่อให้เกิดปัญหาและทำให้ข้าราชการบางคนได้ประโยชน์และบางคนเสียประโยชน์หมด โอกาสที่จะเลื่อนเงินเดือนหรือเลื่อนขั้นได้

แต่ในการบริหารราชการ การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการเป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ และส่วนใหญ่แล้วก็ต้องตักโหนดอัตราเงินเดือนตามตัว ไปตั้งจ่ายด้วย

เหตุที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตักโหนดตำแหน่ง อาจแยกออกได้ ๒ ประการคือ

๑. เหตุผลเกี่ยวกับงาน

๒. เหตุผลเกี่ยวกับตัวบุคคล

เหตุผลเกี่ยวกับงาน

๑. เนื่องจากปริมาณงานของหน่วยงานหนึ่งเพิ่มมากขึ้นหรือลดลง

๒. หน่วยงานนั้นมีหน้าที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

๓. ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น เช่น แผนก ก. ถูกผู้บังคับบัญชาตำหนิว่า ทำงานช้า หรือทำงานผิดพลาดบ่อย ๆ ก็จำเป็นต้องตักโหนดตำแหน่งไปเพิ่ม หรือปรับเปลี่ยนโยกย้ายตัวบุคคลให้เหมาะสมเสียใหม่ ซึ่งอาจจะต้องปรับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนตามตัวไปตั้งจ่ายในแผนก ก. ด้วย

เหตุผลเกี่ยวกับตัวบุคคล

๑. ต้องการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน งานบางอย่างต้องการผู้มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ หรือได้รับเครื่องมือเครื่องจักรเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะ

๒. ลักษณะงานบางอย่างไม่ควรให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น ๆ อยู่ปฏิบัติงาน

นานเกินไป เพราะอาจจะก่อให้เกิดความคับเคย เกรงอกเกรงใจกัน จนทำให้เกิดภาวะ “ลูปหน้าปะจมูก” ซึ่งจะทำให้รายการต้องเสียประโยชน์ไปได้โดยง่าย

๓. ทั่วบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ถ้าได้สับเปลี่ยนโยกย้ายในจังหวะที่เหมาะสมจะเป็นประโยชน์แก่ตัวรายการผู้นั้นเอง เพราะจะทำให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น และเป็นประโยชน์แก่งานด้วย งานใหม่คนใหม่มีความคิดใหม่มาปรับปรุงงาน

๔. เหตุผลอื่น ๆ เช่น ความประพฤติไม่เหมาะสม ไม่สามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นได้ สภาพของงานไม่เหมาะสมกับสุขภาพ อายุของผู้ปฏิบัติงาน ฯลฯ เป็นต้น การดำเนินการและการพิจารณาเรื่องจำเป็นจะต้องพิจารณาในด้านใดบ้าง

เป้าหมายของการบริหารงานบุคคลมีอยู่ว่า “เพื่อสรรหาคนและสงวนคนไว้ให้มีจำนวนเพียงพอและมีคุณภาพที่ดี เพื่อให้ปฏิบัติงานให้เป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด” ฉะนั้น ในการดำเนินการและการพิจารณาเรื่องสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตัดโอนตำแหน่งจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึง

๑. จำนวนตำแหน่งเหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพของงาน
๒. ระดับตำแหน่งเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ
๓. เมื่อสับเปลี่ยนโยกย้ายแล้วทำให้รายการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๔. ประหยัด

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตัดโอนตำแหน่งจะต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย คือ

๑. กรมเจ้าของเรื่อง
 - หัวหน้าส่วนราชการผู้มีอำนาจในการออกคำสั่ง
 - หัวหน้าหน่วยงานระดับกอง แขนง ที่ตำแหน่งนั้น ๆ สังกัดอยู่ หรือที่

เกี่ยวข้องกับการสับเปลี่ยนตัดโอนโดยตรง

- การเจ้าหน้าที่

๒. ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.

— ก.พ. พิจารณาตามที่กรมต่าง ๆ ขออนุมัติมา

— นักวิเคราะห์งานบุคคล พิจารณาข้อเท็จจริง รายละเอียด และหลักเกณฑ์ เพื่อนำเสนอ ก.พ. พิจารณา

— กองทะเบียนประวัติ ในกรณีตรวจสอบความถูกต้องของคำสั่งและทัณฑ์ขัง
ขังแรงข้อผิดพลาด และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง

๓. กรมบัญชีกลาง

ในบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ การเจ้าหน้าที่นับว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นตัวกลางในการดำเนินงาน ต้องรวบรวมรายละเอียดและหลักฐานต่าง ๆ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสิ้นสุด จะต้องประสานงานติดตามตลอดจนขังแรงเหตุผลความจำเป็นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายทราบ เข้าใจและเห็นด้วยว่า เพราะเหตุใดจึงต้องสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนหรือตัดโอนตำแหน่งเหล่านั้น

การเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรจะต้องรู้เรื่องอะไรบ้าง

การที่จะปฏิบัติงานนี้ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปตามเป้าหมาย และไม่ให้เกิดปัญหาข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเพื่อประโยชน์และสิทธิของข้าราชการที่จะมีโอกาสก้าวหน้าต่อไปนั้น การเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องรู้เรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ด้วย คือ

๑. ระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสับเปลี่ยนอัตราเงิน เดือนและ ตัดโอนตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดไว้ จะต้องรู้และเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ถ้ามีปัญหาคือสงสัยอย่างใด ต้องสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องก่อน รู้ว่ากรณีใดต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อนจึงจะดำเนินการต่อไปได้ และกรณีใดบ้างที่ดำเนินการไปได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ ก.พ. เพราะอะไร อาศัยระเบียบหลักเกณฑ์ใด

๒. ระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอกำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ เป็นขั้นและอันดับสูงขึ้น

๓. ระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอตำแหน่งเพิ่มเติม

๔. ระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขออนุมัติส่วนราชการ เพื่อบรรจุผู้มีปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ

๕. รายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งที่จะสับเปลี่ยนหรือตัดโอน ตลอดจนตำแหน่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖. หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายละเอียด เกี่ยวกับขั้นตอน การปฏิบัติงานพอที่จะชี้แจงเหตุผลความ จำเป็นที่ จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ด้วย

เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ส่วนใหญ่เป็นระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. ออกเป็นหนังสือเวียนให้หน่วยราชการต่าง ๆ ทราบเป็นแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางบางประการที่ ก.พ. ถือเป็นหลักการพิจารณา ถ้าการเจ้าหน้าที่ได้รวบรวมศึกษาและทำความเข้าใจไว้อย่างดีแล้วก็ไม่ สู้จะเป็นปัญหาเท่าใดนัก

ส่วนข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตำแหน่ง การเจ้าหน้าที่จะรู้ได้จาก เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น จากคำขอเลื่อนเงินเดือนประจำปี คำขอตำแหน่งเพิ่มเติม คำขอ เลื่อนขั้น เลื่อนอันดับเงินเดือน ฯลฯ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่งมาให้ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันและใช้ประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ด้วย ซึ่งการเจ้าหน้าที่สมควรจะต้องศึกษา วิเคราะห์ บันทึก และรวบรวมไว้ ใช้กับงานในหน้าที่ของการเจ้าหน้าที่ต่อไป

การเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องรู้เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว มิฉะนั้น อาจจะทำให้การปฏิบัติงาน ขาดหลัก และเกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ก.พ. ไม่อนุมัติบ้าง หรือต้องชี้แจงเพิ่มเติมบ้าง แต่ถ้ารู้ ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือน การตัดโอน ตำแหน่งเพื่อแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการเป็นไปโดยถูกต้องรวดเร็ว และประหยัด การเจ้าหน้าที่มี หน้าที่โดยตรงที่จะต้องพิจารณาว่าเรื่องนี้ ราวนั้น จะต้องดำเนินการอย่างไร ควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด ชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเสียแต่ต้นก็จะเป็นการประหยัดเวลาและวัสดุต่าง ๆ ด้วย ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลควรทำ เมื่อส่งเรื่องมาขออนุมัติ ก็สามารถชี้แจงเหตุผลความจำเป็นได้ตรงประ เด็นมีเหตุผล มีน้ำหนักยิ่งขึ้น

ประการสำคัญที่การเจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาในการปฏิบัติงานทุกครั้ง และทุกรายก็คือ เมื่อสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนหรือตัดโอนตำแหน่งไปแล้วจะเป็นการ “ปิดทางก้าวหน้า” ของข้าราชการอื่น ๆ หรือไม่ เช่น ในหน่วยงานหนึ่งมีตำแหน่งประจำแผนกชั้นตรีอยู่ ๒ ตำแหน่ง ถ้าจะตัดโอนตำแหน่งประจำแผนก ชั้นตรีมาจากหน่วยงานอื่นเพิ่มขึ้นอีก ๑ ตำแหน่ง การเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าข้าราชการชั้นจตุรในหน่วยงานนั้น จะมีโอกาสก้าวหน้าที่จะเป็นชั้นตรีได้อีกหรือไม่ มีเหตุผลความจำเป็นถึงขนาดที่จะต้องตัดโอนประจำแผนกมาเพิ่มโดยไม่มวธรอนทดทกวานอกแล้ว

หรือในบางกรณีเมื่อตัดโอนตำแหน่งจากหน่วยงาน หนึ่งไปตั้งจ่ายในอีกหน่วยงานหนึ่ง ข้าราชการระดับรองลงไป ในหน่วยงานเดิมต้องรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ จะมีโอกาสก้าวหน้าได้เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนชั้นหรือไม่ เพราะถ้าเป็นการขอกำหนดตำแหน่งสูงขึ้นในลักษณะ “ข้าม” อาจจะไปปิดทางก้าวหน้าของข้าราชการในหน่วยงานนั้นได้โดยง่าย

ในการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนตามตัวไปตั้งจ่ายก็เช่นเดียวกัน การเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่า เมื่อดำเนินการไปแล้ว ข้าราชการผู้ครองตำแหน่งใหม่จะเสียโอกาสเลื่อนเงินเดือนหรือไม่ เช่น นาย ก. ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น ๒,๓๐๐ บาท ดำรงตำแหน่ง ซึ่ง ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งไว้แล้วว่าเป็นชั้นโท อันดับ ๓ หรือเป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบสูง งานในหน้าที่มีปัญหายุ่งยากอยู่ในเกณฑ์ที่จะขออนุมัติ ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งเป็นชั้นโท อันดับ ๓ ได้ ถ้าจะสับเปลี่ยนโยกย้ายนาย ก. ไปดำรงตำแหน่งใหม่ก็จำเป็นต้องพิจารณาว่า ตำแหน่งที่จะแต่งตั้งนาย ก. ไปดำรงใหม่นั้น ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งไว้ระดับใด งานในหน้าที่ความรับผิดชอบมีปัญหายุ่งยากใน ระดับที่แตกต่างกับตำแหน่งเดิมมากน้อยเพียงใด อยู่ในเกณฑ์ที่จะขออนุมัติ ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนของตำแหน่งเป็นชั้นโท อันดับ ๓ ได้หรือไม่

การสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือนและตัดโอนตำแหน่งที่ได้ดำเนินการมาแล้ว มีข้อผิดพลาดอะไรบ้าง

ปรากฏว่ามีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจากการดำเนินงานเรื่องนี้เป็นประจำ บางเรื่องและบางรายก็มีผิดพลาดในเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดขึ้น เช่น ตัดโอนตำแหน่งเสมียนพนักงาน ซึ่งมีเงื่อนไข

บรรจผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพจากหน่วยงานหนึ่งไปตั้งจ่ายในอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งทำให้อัตราค่าจ้างเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่เรื่องหนังสือเวียนของ ก.พ. ที่ มว. ๔/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่า กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จะดำเนินการเองไม่ได้ ต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อน

จากการศึกษารายละเอียด รวบรวมและติดตามข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของนักวิเคราะห์งานบุคคลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง พบว่าข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสับเปลี่ยนอัตราเงินเดือน และตัดโอนตำแหน่งที่หน่วยงานต่าง ๆ ส่งคำสั่งมาให้สำนักงาน ก.พ. ตรวจสอบความถูกต้อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับ

๑. สับเปลี่ยนอัตราเงินเดือน โดยแต่งตั้งตัวบุคคลตามตัวไปด้วย โดยที่บุคคลผู้นั้นมีคุณสมบัติไม่ตรงกับเงื่อนไขของตำแหน่งที่แต่งตั้งใหม่ เช่น

วิทยากรตรี แผนกตรวจสอบ	วิทยากรตรี แผนกวิจัยและสถิติ
เงื่อนไข	เงื่อนไข
รบ. นบ.	ศบ. พณ.บ.
อัตราเงินเดือน ขั้นตรี ๑๕๐๐ บาท	อัตราเงินเดือน ขั้นตรี ๑๔๐๐ บาท
นาย ก. วุฒิ รบ.	นาย ข. วุฒิ พณ.บ.

← ————— →
แลกเปลี่ยนกัน ซึ่ง
ทำไม่ได้ เพราะ
เงื่อนไขของตำแหน่ง
กับคุณวุฒิ
ของตัวบุคคลแตกต่างกัน

การสับเปลี่ยนอัตราเงินเคียน เงื่อนไขของตำแหน่งไม่เปลี่ยนแปลงไป ถ้ามีการแต่งตั้งตัวบุคคลพร้อมกับการสับเปลี่ยนอัตราเงินเคียนด้วย การเจ้าหน้าที่จะต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ ประเด็นคือ

- สับเปลี่ยนอัตราเงินเคียน เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่วางไว้
- การแต่งตั้งเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่วางไว้ด้วย เช่น ตัวบุคคลมีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขของตำแหน่ง

๒. ตัดโอนตำแหน่งจากหน่วยงานหนึ่งไปตั้งจ่ายในอีกหน่วยงานหนึ่ง พร้อมกับเปลี่ยนชื่อตำแหน่งด้วย เช่น ตัดโอนตำแหน่งเสมียนพนักงานจากหน่วยงานหนึ่ง ไปตั้งจ่ายในอีกหน่วยงานหนึ่ง แล้วเปลี่ยนชื่อตำแหน่งจากเสมียนพนักงาน เป็นตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น พนักงานบัญชีจัดว่า เป็นต้น

การตัดโอนตำแหน่งดังกล่าว ถ้าเป็นตำแหน่งเสมียนพนักงานที่บรรจุจากผู้สอบแข่งขันก็อยู่ในอำนาจของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จะดำเนินการได้เอง แต่ต้องตัดโอนไปตั้งจ่ายในตำแหน่งเสมียนพนักงาน จะเปลี่ยนชื่อตำแหน่งไม่ได้ แต่ถ้ามีเหตุผลความจำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อตำแหน่งจะต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อน

สาเหตุที่ทำให้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น

๑. ระเบียบหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ใช้ถ้อยคำที่อ่านแล้วเข้าใจยาก ค่อนข้างสับสน เขียนสั้นเกินไป ไม่มีตัวอย่างให้ดูว่ากรณีใดบ้างที่ต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อน และกรณีใดบ้างที่กระทรวงทบวงกรมดำเนินการไปได้เองโดยไม่ต้องขออนุมัติ

๒. การเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแปลหรือเข้าใจความหมายผิด หรือพิจารณาเฉพาะระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการสับเปลี่ยนอัตราเงินเคียนและการตัดโอนตำแหน่งเท่านั้น โดยละเลยถึงกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. ไม่ทราบว่ามีระเบียบและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ หรือไม่ทราบตลอดทั้งหมดว่ามีอยู่ฉบับใดบ้าง อยู่ที่ใดบ้าง

๔. ไม่มีคู่มือการปฏิบัติงาน ขาดหลักฐานข้อเท็จจริงต่าง ๆ

๕. ไม่สามารถชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจ และ เห็นด้วยว่า เรื่องนี้
ทำไมได้เพราะอะไร หรือไม่ทราบว่าจะชี้แจงอย่างไร

๖. เหตุอย่างอื่น เช่น คิดว่าเข้าใจระเบียบหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ถูกต้องแล้ว หรือเพราะ
มีงานมาก งานเร่งด่วน ไม่มีเวลาตรวจสอบหลักฐานที่มีอยู่ หรือไม่มีเวลาติดต่อสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

วิธีแก้ไข

๑. ต้องพิจารณาแก้ไขระเบียบหลักเกณฑ์ที่วางไว้ โดยพยายามใช้ถ้อยคำที่อ่านแล้ว
เข้าใจง่าย ควรมีตัวอย่างมาก ๆ จะทำให้เข้าใจระเบียบหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ดีขึ้น และถ้ามี
คำอธิบายเป็นคู่มือด้วยจะทำให้การปฏิบัติงานผิดพลาดน้อยลงกว่าปัจจุบัน

๒. การเจ้าหน้าที่จะต้องมีคู่มือในการปฏิบัติงาน

คู่มือควรมีหลักฐานรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่ง เช่น เลขที่ตำแหน่ง
ชื่อตำแหน่ง เงื่อนไขการบรรจุ ชื่อบุคคลผู้ครองตำแหน่ง คุณสมบัติของบุคคล อัตราเงินเดือน
และต้องติดตาม แก้ไข ความเคลื่อนไหวของตำแหน่งและตัวบุคคลให้ถูกต้องสมบูรณ์อยู่เสมอ

จะทำเป็นบัตร หรือทำเป็นทะเบียนตำแหน่งก็แล้วแต่จำนวนข้าราชการและความ
เคลื่อนไหวของข้าราชการภายในหน่วยงานนั้น ๆ เมื่อจะปฏิบัติงานการเจ้าหน้าที่ สามารถตรวจ
สอบรายละเอียดและหลักฐานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วทันที่ว่า ตำแหน่งนั้น ๆ มีเงื่อนไขการบรรจุ
อย่างไร ผู้ดำรงตำแหน่งมีคุณสมบัติอะไร อัตราเงินเดือนของตำแหน่ง ก.พ. กำหนดขั้นต่ำ ขั้นสูง
ไว้เท่าใด มีหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ฯลฯ

๓. การเจ้าหน้าที่ต้องพร้อมอยู่เสมอ

ทำความเข้าใจกับระเบียบและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ติดต่อกับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
เพื่อหาข้อเท็จจริงและรายละเอียด และเพื่อจะได้รู้ความเคลื่อนไหวว่ามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปบ้าง

๔. สามารถชี้แจงข้อเท็จจริงและระเบียบหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาโดยตรง ว่าเรื่องนี้ทำได้หรือทำไม่ได้อย่างไร ผิดหรือถูกเพราะ
อะไร มีวิธีการอย่างอื่นที่เหมาะสมถูกต้องกว่าวิธีการที่สั่งให้ทำอย่างใดหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่

ถูกต้องสามารถอธิบายได้ว่าถ้าทำไปแล้ว จะมีปัญหาที่ยุ่งยากตามมาอย่างใดบ้าง จะมีข้าราชการ
ผู้ใดบ้างที่เสียหาย และสามารถจะแก้ไขปัญหานั้นที่ตามมา หรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไร
หรือไม่

๕. การปฏิบัติงานทุกเรื่องจะต้องตรวจสอบหลักฐานและรายละเอียดต่างๆ ให้น่า
เชื่อถือได้ บางเรื่อง บางครั้งต้องยอมเสียเวลา

ในการปฏิบัติงานควรยึดหลักว่า “นายเราไม่อยู่ในฐานะที่จะทำอะไรผิดพลาด”
เพราะถ้าผิดพลาดไปแล้ว ผิดพลาดบ่อยครั้ง ไม่เสียเฉพาะผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องก็อาจ
จะเสียหายด้วย นอกจากนั้นยังทำให้ผู้ใหญ่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องที่ได้สั่งไปแล้ว ซึ่งเป็น
เรื่องที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้นอย่างยิ่ง

(ยังมีต่อ)

สถานพยาบาล สหภาพพร

ถนนสีลม โทร. 30079

มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ รักษาโรค ยาเสพติด
ปัญหาทางเพศ โรคประสาท โรคจิต
โรคพิษสุรา และโรคนอนไม่หลับ ใช้เครื่องมือทันสมัย
ในการตรวจประสาทและสมอง ดำเนินการรักษา
แบบยุโรป อเมริกา

ข้าราชการกับเงินเดือน

ธณิ วัฒนพิลาศ

พวกเรา ส่วนมากที่เป็นข้าราชการนั้น พอถึงปีงบประมาณ เราก็จะมีความหวัง บางท่านที่เกษียณมานาน ก็หวังที่จะเลื่อนขั้นไปดีกว่าปัจจุบัน ปีที่แล้วมาเจ้านายท่านไม่เห็นความดี ปีนี้ท่านคงจะเห็นความดีได้บ้าง ปีกลายเขาขอให้ขึ้นเดียว ปีนี้คงจะให้ ๒ ขั้น เพราะถ้าไม่ให้ปีนี้ ปีหน้า ก็คงจะอด เพราะติดอันดับ เมื่อทุกคนต้องอยู่เพราะความหวังหรือความฝัน ก็น่าจะต้องพูดถึงความฝันนั้นบ้าง

ท่านทั้งหลาย ที่เป็นข้าราชการ ก็คงจะทราบดีว่า เงินเดือนของเราเนี่ย ก็แค่เงินเดือนเท่านั้น หาได้มีพอกเก็บ มีพอสะสมจะซื้อตึก ซื้อสวนไม่ กล่าวกันว่า ถ้าข้าราชการคนหนึ่ง มีเงินแสนขึ้นมา เขาจะพากันคิดว่า

คงจะเป็นลูกเศรษฐี หรือผู้ดีมาก่อน โดยรับมรดกมา หรือไปตกถึงขั้วสาร จนนาคหน้า (ใจ)

คน ๆ นั้น โกง รับเปอร์เซ็นต์การค้าขาย ผูก หรือต่อเอกสิทธิ์ทางการค้า หรือ ริดไถคอกเบี้ยจากลูกน้อง หรือผู้ที่มาอยู่กับ โดยปรกติ หน้าข้าราชการของเขา จะเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง จ้างหรือขอ ๆ ขยาย ๆ นั้นแหละ

เขาเป็นคนค้าของเถื่อน เช่น ฝิ่น เฮโรอีน อาวุธ หรือของหนีภาษี ฯลฯ

เขาคงโชคได้จากการถูกหวั่นรัฐบาล หรือหวั่นใต้ดิน

สรุปแล้วเขาคงมีรายได้พิเศษเป็นกอบเป็นกำนอกเหนือจากเงินเดือน เราจะเห็นว่า ถ้าพนักงานเดือนนั้น บางเดือน เราจะมีจ่ายอย่างสมบูรณ์พอสมควรเพียงไม่กี่วัน ผู้เขียนเอง เมื่อ ๑๓ ปีก่อน ได้รับเงินเดือน ๑๔๐๐ บาท ยังเป็นโสด พอถึงงานฤดูหนาวเชียงใหม่ก็ไปเที่ยวงานกับเขาคั่ว แต่ต้องขืมเจ้านายเพิ่ม ๓๐๐ บาท ปรากฏว่า มีกินเพียง วันที่ ๕ มกราคมเท่านั้น นอกนั้นก็กินข้าวปุ้นโต เราลองมาคิดถึง ผู้ที่มีเงินเดือน ๑๒๐๐ ลูก ๔ อยู่ในเชียงใหม่

หรือกรุงเทพ ฯ ดู ว่าเขาจะอยู่อย่างไร ? ถ้าหักเงินเดือนนั้น เราจะเก็บกันไม่ค่อยจะได้ และ
 ดูว่า เกือบไม่พอกินเลย ดังนั้น การที่ข้าราชการบางท่านมีเหลือกิน ราษฎร จึงมักตั้งข้อ
 สงสัยไว้ก่อนว่า คงจะไม่สุจริตนัก ก็เป็นข้อคิดที่จะให้เขาสงสัยได้ เพราะเขาจ้างเรานี้
 ครับ

ต่อไปนี้ เราลองมาศึกษาเรื่องการเลื่อนเงินเดือนกันในหัวข้อต่อไปนี้

๑. หลักการที่จะเลื่อนเงินเดือน การที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนหนึ่งหรือสอง
 ขั้นหรือไม่ขั้น พอที่จะสรุปได้ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเป็นผู้พิจารณา แล้วส่งผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังอธิบดี ส่วน
 ข้าราชการชั้นพิเศษนั้นคณะรัฐมนตรี หรือ เจ้ากระทรวง เป็นผู้พิจารณา

มีความอดุสาหะ วิริยะ มีความสามารถและมีวัฒนธรรมดี ตลอดจนมีปริมาณงาน
 มีคุณภาพเข้ามาตราฐาน เหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่ ไม่อยู่ระหว่างถูกสอบสวน ว่าผิดวินัย
 หรือถูกฟ้องร้อง และไม่ถูกลงโทษทางวินัย เป็นต้น

บรรจุ หรือเลื่อนขั้นมาครบ ๑๒ เดือน ซึ่งในขั้นนี้ ดูว่า เราจะนับความดีกันชั่วระยะ
 ที่ดำรงตำแหน่ง เช่น นาย ก. เลื่อนขั้นเป็นชั้นเอกเมื่อ ๑๔ พ.ค. ๑๔ ก็ไม่มีสิทธิ์จะได้เลื่อน
 เงินเดือนเลยในปีนั้น ทั้ง ๆ ที่เขาก็ทำงานมาด้วยดีตลอด ๓๖๕ วัน ระเบียบนี้ ทราบว่าเลิกล้าง

ไม่มีวันลามาก หรือไม่เคยขาดราชการ

เมื่อเป็นเช่นนั้น การที่จะพิจารณาอันใดก็ตาม ที่เกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน เขา
 จึงต้องพึงเสียง หรือรับฟัง การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้นเสมอมา ใครก็ตาม ที่ไม่ถูก
 ตาค้องใจหัวหน้าหน่วย หัวหน้าส่วนราชการที่ตนเป็นลูกน้อง หรือขึ้นกับเขา ท่านผู้นั้น ก็ย่อมจะ
 รับกรรม เคยได้ยินว่า ท่านนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอไม่ถูกกับท่านปลัดจังหวัด อดขึ้นเงินเดือน
 เสีย ๕ ปี การที่ทางราชการเชื่อ ให้เกียรติ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นนั้น ก็ดูว่ามีส่วนถูก ถ้ามา
 พบนักบุญ (ใจบาป) หรือเจ้านายเช่นนั้น การรับราชการก็ดูว่า เป็นการผูกขาดการบังคับบัญชา
 ในการเลื่อนเงินเดือน การกดขี่ทารุณแก่ผู้น้อยอย่างไม่เคยมี และไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการ
 ที่ทำได้ ผู้น้อยก็ต้องทนต่อภาวะการเช่นนั้น และก็เมื่อมีใครรู้ไม่เห็นมีเจ้านายระดับใดที่จะช่วย
 บัดเป่าความทุกข์ยากอันนี้ไปเลย ปลัดจังหวัดก็ได้เลื่อนเป็นเจ้าเมือง ปลัดอำเภอก็เหิงจะได้
 ขึ้นโทเมื่อไม่กี่วันนี้ เหมาะสมแล้วหรือ ที่จะได้คนอย่างนี้มาเป็นผู้บังคับบัญชา ก็ดูว่า ทุกคนไม่

ตอบ เพราะไม่ใช่เรื่องที่คนมีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อโดนเข้ากับตนเองแล้วถึงจะทราบว่าเป็นอย่างไร แต่ในระบบราชการของเราลูกน้องไม่กล้าที่จะร้องเรียนเพื่อหาความเป็นธรรมในเรื่องดังกล่าวได้ เมื่อเจ้าของเรื่องไม่ไว้วางใจใครจะไปรู้เรื่อง

๒. สาเหตุที่มีการเลื่อนเงินเดือน การเลื่อนเงินเดือนนั้น เราพอที่จะหาสาเหตุกัน

เพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้นทุกปี ของแพงขึ้น เงินเดือนเท่าเดิมอยู่ไม่ได้ ให้อำนาจที่ปฏิบัติหน้าที่มาด้วยดี มีความอดทนอดกลั้น มีผลงานพอสมควร ตอบแทนความดีที่ทำได้ เมื่อรับราชการมาก่อน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (หรือคดโกง) แต่ยังไม่มีหลักฐาน หรือไม่มีคนร้องเรียน หรือยังจับไม่ได้ ก็ต้องคิดก่อนว่า เขายังที่อยู่)

จะเห็นได้ว่า การที่เลื่อนเงินเดือนนี้ ความซื่อไม่มี ความดีไม่ปรากฏก็โดนไปคนละชั้น เราลองมาดูว่าตามสถานที่ต่าง ๆ มักมาทำงานสาย บางแห่งมีคนเล่าว่า มาโรงพยาบาล หรืออำเภอ ๙.๓๐ น. ไม่มีคนมาทำงาน ผู้เขียนเคยไปตรวจงานเวลา ๑๓.๓๐ น. ตอนบ่าย ก็ยังไม่พบใครเลย เช่นนี้ก็ได้กับคนละชั้น แต่มาคิดดู การที่เรามาทำงานเช้าก็แค่ ๑ ชั่วโมง ส่วนคนมาสาย ถูกตอต้องใจเจ้านาย บางทีท่านก็ขอให้ ๒ ชั่วโมง จึงดูว่าเงินเดือน เป็นสิ่งบั่นทอนกำลังใจของข้าราชการอย่างมาก ผู้เขียนเอง เคยดูแลแผนกคนไข้ชาย ๓๕๖ คน ได้ปีละ ๑ ชั่วโมง แต่แพทย์อีกคนหนึ่ง ท่านดูแลแผนกพิเศษ มี ๑๕ เตียง แผนกหญิง มี ๑๖๕ คน เขาได้กับปีละ ๒ ชั่วโมง ลองคิดดู แผนกชายโรคจิตนั้น ทำงานทั้งรักษาและต้องระวังตัวพิเศษด้วย เสี่ยงต่อการที่จะถูกทำร้าย แต่ก็ไม่เคยได้ดีเลย เรื่องนี้ถ้าไม่ใช่ดวงก็คงเป็นเรื่องความพิศواسส่วนบุคคลเป็นหลักการให้เงินเดือนมากกว่าเรื่องคุณภาพและปริมาณงาน

๓. คนที่จะมีเงินเดือนไปเร็ว คนที่มีเงินเดือนไปเร็ว หรือปีละ ๒ ขั้นนั้น มักจะเป็นพวกนามสกุลใหญ่โตเข้าทำนองชื่อกี๋นามสกุลก็เพราะ มีคนเกรงใจ หรือทำบุญคุณกับคนมากมายจนต้องตอบแทนท่านเหล่านั้นด้วยการปูนบำเหน็จญาติวงศ์ของท่าน หรือคนที่เบียดเบียนท่านหลานเธอ

คนที่มียศพลเอกคนซึ่ง ดวงแรง ทำงานให้ท่านได้ผลดีเกินคาด เป็นที่พอใจท่าน
คนที่มียศพลเอกคนซึ่งทางวิชาการ ทางปฏิบัติ ตลอดจนทำงานเสี่ยงต่อชีวิตได้ผลดี
คนที่มียศ พลโททางหนึ่ง ซึ่งหัวหน้าหน่วยต้องเลี้ยงไว้ เพื่อการนี้ โดย
เฉพาะ เช่นงานทางการขัดเขียน งานทางปราบปราม งานที่ต้องใช้ความชำนาญโดย
เฉพาะ ไว้ใจคนอื่นยาก

โอกาส และจังหวะที่จะมีมา พวกนี้ดวงดี ทำงานไม่บกบกต้องเป็นชั้นเอก ชั้น
พิเศษ พวกนี้มักเป็นนักวิชาการมาก่อน แล้วมีคนเห็นความสำคัญ จึงยืมตัวมา หรืออาจจะ
เป็นพวกที่เรียนมาเฉพาะ และพอได้ขยายกิจการจากแผนกมาเป็นกอง หรือกรม คนที่เป็นลูก
หม้อมาก่อน ฐานะ ก็เลื่อนจากหัวหน้าแผนกมาเป็นหัวหน้ากอง ซึ่งก็นับว่าโชคดี ที่ไม่
นำผู้อาวุโส ขึ้นเมมมาตักเอาไปกินก่อน โดยมีข้ออ้างว่า คุณร่อยอีกหน่อย เงินเดือนและอาวุโส
ยังไม่มาก

กล่าวกันว่า คนเงินเดือนขึ้น จะต้องมียศนายรังก่อน แล้วจึงจะได้ ถ้าคำพูดนี้
จริง ระบบราชการของเราก็น่าระวัง น่ากลัวมากที่สุด เพราะทุกคนจะต้องมีการเล่นพวกกันขึ้น
คนที่ไม่มีพวกก็จะต้องเป็นผู้ย่อยตลอดไป ซึ่งก็เป็นการยุดยั้งกรรมแก่ผู้ที่ตั้งใจทำงานด้วยดี แต่
ไม่มีคนรัก หรือไม่มีคนเก็บเอาไปเลี้ยง กำลังใจ ขวัญของราชการไทย ๆ เรากำลังจะตกต่ำ
ไปทุกวันแน่ ๆ ขอย้ำให้คำพูดนี้เป็นจริงเลย.....และถ้าจริงก็ขอให้หมดสิ้นไปเสียเถิด ย้ำ
ได้จริงคู่ฟ้าคู่ดินเลย

อนึ่ง ยังมีคนกล่าวว่า การที่เงินเดือนไปดี จะต้องมียศเครื่อง น้าผิง เงินสด
สาวสวย งามขำ เป็นของฝากท่านผู้ใหญ่ด้วย ผู้เขียนเองก็เพิ่งจะมานึกได้ว่า ขวดโอกาสอันดี
มาหลายครั้ง เพราะไม่เคยมีอะไรฝากท่านเลย พระเครื่องก็มีมาก แต่ของใหม่ทั้งนั้น ใคร
อยากได้ก็บอก หรือจะนำของเก่าไปแลกก็ยินดี ส่วนเงินสดนั้น ไม่สู้จะมีมากนัก เพราะมีพอใช้
เฉพาะเดือน ๆ เท่านั้นที่ที่ไม่มีหนี้สินมากนัก จนล้นพ้นตัว เคยมีเรื่องว่า ท่านหัวหน้าชั้นโท
๕ ๕ ๕ ขอบบนชนจควา ๒ คน ๆ ละ ๙๐๐ บาท ขอบบนชนตรี ๑ คนให้ ๑๕๐๐ บาท ท่านลงทุน
๓๓๐๐ บาท มารวมกับของตนเอง ๒๐ บาท เป็น ๔๐ บาท ท่านได้ ๒ ชั้น นี่เป็นเรื่องจริง
เมื่อ ๑๒ ปีก่อน สมัยนั้น ที่ไม่มีการบัตเศษมารวมแต่ก็มีบ่อย ๆ ว่า เงินคนอื่น ๆ ไม่เหมาะสมที่
จะได้ เหลือมีกองกลางกลับเข้ากรมกอง เงินเหลือ เลยแบ่ง กันคนละ ๒ ชั้นสบายไปเลย

- ๔ คนที่ไม่ค่อยจะได้เงินเดือนขึ้น เท่าที่ได้สังเกตมาแล้วมักจะเป็นพวก
ไม่ชอบทำงาน แต่เดินเล่น หาข่าว ยุแหย่ให้เกิดแตกร้าง
ไม่มีสมรรถภาพที่ขึ้น อย่างคึกคัก แต่เอนเอียงไปทางทรุด

คนที่เลื่อนขั้นใหม่ไม่ครบปี หรือโอนย้ายมา ไม่มีคนที่จะช่วยขอให้ คนที่ย้ายมาใหม่ เจ้านายเก่าก็ไม่ช่วยเขียนความดีให้ เจ้านายใหม่ก็อ้างว่า ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่กับคนเพิ่งย้ายมา หรือพวกที่ยืมตัวหรือคนที่ตัวอยู่หนึ่ง ตำแหน่งอยู่อีกที่หนึ่ง เจ้านาย ๒ แห่งโยนกลอง ไม่มีจิตใจที่จะช่วยเหลือ สักแต่จะบดให้พัน ใจคับแคบ ให้เขาทำงานให้ ก็ไม่คิดจะช่วยเหลือ หรือกินเงินเดือนหลวง แต่ละทิ้งหน้าที่ เพิกเฉยที่จะช่วยส่งเสริมสิทธิจะมีพึงได้ของลูกน้อง ซึ่งความน่าจะผิดวินัยด้วยซ้ำไป

มีหนี้สินรุงรัง ไม่ตั้งใจทำงาน มีแต่คอยจะหลบเจ้านาย หรือหากู้ยืมเขา ชอบการพนัน

ทำงานจริง มีความดีพอที่จะอ้าง แต่โชคไม่ดี เจ้านายเกลียด มองหาความผิดมากกว่าความดี อันความดีของตนก็ถูกคนอื่นปล้นไปแสดงหมด รายงานผลงานก็ไม่ผ่าน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นไปถึงเจ้าเมือง ถูกกัก กัดกัน ตลอดเวลาที่ผ่านมา คิดว่า เจ้านายจะแสดงบทบู๊มากกว่าบทรัก ถูกกลั่นแกล้ง ถูกใส่ความ ซึ่งไม่มีความผิดอันใดที่จะให้เหลือ คนเช่นนั้นนับว่าโชคร้ายมากและ อย่าสงสัยเลยว่า ที่เขาทนอยู่ไม่ไปเป็นทหารบาก็ดีเต็มที่แล้ว คนที่เสียไปเพราะเจ้านายนั้น มีไม่น้อย เป็นกรรมของระบบราชการ ที่ต้องเชื่อฟังเสียงผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ซึ่งถ้าท่านเหล่านั้น เกิดอคติ หรือเบียดเบียนมา ลูกน้องก็แย่ไปแทบทุกรายไป

๕. วิธีการที่นิยมใช้ในภูมิภาค การเป็นข้าราชการในภูมิภาค เราจะได้ความรู้และประสบการณ์มากมาย รู้สึกว่า สังคมในส่วนภูมิภาคนั้นเคยมีเวลาที่จะได้รู้ ได้ฟังเขาเล่า การปฏิบัติงาน เห็นนิสัยของคนมาก ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ดีขึ้น ได้ทราบว่าคนโชคิ มักจะเป็นบุคคลพวกต่อไปนี้

หัวหน้างาน ที่มีการขยายงาน มีผลงานของคนอื่นมาแสดง โดยไม่ต้องเหนื่อยมากนัก เจ้านายระดับที่สูงขึ้นไปเชื่อถือ ไว้ใจ มีผลงานมากกว่าคนอื่น และขอเงินเดือน

เอง ย่อมมีน้อยกว่าใครอื่น และทุกคนก็เชื่อว่าตัวหัวหน้าจะต้องได้เช่นนั้น เพราะทุกอย่างเป็นของท่าน ท่านเป็นผู้รักษา คุณแต่เป็นงานที่เรียกกันว่า ครอบจักรวาล มีผลงานที่เขียนได้หลายสิบหน้ากระดาษ

คนที่มียผลงานมาก และมีคนมองเห็นความสำคัญของงานที่ท่านทำ ไม่มีคนปล้นเอาผลงานไป และทุกคนยอมรับผลงานอันนั้น เป็นงานระดับชาติ หรือระดับจังหวัดทุกคนรู้จัก

คนที่ทำงานสำเร็จทุกอย่าง ไว้ใจได้ เป็นมือเป็นเท้าให้ หรือมีความลับ มีับลคมในตัวเอง เคยอดาหรือทำงานให้มากมาย จึงต้องเลี้ยงน้ำใจไว้ เพื่อกิจการบางอย่างที่บอกได้ และไม่ได้ อันนี้ จะพูดกันเป็นต้วหนังสือยาก เชื่อใจได้ การที่จะปูนบำเหน็จก็ง่าย อยู่ที่ปลายปากกา คนพวกนี้ตามใจคนเก่ง ทำงานคล่อง รั้วใจเจ้านาย (แต่ไม่ยอมแสดงว่ารู้ทัน) ลูกเมียท่าน เขารับใช้ ขึ้นสู่สูงหาญกว่าญาติ แสดงน้ำใจว่าคอยแทนกันได้ยอมสละเวลาที่จะอยู่กับลูกเมียมารับใช้

คนที่มิของฝาก สันปี วันเกิด วันคล้ายวันแต่งงาน วันต่าง ๆ จำได้แม่นยำมาก อยู่ใกล้โทรเลขมาอวยพร หรือหนังสือมาส่งของขวัญ ท่านชอบกล้วยไม้ก็มีมาให้ท่าน ชอบพระเครื่องก็หามา ชุ่มกอ สมเด็จ พระรอด พระแบริ่งไฉ่ พระวัดสามปลื้ม หามาได้อย่างชนิดคงคาม บางคนหาทางมาเล่นไฟด้วยทุกอาทิตย์ ทำเป็นโชคร้ายมากกว่าโชคดี ในที่สุดเงินเดือนก็วิ่งฉิว เพื่อน ๆ ตามไม่ทัน เพราะเขามีเทคนิคอันเป็นพรสวรรค์ที่ไม่มีใครกล้าทำได้

การประจบเจ้านาย เป็นของดี แต่สอพลอนั้น ทำให้เจ้านายเสียคนง่าย การประจบเจ้านายด้วยงานท่านคงมองเห็น เพราะท่านหัวหน้า ไม่ใช่ชนชั้นปัญญาอ่อน แต่ที่ท่านมองข้ามไปเพราะถูกคนสอพลอทำพิษ สักวันหนึ่งตาท่านคงจะสว่างขึ้น คนที่ทำงานด้วยความตั้งใจ มีความสุจริตใจนั้น ดูว่าเป็นคนแข็งกระด้าง เป็นคนไม่ยอมคน เพราะเขาถือว่าทำงานดีแล้ว ท่านหัวหน้าคงไม่มองผ่าน จะต้องมองลึกซึ้ง แต่เผอิญท่านมองคนดีไม่เป็น ใช้คนไม่ถูก ก็เลยอดที่จะได้ดี - การเป็นเจ้านายคนนั้นยาก ส่วนมากก็ต้องออกทนทั้งหัวหน้าและลูกน้อง เพราะไม่มีทางเลือก คนที่ได้เจ้านายดีก็นับว่าทำบุญไว้มาก คนบางคนนั้นมองคนดีเป็นคนชั่ว คนเอาเปรียบคนที่ฉลาดแกมโกงเป็นคนดี ความเชื่อของคนบางคน

กลายเป็นความโง่ แต่การเอาเปรียบของคนบางคน กลายเป็นการเอาตัวรอดที่น่าสรรเสริญ
 ๘๔
 กิม

๖ วิเคราะห์การพิจารณาความดีความชอบ เป็นที่ยอมรับกันว่า ข้าราชการเรา
 อยู่ด้วยเงินเดือน อยู่เพราะความหวัง อยู่เพื่อที่จะพยายามเอาตัวรอดจากความยากจน ไม่อยาก
 ให้เหมือนเดิม อยากให้ดีกว่านี้ ในเรื่องการพิจารณาเงินเดือนนั้น ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น เป็น
 ผู้พิจารณาก่อน แต่ด้วยความจริงที่ว่า ทั้งลูกน้องและเจ้านายต่างก็ยังไม่บรรลุโศคาบัน ยังมี
 กิเลสทั้งคู่ ย่อมจะหาความพอพิยาก เจ้านายก็ไม่เชื่อว่าลูกน้องดี ลูกน้องเองคิดว่า ระแวงกลัว
 ท่านจะไม่ยอมขอเงินเดือนให้ตามที่คิดว่าจะได้ เรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาเงินเดือนนี้ เท่าที่ได้
 ยินนามักจะมีคนสงสัยดังนี้

ความดีความชอบนั้น บางแห่งให้เขียนเอง บางแห่งทำกัน ๒ คน คือหัวหน้า
 หน่วยกับผู้ที่เซ็นชื่อ บางคนเขียน ๕ หน้ากระดาษ จนไม่อยากอ่าน ต่างก็แสดงว่าตนมี
 ความดีอย่างมากมาย และที่เขียนมานั้น เชื่อได้มากน้อยเพียงใด เพราะต่างก็มีความดีจน
 มากกว่าใคร ๆ ทั้งสิ้น

มาตรฐานความดีนั้นอยู่ที่ใด คนที่อยู่อำเภอเล็ก ย่อมมีผลงานน้อยกว่าอยู่ อำเภอ
 ใหญ่ แต่ทั้งสองคนก็ตั้งใจทำดีมา แต่เราจะมองเอาปริมาณมากเข้าไว้ ซึ่งไม่ยุติธรรมนัก
 เช่นผลงานของหัวหน้ามากกว่าลูกน้อง สรรพากรที่เชียงใหม่ย่อมจะเก็บภาษีได้มากกว่าที่แม่
 ย่องสอน เราจะว่า คนที่ทำงานที่แม่ฮ่องสอนมีผลงานน้อยไม่ได้เพราะเขามีพลเมือง
 น้อย การค่าน้อย ก็ต้องได้น้อยกว่าเป็นธรรมดา แต่ถ้าลองสับที่อยู่กัน มันก็คงได้เท่า
 กัน โรงเรียนที่มีนักเรียนเกิน ๑,๖๐๐ คน ครูเป็นชั้นเอกได้ ๑ คน ก็ย่อมจะได้แก่ครูใหญ่
 แต่ครูใหญ่ไม่ได้สอนทุกชั้น ครูประจำชั้น เหนื่อยมากที่สุด ก็ได้เพียง ๑ ชั้น

คนที่มาทำงานสาย เอาเปรียบเพื่อน มาทำงานเช้า ย่อมจะได้กำไร คอยเอาเปรียบ
 ทุกคน หนีราชการไปทำงานส่วนตัว ได้ ๑ ชั้น เท่ากับคนที่มาทำงานตรงเวลา ไม่เคยที่จะเบียด
 เวลาไปทำงานส่วนตัว ยิ่งคนมีพลอกคอ ไปทำงานวันละไม่มาก ไปอยู่บ้านท่าน ทำงาน แล้ว
 สวนคายหญ้าให้ ได้ดี แต่คนที่ประจำสำนักงาน ถูกดู ถูกตำ ตามอารมณ์ที่ท่านจะพูดจะว่าไป
 กลายเป็นว่า ได้ชั้นเดียว บางปีติดอันดับ ซึ่งท่านอาจจะขอให้ ๒ ชั้น เพื่อให้พ้นอันดับ ท่าน

ก็ขาดความกรุณาไป ดูราวกับว่า สำนักงานไม่สำคัญเท่ากับบ้านท่าน หรือ ราชการจ้างคนไว้ เพื่อให้ท่านหัวหน้าใช้งานส่วนตัว

งานชนิดเดียวกัน ทำพอ ๆ กัน คนที่มีโอกาสจะได้ ๒ ขั้นนั้น ก็ต้องเป็นคนที่ทำงานระดับหัวหน้า เช่น งานของจำจังหวัด, ดูตรวจราชการส่วนท้องถิ่น ทำงานมาก ถูกคุมมาก แต่เมื่อจะกรุณาขอ ๒ ขั้น แต่ปีใดที่ท่านปลัดจังหวัด หรือนายอำเภอขอด้วย ๒ คนแรกก็ออก เพราะมีปริมาณงานหรือตำแหน่งต่ำกว่า ต้องเรียงอันดับการขอเอาไว้หลังนายอำเภอ และปลัดจังหวัดไป ก็เริ่มทำติดต่อกัน หวังว่าสักวันหนึ่ง กรมกองคงจะเห็นใจ บางจังหวัดรอจนวาระสุดท้าย คือ ๕ ปี ก็ไม่มีใครช่วยพิจารณาให้ หลอกคนใช้งานอย่างฉลาดก็

งานที่ทำในเขตผู้ก่อการร้าย มีบางคนที่ไม่ทำงาน เมาทั้งวัน แอบหนีงาน ไม่มีใครกล้าให้ออกปฏิบัติงานเพราะเกรงว่าจะไปเป็นเป้าเคลื่อนที่ผลการพิจารณาเงินเดือนก็ได้ ๒ ขั้น

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชา ไม่ชอบหน้าลูกน้อง บางรายเงินเดือน ๔ ปีซ้อน ทางกรมกองเคยนำมาวิเคราะห์บ้างหรือไม่? เพียงใด? การที่ผู้บังคับบัญชานั้นทักในหน้าขอความดีความชอบนั้นว่า ไม่เหมาะสมนั้นมีใครติดตามถามต่อหรือไม่ เพราะเหตุใด? และการที่ผู้บังคับบัญชาไม่ยอมขึ้นเงินเดือนให้แก่ลูกน้อง ด้วยมีความผิด หรือลืมหืม หรือไม่ถูกกันนั้น มุ่งองค์การหน่วยงานใดบ้าง ที่แย่ง สอบถาม หรือรักษาผลประโยชน์ให้บ้าง? และจะถือว่าผู้ละเลย ลืมเลือน แะเชื่อน ไม่ยอมขึ้นเงินเดือนให้ลูกน้องนั้นผิดวินัยหรือไม่? สิ่งเหล่านี้เป็นคำถามที่ลูกน้องชั้นโทลงมาเขาดังไว้ในใจ เกี่ยวกับพฤติกรรม (เวร) อันนี้ มีท่านผู้ใดจะตอบแทนผู้บังคับบัญชาชั้นต้นบ้าง? การที่ส่วนมากพอใจคำตอบง่าย ๆ ว่า ไม่เหมาะสมนั้น ดูว่าขาดเหตุผล ขาดการพิจารณา เชื่อคนง่ายเกินไป คนที่ไม่เหมาะสม น่าจะมีประวัติความผิดหรือบันทึกการสอบสวนไว้บ้าง คนที่ไม่เคยมีความดีความชอบได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ปีติดกัน น่าจะตั้งประเด็นสืบสวนเป็น ๒ ประการคือ

ประการแรก คนที่ถูกยกย่องเห็นจึ้นนี้เป็นบุคคลอย่างไร เป็นคนเลวที่จะต้องกำจัด ออกจากราชการหรือไม่? เพราะเลี้ยงต่อไป ก็เป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไป ทำให้เหาะคนเลวไว้

ประการที่สอง ผู้บังคับบัญชา ใช้สิทธิการเป็นเจ้านายยับยั้งเหมาะสมด้วยเหตุผลหรือไม่ เพราะเหตุใด คนที่ใช้อารมณ์ หรือนำเรื่องส่วนตัวมาปนกับราชการงานเมืองนั้น น่าที่จะต้องถูกพิจารณาด้วยว่า หย่อนสมรรถภาพที่จะอบรม ดูแล ให้คุณโทษแก่ลูกน้อง ไม่ทำงานตามนโยบาย และปกป้องความไม่มีสมรรถภาพของตนเองเอาไว้ โยนบาปให้ผู้อื่น คนที่ทำเช่นนั้น น่าจะปลดออกเสีย เพราะย้ายไปที่ใหม่ก็ไปก่อกรรมอีก

คนที่ไม่เหมาะสม ก็ไม่เห็นแจ้งว่า ไม่เหมาะสมตรงไหน เขาจะได้แก้ไข ปรับปรุงตนเองให้เป็นคนเหมาะสมขึ้น และดูว่าการขอเงินเดือนก็เป็นความลับอีกเช่นเคย รวากับสนับสนุนให้ลูกน้องต้องเกรงกลัวผู้บังคับบัญชามากขึ้น อำนาจให้คุณโทษท่านมากขึ้น ยิ่งเพิ่มการแตกแถวในหน่วยงานขึ้นอีกหลายเท่าตัว

ผู้บังคับบัญชาบางท่านฉลาดแกมโกง หลอกใช้ลูกน้องโดยการแจกยาหอม สัญญาว่าจะให้ ๒ ชั้น แต่แล้วท่านก็ขอให้จริง เอาไว้อันดับสุดท้ายบ้าง เปลี่ยนแผ่นกระดาษบ้าง เมื่อไม่ได้ขึ้นมา ท่านก็ใส่ไฟต่อว่า คนที่ได้เขวี้ยงค้อนหัว ท่านไปไม่ทัน ทำให้ลูกน้องระแวงกันเอง ทะเลาะกันด้วยเรื่องไม่เป็นสาระ ทำให้แตกสามัคคี บางท่านขอ แต่ไม่ได้ติดตามไปดู หรือวิ่งทีกรมกอง ก็เท่ากับว่า ขอเพื่อหาเสียง หาความนิยมใส่ตัว ซึ่งจะมีทุกแห่งแต่ที่แน่นอน สำหรับบางท่านคือ ท่านไม่เคยลืมขอให้ตนเอง ๒ ชั้นเลยอนันต์ เป็นคุณสมบัติอันคืออย่างหนึ่งของนักบริหารงานในภูมิภาค หรือไม่ก็ขอให้เฉพาะคนที่ท่านรักเห็น ว่าดี เท่านั้น ผลงานนั้นเองก็ยังได้ใครจะทำไม? มีเรื่องเล่ากันว่า นักบริหารหน้าใหม่ท่านหนึ่ง เพิ่งมาอยู่ต่างจังหวัดครั้งแรก ท่านทำรายงานขอความดีความชอบให้ลูกน้อง คนละ ๒ ชั้น ในหน่วยงาน ๕ คนรวด เมื่อไปถึงจังหวัด ก็มีลายมือท่านผู้บังคับบัญชาระดับสูง แทงตอก (ไม่ใช่ตอบ) ว่า “ย้ายมาใหม่ เวลาคุณ้อย ดีทุกคนๆ ละ ๒ ชั้น ให้พิจารณาใหม่” ตั้งแต่นั้นมา ไม่มีใครจะเสนอรายงานเชยๆ แบบนั้นอีกเลย

บทสรุป เกี่ยวกับปัญหาเรื่องนี้ พอที่จะสรุปว่า

๑. การมี พวก เพื่อน ภาคเดียว หรือ พวก เพื่อน พ้องนั้น ยังไม่อาจจะกำจัดไป

ได้ ทั้ง ๆ ที่ทุกคนต้องการความยุติธรรม และอยากให้ตนเองได้ก็ หวังว่าคงจะมีคนที่ ที่ไม่ถือระบบพรรคพวกเป็นสรณะมาเป็นผู้บังคับบัญชาในแต่ระดับมากขึ้น

๒. トラバโทที่ทุกคนยังมีความหวัง ยังโลก โกรธ หลงนั้น การที่จะเขียนรายงานให้ตรงจริง ๆ ยาก การขโมยผลงานของคนอื่นมาเป็นของตน การวิ่งเต้นเดินเหิน ยังมีอยู่ และจะมีมากขึ้น เมื่อการนำเอาบุคคลมีความรู้ น้อย หรือความสามารถน้อย ไม่ประสีประสา กับการบริหารบุคคลไปเป็นใหญ่ หรือปกครองในส่วนภูมิภาค ความยาวนานของการรับราชการ กติ การที่ได้แต่จากผู้น้อยขึ้นไปก็ ทำให้หลักประกันว่าจะมีความรู้ความสามารถ เพราะคนที่อยู่นาน อาจจะไม่มีความคิดอันใดก็ได้เช่นกัน

๓. การเลื่อนเงินเดือนจากชั้นโทเป็นชั้นเอก หรือการเลื่อนจากชั้นเอก เป็นชั้นพิเศษนั้น น่าจะมีมาตรการอย่างใด อย่างหนึ่ง เช่น การเขียนรายงานศึกษาเฉพาะกรณี การวิจารณ์ หรือปรับปรุงงานประจำ หรือวิทยานิพนธ์ ที่ค้นคว้าให้มีผลงาน การยกย่อง การเขียน ๕๐ ชุดที่ทำกันอยู่ทุกวันนี้ แต่ว่าจะเหมือนกันทุกแห่ง ลอกของเก่าส่งไป ขอให้ได้ชั้นมาติดคอ ความรู้ความสามารถไม่เคยแสดง ไม่มีก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น เราไม่ได้คนดีจริง ๆ คนที่มีความดีแต่ตัวหนังสือขึ้นไปคุมงาน บางท่านมีจังหวะดี เลื่อนขึ้นไปโดยที่ไม่มีใครคิดมาก่อน โดยการขยายงาน เมื่อเป็นเช่นนั้น การงานก็ค้างค้ำ การไว้ส เจ้าขุนมูลนายก็ตามมา เป็นคนที่สร้างความลำบากให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นคนถ่วงความเจริญของบ้านเมือง

๔. การที่ฝ่ายงานของกรมกองไว้ตามที่ต่าง ๆ ว่า ไม่มีคนที่จะไปตรวจตราเลย ไม่มีการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข งานที่ควรขยายอัตรา หรือเพิ่มขึ้น อันตบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็ ร่วงโรยไป ไม่มีคนสนใจ เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็น่าที่จะมีการคุบ้าง ตำแหน่งตรวจราชการกรม กระทรวง ว่า ตั้งไว้เพื่อหาทางเป็นชั้นเอก ชั้นพิเศษ ในทางปฏิบัติ ไม่ค่อยมีใครไปทำงานตามชื่อตำแหน่งเลย การที่รู้จักกัน เห็นหน้ากัน พุดคุยกัน ย่อมจะรู้ว่าใครเหมาะสมจะเลื่อนขึ้นไปที่สูงขึ้นบ้าง หากเชื่อว่า รอกการเสนอ รออวูโส รออเงินเดือน เราก็ได้คนแก่ ที่ร่างกาย หนุม คนหนุมที่กำลังจะอม เพราะไม่มีความคิดสร้างสรรค์

๕. คนได้ ๒ ชั้นติด ๆ กันหลายปีกับคนที่ไม่เคยได้เลย และคนที่ไม่เคยได้รับการพิจารณาเลยนั้น ควรที่จะมีการศึกษาสอบถาม หรือพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ให้เขาบ้าง อย่างค

ตายกันมากนัก การที่ผู้บังคับบัญชามีเรื่องกับลูกน้อง น่าที่จะพิจารณาด้านวินัย ทั้งคู่ ตลอดเวลาที่ผ่านมา เรายึดหลักการ คือบุคคลที่เป็นใหญ่ ซึ่งมีพวก มีตำแหน่งค่าไว้ ลงเล่นงานลูกน้อง ตั้งแต่มาตรา ๗๔ ขึ้นไป แต่ถ้าลูกน้องไม่ผิด ก็น่าจะสอบสวนกลับบ้าง ในบางแห่งนั้น มีโควต้าว่า ขึ้นเป็นคิวของนาย ก. และนาย จ. ที่จะได้ ๒ ชั้น แต่หัวหน้าเป็นคิวของนางสาว จ. และนาย ส. จะได้ แม้ไม่มีความผิดก็ได้ เป็นการทำลายคนดีแท้ๆ เพราะว่า คนทุกคนที่ได้ ๒ ชั้นไปแล้ว ถ้าเขาทำความดีต่อ ก็น่าที่จะมีสิทธิบ้าง การเสนอ ๒ ชั้นควรที่จะให้หัวหน้าแผนก หรือหัวหน้างาน หรือประจำแผนก ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีส่วนบ้าง ในหน่วยงานแห่งข้าราชการการชั้นเอก ชั้นโทที่ไม่มีหน้าที่หรือตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ จะใช้คนงาน นักการ การโรงไม่ได้ เพราะคนเหล่านั้นถือว่า ข้าราชการเหล่านี้ ท่านไม่ได้ขอเงินเดือนให้ ไม่จำเป็นต้องขึ้นกับท่าน เมื่อมีของทางราชการงานมา ต้องรอให้หัวหน้าส่วนที่มาส่งงานจึงจะเดิน ท่านหัวหน้าก็ดูว่า ท่านเห็นด้วย พอใจที่ลูกน้องระดับการโรง มาขึ้นกับท่าน และไม่ยอมเชื่อฟังผู้บังคับบัญชาระดับกลาง คนเหล่านั้นก็เป็นญาติ หลานของท่านก็เป็นหัวหน้าท้องถิ่น จึงน่าจะมีความเห็นว่า ส่วนราชการนั้นเป็นของท่านหัวหน้า หรือของรัฐบาล? การที่เรามีคิวไว้ ทำให้ข้าราชการวุ่นวาย ไม่อยากทำดี เพราะคิดว่า อย่างไรเสียก็คงจะได้ ถ้าไม่ได้ ก็ก่อความสงบ ร้องเรียน แยกก๊ก ตั้งข้อ จัดข้อกับเจ้านาย

การที่ได้กำหนดให้มีโควต้าสำหรับเพิ่มอัตราเงินเดือน ๒ ชั้นนั้นบางท่านก็ว่าดี บางท่านก็ว่าไม่ดี เป็นการผูกขาด หรือว่าสนับสนุนให้วิ่งเต้นกันๆ แท้เพราะว่า ถ้าใครทำดี แต่มือไม่ยาว ก็ไม่มีโอกาสจะได้ ๒ ชั้น ข้าราชการชั้นโท บางท่านทำความดี แต่ท่านจำกัดให้ทำความดีกันเพียง ๖% โอกาสที่จะได้น้อย ทำให้เกิดความคิดว่าเหลืออีก ๕๔% ไม่ต้องทำความดี ไม่ต้องพยายามทำงานให้ดี อันนี้ ข้าราชการหัวเมืองหลายท่านบ่นมาเลยเล่าต่อ

การเลื่อนเงินเดือนโดยอัตโนมัติขึ้น ควรจะเลิกได้แล้ว น่าจะได้มีการคิดปรับปรุงแก้ไขและวางหลักมาตรการเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนให้เหมาะสมกว่าในปัจจุบันนี้ เพราะถ้ายังมีการปฏิบัติเข้าแบบการเลื่อนเงินเดือนโดยอัตโนมัติแล้วก็เท่ากับว่า ไม่ส่งเสริมคนขยันเลย มาเข้าก็ ๑ ขน มาสายก็ ๑ ขน ไม่ทำงานเลยแต่เจ้านายรักเกรงใจก็ ๑ ขน การเลื่อนเงินเดือนนั้นก็ไร้ความหมาย ส่งเสริมให้คนขี้เกียจ จึงขอฝากกับท่านผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่จะก้าวไปสู่กับความยากลำบากของการทำงานและมีอำนาจหน้าที่พิจารณาเลื่อนเงินเดือนไว้ด้วย บางแห่งเขายังมี ๒ ขนเกรงใจ ๒ ขนพิศวาส หรืออะไร ๆ อีกในภูมิภาคเขามีหลักมีเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนนอกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ มากมายหลายประการ ในส่วนกลางมีบ้างไหม ?

คุณบวชหรือยังครับ

โดย “นายแหยม”

เมื่อไม่นานมานี้ ผมได้พบกับเพื่อนเก่าแก่คนหนึ่งโดยบังเอิญหรือจะเรียกว่าโดยตั้งใจก็ได้ ที่เรียกว่าโดยบังเอิญก็เพราะผมและเพื่อนต่างคนต่างมาและไม่คิดว่าจะมาเจอกัน แต่ที่เรียกว่าโดยตั้งใจก็เพราะผมและเพื่อนต่างก็ตั้งใจมา ณ ที่แห่งเดียว โดยจุดประสงค์เดียวกัน เพราะฉะนั้นจะเรียกว่าได้พบกันโดยบังเอิญหรือโดยตั้งใจก็แล้วแต่ ยิ่งไง ๆ ก็พบกันอยู่ดี เมื่อพบกันและต่างก็เห็นว่ายังไม่ถึงเวลาจะกระโดดเลยสนทนากันไปเรื่อย ๆ เรื่องที่คุยกันก็ไม่ค่อยมีสาระอะไร คุยกันเรื่องลมฟ้าอากาศในกรุงเทพ ฯ หรือจะเรียกให้ลูกก็ค่อนข้างหลวงกรุงเทพธนบุรี ที่ถูกฝนเล่นงานเสียแยะขนาดหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวว่าเป็นอัมพาทบ้าง คุยกันเรื่องประเทศไทยไม่ได้เหรียญโอลิมปิคบ้าง และก็เลยช่วยกันตำพอกใจร่ำรวย (ความจริงไม่ถึงร่ำรวยหรอกครับ) ที่มานักก็ฟ้า ผู้บริสุทธิ์บ้าง และเรื่องอะไรต่อมิอะไรจีปาดะ จนกระทั่งมาลงเอยเรื่องศาสนา ตอนหนึ่งเพื่อนผมมันถามแทงใจดำผมว่า “นายบวชหรือยัง” นั่นแหละเป็นเรื่องที่ผมจะเขียนต่อไปละ

เรื่องการบวชนั้น ผมมักจะได้รับการถามหรือว่าให้ลูกก็คือถูกถามอยู่บ่อย ๆ เพราะอายุก็เลยเกณฑ์ที่จะบวชได้มานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งญาติพี่น้องพี่บ้าน้าอาลุงทวดปู่ย่าตายาย ฯลฯ ของผมมักจะชอบถามกันบ่อย ๆ ว่า “เมื่อไหร่เอ็งจะบวชเสียทีวะไอหนู” ผมก็มักจะอ้อมแอ้มตอบไปว่า “ยังไม่พร้อมครับคุณลุง” แต่คำถามที่ถูกถามโดยเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน ผมก็มักจะตอบเล่น ๆ ว่า “ยังไม่ครบอายุบวชวะ (ไวย์)” เสียทุกทีไป

คราวนี้ (วันนั้น) ผมมาถูกเจ้าเพื่อนคนนั้นมันถามจุดเอาอีก ผมก็สับสนลมหายใจเข้าปอดลึก ๆ เพื่อจะยักตอกให้มันแลดูสง่างาม แต่เมื่อเห็นว่ามันคงจะไม่มีประโยชน์อันใดในการที่กระทำเช่นนั้น ผมก็ท้อใจแล้วตามเดิม พยายามอธิบายให้เพื่อนฟังว่า “เรายังไม่คิดจะบวชตอนนี้หรอกเพื่อน

และก่อนที่นายจะถามถึงเหตุผลต่อไป เราจะขออธิบายเรื่องของการบวชให้ฟังย่อ ๆ นายจะฟังไหมล่ะ”

เพื่อน “ฟังสิ ไหนลองว่าไปสิ”

ผม “นายรู้หรือเปล่าว่าบวชน่ะแปลว่าอะไร”

เพื่อน “ไม่รู้สิ แต่เราบวชมาแล้วนะ”

ผม “นั่นปะไร คนสมัยนี้บวช ๆ กันไปยังงั้นเอง อย่างนั้นมันก็ไม่ได้อันตงส์นะสิ” ผมว่าเข้านั้น

เพื่อน “นายรู้อะไรก็ว่ามาสิเพื่อน”

ผม “บวชมาจากคำบาลีว่า บรรพชา แปลตามตัวก็ว่า ละ ถ้าบวชเป็นพระก็หมายความว่าละ (จากกิเลส) มาเป็นผู้ประเสริฐ ถูกหรือเปล่าไม่ทราบนะ”

เพื่อน “เอ นายรู้เรื่องบวชมากพอตัวเหมือนกันนี่”

ผม “จำเขามาอีกทีนะ ผิดหรือถูกไม่แน่ใจ แต่เข้าใจว่าถ้าไม่ถูกต้องคงจะเฉียดๆ ไปละ”

เพื่อน “แต่ก็ไม่เห็นจะเป็นเหตุผลที่นายยังไม่บวชนี่”

ผม “อ้อ ยัง ยังมีอีก นายรู้หรือเปล่าว่าการบวชน่ะมีกี่อย่าง”

เพื่อน “๒ อย่าง คือบวชพระกับบวชเณร หรือไมก็บวชชั่วคราวกับบวชถาวร”

ผม “ไม่ใช่อย่างนั้น เราหมายถึงจุดมุ่งหมายในการบวชของแต่ละคนต่างหาก”

เพื่อน “เอ ยังงั้นไม่รู้สิ”

ผม “อ้าว ก็นายบวชมาแล้วไม่ใช่หรือ”

เพื่อน “ใช่ แต่เราบวชตามประเพณีนี่นา”

ผม “นั่นแหละ หนึ่งในหลาย ๆ อย่างละ”

เพื่อน “มีอะไรบ้างล่ะ”

ผม “การบวชมี ๗ อย่าง คือ บวชเล็ก บวชลอง บวชตามประเพณี บวช
หนังสือสาร บวชศลาญข้าวสุก บวชสนุกตามเพื่อน และบวชให้
เปลี่ยนศาสนา”

เพื่อน “อ้อ เข้าที ไหนอธิบายต่อซิ”

ผม “ประการแรก บวชเล็ก หมายถึงการบวชเพื่อหนี โดยมากก็เป็นพวกที่มึน
คึดคืดตัว ไม่รู้จะหนีไปไหนเลยอาศัยผ้าเหลืองเป็นที่กำบังตน เพราะ
เห็นว่าพระนั่นะใครเห็นก็เคารพกราบไหว้ และมักจะเป็นแหล่งสุดท้ายที่
เจ้าหน้าที่จะตามพบ การบวชเพื่อการนี้ไม่ดี”

เพื่อน “แล้วบวชลองละ เป็นยังไง”

ผม “บวชลอง หมายถึงบวชเพื่อทดลองดูไม่ได้จริงใจอะไร เห็นการบวชเป็นพระมี
แต่ความสบาย ถึงเวลาก็มีคนเอาอาหารมาถวาย ก็เลยลองบวชดู พวกนี้บวช
แล้วไม่ได้บุญ อย่างที่เรียกว่าไม่ได้อาณิสสนั่นแหละ เพราะบวชแล้วไม่ได้ตั้ง
ใจศึกษาพระธรรมวินัยจริง”

เพื่อน “แล้วไงต่อไป”

ผม “ทีนี้มาถึงการบวชตามประเพณีตามที่นายว่า คือบวชเมื่ออายุครบ ๒๐ ปีตาม
ที่โบราณเขาถือปฏิบัติกันมา โดยเชื่อว่าคนที่ยังไม่ได้บวชนั้นเป็นคน “ดิบ”
บวชแล้วจึงจะ “สุก” ผู้ที่บวชตามประเพณีนี้ถ้าตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยอย่าง
จริงจัง ก็ได้อาณิสสเหมือนกัน”

เพื่อน “เออว่าไป”

ผม “การบวชที่เป็นของแท้ก็คือ บวชหนังสือสาร”

เพื่อน “หมายความว่าพอบวชเป็นพระแล้วไม่ต้องไปส่งสารใครเขานะหรือ”

ผม “ไม่ใช่ สารสารคำนี้ มาจากคำว่าสงสารวัตร (ไม่รู้เขียนถูกหรือผิด) แปลว่า
การเวียนว่ายอยู่ในกองทุกข์ หรือกิเลสทั้งปวง การบวชหนังสือสารจึงหมายถึง
บวชเพื่อขจัดกิเลสทั้งปวง มากลายเป็นพระผู้ประเสริฐนั่นเอง ใครที่บวชอย่าง

นั่นนับเป็นยอด ถ้าบวชได้นาน ๆ ก็ยังได้อานิสงส์มากเป็นทวีคูณ ถ้าบวชไม่นานก็ลดลงตามส่วน แต่ไม่มีสูตรคิดว่าบวชนานเท่าไรจะได้านิสงส์เท่าไรหรอกนะ”

เพื่อน “ต่อไปก็คงบวช อะไرنะ อ้อ บวชผลาญข้าวสุก”

ผม “ใช่ บวชผลาญข้าวสุก ได้แก่อุทัย^๕ เกียจหลังยาว ไม่รู้จักประกอบอาชีพให้เป็นหลักฐานมั่นคง เมื่อนานเข้าก็ไม่มีจะกิน ก็เลยยึดเอาการบวชเป็นที่พึ่งเพื่ออาศัยข้าวสุกที่ชาวบ้านผู้ใจบุญทำมาถวาย หรือใส่บาตรให้ไปวัน ๆ หนึ่งและไม่เอาใจใส่ต่อพระธรรมวินัยตามที่ควร ประเภtnี้ ไปที่ไหน ๆ ”

เพื่อน “แล้วบวชสนุกตามเพื่อนละ”

ผม “ซื่อก็บอกอยู่แล้วว่าบวชตามเพื่อน คือเห็นเพื่อน ๆ ที่ชอบพอกันเคยเที่ยวด้วยกันมาบวชก็เลยไปบวชกับเขาด้วย เสร็จแล้วก็ไม่สนใจพระธรรมวินัยเท่าที่ควรเอาแต่คุยกัน พากันเที่ยว อย่างนี้ก็ไม่ได้”

เพื่อน “เหลืออีกอย่าง อะไرنะ”

ผม “ประเภทสุดท้าย บวชให้เบือนศาสนา พวกนี้คล้ายพวกแรก คือ ก่อนบวชมักเป็นนักเลงอันธพาล เทียวก่อความเดือดร้อนให้ชาวบ้านเสมอ ชอบตีหัวหมา ต่ำแม่แจ็ก เขกกบาลเขาวชน ญาติผู้ใหญ่เห็นว่าปล่อยไว้ชาวบ้านก็จะเดือดร้อนก็เลยจับบวชเสีย พอบวชแล้วแทนที่จะละทิ้งนิสัยเดิมกลับไปอาละวาดในวัดอีกเช่น ต่ำพระ ตีเด็กวัด ไม่เชื่อฟังเจ้าอาวาส ทำให้เสื่อมเสียแก่วัด เรียกว่าทำให้ศาสนาแปดเปื้อน มีจุดต่างพริ้ว พวกนี้แย่มาก ควรจับสึกเสียให้หมด”

เพื่อน “หมดแล้ว ?”

ผม “ใช่”

เพื่อน “อ้าว ก็ยังไม่เห็นจะเป็นเหตุผลที่นายยังไม่ยอมบวช”

- ผม "มันยังงี้ คือว่าเรานะเป็นผู้ที่นับถือพุทธศาสนาอย่างเต็มใจ แต่มักจะปฏิบัติตามชาวบ้านเขาไม่ค่อยได้ ในเรื่องของ การแสดงออก เรียกว่าถ้าทำไม่ได้ อย่างจริงใจแล้วเราคิดว่าไม่ทำดีกว่า คือยึดภาษิตที่คิดขึ้นเองว่า "ไม่ทำเสียเลย ยังดีกว่าทำอย่างเสียไม่ได้"
- เพื่อน "ยัง ไม่เคลียร์"
- ผม "เอาไว้ตรงจุด ที่เรายังไม่ยอมบวชก็เพราะวิเคราะห์แล้วเห็นว่า ถ้าจะบวชก็จะได้แค่บวชตามประเพณี ยังไม่ถึงบวชหนีสังสาร ซึ่งเรามีความเห็น ว่า ถ้าจะบวชต้องให้ได้อานิสงส์เต็มที่ คือต้องเต็มใจบวช ละกิเลสได้ และต้องตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยอย่างแท้จริง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ขณะนี้เราเองรู้ตัวดีว่า ยัง ไม่สามารถจะทำให้ได้อย่างที่ตั้งใจไว้ ก็เลยยังไม่บวช"
- เพื่อน "อ้อ ก็น่าฟังอยู่ แต่ถามจริง ๆ เถอะ นายจะบวชไหม"
- ผม "อ้อ บวชแน่ แต่คงจะเป็นคอนปลดเกษียณแล้วโน่นแหละ"
- พอดีประตูโรงภาพยนตร์เปิด ผมและเพื่อนก็เลยแยกย้ายกันไป อ้อ ลืมบอกไป ภาพยนตร์วันนี้ฉายเรื่อง "ลับแหลก" ครับ

บริษัทมินเชนแมชีนเนอร์ จำกัด

เลขที่ ๘๘ ถนนมหาชัย สามยอด นครหลวงกรุงเทพ

ผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียว

รถไถไร้ไถนา คูโบต้า เครื่องยนต์ดีเซลและจุดระเบิด คูโบตา

เครื่องสูบน้ำเพื่อการเกษตร คูโบต้า เครื่องสีข้าว ซาตากะ

เครื่องสูบน้ำบาดาล กรู๊นฟอส เครื่องยนต์ดีเซล สลาเวีย และ ที-๖๒

และเครื่องมือการเกษตรและกลสิกรรมทุกชนิด ฯลฯ

ข้าราชการต่างจังหวัดเชิญพักที่ โรงแรมมิราม่า จำกัด

อาคาร มินเชน ชั้นที่ ๓ ถึง ๖ ที่พักสะอาด ปลอดภัย สะดวกสบาย

มีเครื่องทำความเย็นและอ่างอาบน้ำร้อนน้ำเย็นทุกห้อง

นาง ชอว์

เปลี่ยนใหม่ได้

ณ ค่ายฝึกกระโดดร่มแห่งหนึ่ง

ครูฝึก

“การฝึกภาคพื้นดินและการกระโดดหอกก็เสร็จสิ้นลงแล้ว ต่อไปจะเป็นการกระโดดจากเครื่องบินจริง ๆ กันเสียทีละ ก่อนไปใครมีอะไรสงสัยก็ถามได้”

ผู้รับการฝึก

“ผมสงสัยว่าถ้ากระโดดจากเครื่องบินลงมาแล้วร่มมันไม่ยอมกางจะทำยังไงครับ”

ครูฝึก

“จะยากอะไร เธอก็เอาร่มมาเปลี่ยนใหม่ซิ”

ไม่น่าเป็นปัญหา

เสียงจากโทรศัพท์

“คุณหมอคะ ช่วยอีฉันด้วยค่ะ”

“ใครเป็นอะไรหรือครับ”

“คือยังค่ะ อีฉันหาซื้อคนกางาแฟไม่ได้ค่ะ”

“อ้าว ก็ไม่เห็นมีอะไรนี่”

“ไม่ใช่ค่ะคือว่าลูกอีฉันแกล้งลั่นเข้าไปนะคะ”

“งั้นรีบไปที่ร้านปากซอย แล้วซื้อช้อนใหม่เสียคนหนึ่งก็หมดเรื่อง”

นำคิก

- ผู้พิพากษา “เมื่อจำเลยยอมรับว่ามีอุปกรณ์เครื่องคัมกลั่นสุราอยู่ในครอบครอง แต่ทำไมยังไม่ยอมรับว่าเป็นผู้คัมกลั่นสุราเถื่อน”
- จำเลย “ข้าแต่ศาล กระผมมีเครื่องมือก็จริงแต่ไม่ได้ทำผิด”
- ผู้พิพากษา “ศาลวินิจฉัยแล้วว่าเครื่องมือไว้ในครอบครองซึ่งของที่สามารถใช้กระทำการอัน ผิดกฎหมาย ถือว่ามีความผิด”
- จำเลย “ถ้าอย่างนั้นขอให้ยกการไต่ไปรุดตั้งข้อหาทำร้ายร่างกายให้แก่ประชาชนในศาลนี้ทุกคนด้วยครับ”
- ผู้พิพากษา “ด้วยความผิดสถานใดไม่ทราบ”
- จำเลย “ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่ง มีด เท้า และอวัยวะอื่นอันจะใช้เป็นเครื่องมือทำร้ายร่างกายผู้อื่นได้”

คะแนนน้อยกว่านี้ ไม่ผิดแล้ว

- ผู้เข้าสอบ “ผมไม่เห็นด้วยที่ท่านให้ผมศูนย์ สำหรับการตอบข้อสอบของผม”
- กรรมการ “ผมเห็นด้วยกับคุณที่ว่าคุณไม่ควรได้ศูนย์”
- ผู้เข้าสอบ “แล้วทำไมท่านให้ผมศูนย์ล่ะครับ”
- กรรมการ “เพราะนั่นเป็นคะแนนน้อยที่สุดแล้ว ที่ผมสามารถจะให้คุณได้”

ตักปัญหา

- ผู้มาเยี่ยม “ทำไมนายจึงไปฆ่าแฟนของนาย แทนที่จะฆ่าไอ้เบือกคนที่มาจีบแฟนของนาย”
- ผู้ต้องหา “เพราะนั่นเป็นทางเดียวที่เราจะมีความผิดสถานเบาที่สุด”
- ผู้มาเยี่ยม “ไม่เห็นเข้าใจเลย”
- ผู้ต้องหา “อ้าว ก็ถ้าเรามาแฟนของเรา ก็เท่ากับว่าเรามาคนเดียว แต่ถ้าจะฆ่าคนที่มาจีบแฟนของเรา เราก็ต้องฆ่าคนไม่ต่ำกว่าสิบคนนะซี”

เด็กฉลาด

ครู "สมมุติว่า ถ้าสุนทรภู่ท่านยังมีชีวิตอยู่ให้เราเห็นจนถึงทุกวันนี้ เราจะรู้จักท่านในฐานะผู้มีชื่อเสียงทางด้านไหน"

นักเรียน "ในฐานะที่ท่านเป็นคนที่มีอายุยืนที่สุดในโลกครับ"

หนุ่มเรือแตก

ยังมีกระต่าย ๓ คน ติดอยู่บนเกาะร้างแห่งหนึ่งมาเป็นเวลานาน นานมากพอๆ ที่เดียว วันหนึ่งเขาทั้งสามมองเห็นผู้หญิงสาวคนหนึ่งเกาะวัตถุสิ่งหนึ่งลอยเข้ามายังเกาะที่พวกเขาอาศัยอยู่ เมื่อเข้ามาใกล้จนเขาทั้งสามพอจะมองเห็นว่าอะไรเป็นอะไรแล้ว เขาก็เฝ้าอยู่อย่างกระหาย ในที่สุดเธอดูนั้นก็ถูกน้ำทะเลซัดเข้ามาจนเกยตื้นพร้อมกับวัตถุที่เกาะมาด้วย เขาทั้งสามจึงวิ่งไปยังเธอทันที และรีบจัดการดับความกระหายเสียจนสมอยากทั้งสามคน

คุณผู้อ่านอย่าเข้าใจผิดนะคะ ความจริงสิ่งที่คุณผู้หญิงเธอเกาะมาก็คือ ถังเบียร์ที่มีเบียร์เต็มเบียร์นั่นเอง

ความผิดพลาดของร้านขายคอกไม้

ข้าราชการชั้นเอกผู้หนึ่งเกิดป่วยอย่างกะทันหันต้องเข้าโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัด เมื่อเพื่อนของท่านทราบข่าวก็คิดจะไปเยี่ยมแต่ไม่มีเวลา จึงโทรศัพท์ไปที่ร้านขายคอกไม้แห่งหนึ่ง (ซึ่งบริการรับจัดคอกไม้เพื่อการอวยพรทุกชนิดโดยส่งให้เสร็จ) โดยมอบให้เป็นผู้จัดส่งคอกไม้ไปให้เพื่อนชั้นเอกที่นอนป่วยอยู่และให้จัดการหาคำอวยพรให้ด้วย

วันต่อมา ชั้นเอกผู้ป่วยก็ได้รับคอกไม้จากเพื่อนของท่านพร้อมด้วยการ์ดแผ่นหนึ่ง กลัดติดไว้มีข้อความว่า

"เสียค่ายมากที่ท่านต้องจากไป ขอให้ไปโดยสวัสดิภาพ"

หลายล้านแล้ว

โดย ข้าราชการบางกอก

หมื่นมีข่าวเกี่ยวกับการตรวจพบการทุจริตในวงราชการอยู่เสมอ ที่โน้นหนึ่งล้าน ที่นี้สองล้าน ที่นั่นสามล้าน ไม่ว่าของทางราชการ เทศบาล หรือองค์การของรัฐซึ่งความจริงเทศบาลก็เป็นราชการประเภทหนึ่งนั่นเอง คือราชการส่วนท้องถิ่น พุดไปอีกทีไม่ว่าหน่วยราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์การของรัฐก็เหมือน ๆ กันทั้งนั้น คือส่วนใหญ่ใช้เงินภาษีอากรกัน ๕๕ ถ้าเป็นราชการก็จ่ายจากเงินงบประมาณซึ่งได้มาจากเงินภาษีอากรโดยตรง แต่ถ้าเป็นองค์การของรัฐก็ไต่จากเงินอุดหนุน ซึ่งรัฐบาลตั้งงบประมาณให้จากเงินภาษีอากร หรือถ้าเป็นองค์การรัฐวิสาหกิจที่เลี้ยงตัวเองได้แล้ว ลองมองย้อนหลังไปตอนตั้งขึ้นใหม่ก็ปรากฏว่าเอาเงินของรัฐซึ่งตั้งงบประมาณเป็นทุน หรือโอนทรัพย์สินอันเป็นของทางราชการมาให้ทั้งนั้น เหตุผลของการที่ตั้งเป็นองค์การขึ้นมาก็เพื่อให้บริหารงานได้คล่องตัว โดยเฉพาะองค์การที่ทำการค้า ให้ใช้จ่ายเงินได้สะดวกขึ้น ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อีกประการหนึ่งอาจเป็นด้วย เพื่อให้ท่านที่เกษียณอายุแล้วได้มีงานทำ เป็นกรรมการ หรือที่ปรึกษาด้วยก็ได้ องค์การรัฐวิสาหกิจมักจะไม่เจริญเท่าที่ควร เพราะเงินรั่วไหลมาก ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้คนที่ไม่มีความสามารถก็มี จ้างคนไว้โดยไม่ได้ทำงานก็มี องค์การที่มันโยกย้ายตั้งขึ้นมาเพื่อทำการค้า ผู้บริหารดำเนินการทำการค้าในประเภทข้อแพ่งขายถูกไปก็มี หรือบางองค์การก็มีหน้าที่ใช้เงินให้หมดไปแต่ทางเดียวก็มี องค์การมักจะยึดถือนโยบายความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่พยายามคล่องตัวในการหารายได้ให้เพิ่มพูน ผลคือ ๆ พยายามบีบบังรายได้ที่แท้จริงไว้ เพื่อไม่ต้องส่งคลังก็มี ไม่มีใครสามารถควบคุมการทำงานขององค์การได้ เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องมักเป็นกรรมการ ได้เงินสมนาคุณเป็นจำนวนมากพอสมควรเสียแล้ว

รัฐบาลสมัยหนึ่งเห็นว่าฐานะความแตกต่างระหว่างข้าราชการกับพนักงานองค์การของรัฐไม่แตกต่างอะไรกัน จึงได้ออกกฎหมายให้พนักงานขององค์การผู้กระทำการทุจริตมีโทษผิดเช่นเดียวกับข้าราชการ แต่ทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ยังต่างกันมาก แม้แต่ระหว่างข้าราชการกับพนักงานเทศบาล มาตรฐานในด้านต่าง ๆ ก็ไม่ทัดเทียมกัน จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีการออกกฎหมายรับรองให้มีการโอนไปมากันได้ระหว่างข้าราชการกับพนักงานเทศบาล แต่ก็ยังมิได้มีการปรับปรุงอะไรให้เห็นเด่นชัดว่าพนักงานเทศบาลกับข้าราชการมีสมรรถภาพและความประพฤติทัดเทียมกัน เพิ่งจะได้ทราบจากข่าวหนังสือพิมพ์เมื่อเร็ว ๆ นี้เองว่าเทศบาลนครหลวงเริ่มปรับปรุงกิจการ เทศบาล โดยปรับปรุงการแบ่งส่วนและจัดอัตรากำลังของเทศบาลเสียใหม่ อาจจะให้ผลดีพอสมควรทีเดียว แม้แต่กิจการโรงหมูแต่เพียงอย่างเดียวก็คงจะได้เห็นผลดีจากการปรับปรุงมิใช่น้อยเท่าที่เป็นข่าวอยู่ก็ได้ทราบว่าโรงหมูได้ใช้จ่ายเงินไปเป็นการจ้างคนไม่ต้องทำงานหรือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องไปเป็นจำนวนไม่น้อย ขึ้นต่อไปท่านนายกเทศมนตรีคงปรับปรุงเกี่ยวกับสมรรถภาพของพนักงานเทศบาลกันต่อไปเป็นการใหญ่แน่ ราษฎรผู้เสียภาษีต่างคอยอยู่ ซึ่งถ้าจะว่ากันตามเป็นจริงแล้ว การปรับปรุงเทศบาลน่าจะทำกันก่อนราชการด้วยซ้ำไป เพราะพนักงานเทศบาลใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่า ประชาชนเองเป็นผู้ค้ำเงินงานเทศบาลเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเอง แต่การณ์หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ ไม่ทราบใครเป็นผู้ควบคุมดูแลเทศบาล

การบริหารราชการแผ่นดินหรือการปกครองบ้านเมืองเวลานี้ก็แบ่งกันออกไปเสียจนไม่ทราบว่าแบ่งกันออกไปทำไม เพื่ออะไร ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแบ่งราชการส่วนภูมิภาคออกไปเป็นจังหวัด อำเภอ มีข้าราชการเป็นตัวแทนเป็นผู้ปกครองดูแลให้บริการแก่ประชาชนผู้เสียภาษีอากรให้อยู่เย็นเป็นสุข ดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่บ้านเมืองในท้องที่ของตน ในขณะที่เดียวกันก็ให้มีราชการส่วนท้องถิ่นได้ด้วย เพราะเห็นว่ายังไม่เป็นประชาธิปไตยพอได้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น คือให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นทำนองระบบการปกครองที่เรียกกันว่า โดยประชาชน เพื่อประชาชน ของประชาชน แต่ก็ไม่ไปไม่ค่อยรอดเพราะรัฐบาลต้องยุบสภาเทศบาล ยุบเทศมนตรี ตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ เป็นนายกเทศมนตรี เทศมนตรี และแต่งตั้งสมาชิกเทศบาลแทนการเลือกตั้ง

อยู่เสมอ จะในที่สุดทางราชการต้องมีโครงการอบรมประชาชนให้เป็นประชาธิปไตยกันใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงมีการกระจายอำนาจกันออกไปเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ราษฎรมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้บริหารก็ยังคั่งเป็นนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด อยู่อย่างเดิม เพียงแต่ท่านเหล่านั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นนายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดสุขาภิบาล และยังคงตำแหน่งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีก ทำไปทำไม ทางอำเภอ จังหวัด ร้องว่าไม่มีงานทำ ไม่มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองบังคับบัญชา ควรให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ มีอำนาจเป็นเอกภาพมากขึ้น โดยเฉพาะประการสำคัญ ดำรงซึ่งมีอำนาจมากกว่าเพื่อนก็ไม่ยอมขึ้นกับนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้ขัดข้องแก่การบริหารงานอย่างยิ่ง นอกจากนั้น ยังมีหน่วยงานซึ่งเป็นส่วนราชการที่ไม่ได้แบ่งส่วนราชการออกไปเป็นส่วนภูมิภาค แต่ไปตั้งหน่วยงานเข้เล่นอยู่ในต่างจังหวัด ตลอดจนองค์การต่าง ๆ ก็ไปตั้งอยู่ตามต่างจังหวัดโดยไม่ให้ทางจังหวัด อำเภอ มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเลย

ผู้เขียนได้ลองพิจารณาดู ก็พอมองเห็นได้ว่า การที่ทางจังหวัด อำเภอ ร้องว่าไม่มีงานไม่มีอำนาจนั้น ก็เห็นจะเป็นด้วยเหตุที่มีการกระจายอำนาจ แบ่งการปกครองในจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นออกไปแปลก ๆ แยกออกไปเรื่อย ๆ ยิ่งแบ่งไปแบ่งไปอำนาจก็กระจายไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ มากบ้างน้อยบ้าง จนไม่ทราบว่าจะทำอะไรเป็นขั้นเป็นอัน ทางราชการส่วนกลางก็ออกไปช่วยทำงานในต่างจังหวัดกันมากขึ้น เพราะการคมนาคมสะดวกขึ้น จนทางจังหวัดอำเภอต้องร้องเรียกอำนาจและหน้าที่ให้กลับมา แต่การที่จะกลับมาแค่ไหนเพียงไหนนั้น น่าจะอยู่ที่อำนาจบริหารระดับชาติที่จะตัดสินใจให้ได้เสียก่อนว่าจะรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจกันแค่ไหน เพียงไร ระบบการปกครองที่เป็นอยู่นี้ถูกต้องหรือไม่ ขัดข้องอยู่ที่ไหนอะไร ๆ ที่พยายามแยกกันออกไปโดยใช้วิธีประทับตราพะยี่ห้อให้ต่างกัน แต่ข้างในนั้นก็คือข้าราชการธรรมดา ๆ นี่เอง แล้วจะแยกกันออกไปทำไม ก็ให้เป็นข้าราชการอย่างเดียวกันให้เหมือนกันให้หมดจะได้ไม่ต้องมาเล่นหลอก ๆ กัน ไม่ต้องมีความเหลื่อมล้ำกัน ใครผู้ใดเป็นคนที่มีความสามารถ ข้อสัตย์สุจริตจริง ๆ ก็ควรจะได้เป็นประมุขของข้าราชการ เป็นผู้ประสานงานมีอำนาจสูงสุดในจังหวัดนั้น ๆ ปฏิบัติราชการแทนผู้แทนตาของกระทรวงทบวงกรม ตลอดจนรัฐบาล รู้ดีกว่าน่าจะเป็นที่ขึ้นใจแก่ข้าราชการทั่วไปมากกว่า

ปัญหาการเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรืองาน ณ ต่างประเทศ

โดย เสริมสุข โกวิทวานิช

ในบรรดาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน การการเงินเดือนเป็นปัญหาที่สำคัญและยุ่งยากที่สุดปัญหาหนึ่ง โดยเฉพาะปัญหาการเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศ ได้มีการถกเถียงเรื่องนี้กันมานานแล้วระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ประเด็นของการอภิปรายแยกออกได้เป็น ๒ ประเด็น คือจะการเงินเดือนให้ข้าราชการที่ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศได้หรือไม่ และในกรณีที่การเงินเดือนได้ ผู้บังคับบัญชาจะส่งเงินเดือนตัวเอง หรือจะต้องขออนุมัติ ก.พ.

สำหรับประเด็นแรกและในเรื่องการไปศึกษา ณ ต่างประเทศนั้น บ้างก็ว่าผู้ไปศึกษาไม่มีวันปฏิบัติราชการ จึงการเงินเดือนให้ไม่ได้ บ้างก็ว่าควรแยกเรื่องการไปศึกษาเป็น ๒ กรณี ถ้าเป็นเรื่องทางราชการจัดส่ง เงินเดือนได้ และเหตุผลที่ฝ่ายนี้ยกมาสนับสนุนความเห็นของตนก็คือ ด้านักเบิกเงินเดือนไม่ขัดข้องที่จะจ่ายเงินเดือนให้ ส่วนในเรื่องการไปฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศนั้น คุณจะมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า การไปต่างประเทศด้วยเหตุนี้เป็นการปฏิบัติราชการ จึงการเงินเดือนได้

เกี่ยวกับปัญหาว่า ในกรณีที่การเงินเดือนให้ผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศได้ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจส่งเงินเดือนตัวเอง หรือจะต้องขออนุมัติ ก.พ. นั้น ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ระเบียบกระทรวงการคลังห้ามการเงินเดือนในระหว่างลาเฉพาะกรณีไปศึกษาซึ่งไม่ใช่ทางราชการจัดส่ง ดังนั้น ถ้า

เป็นเรื่องทางราชการจัดตั้งแล้ว ผู้บังคับบัญชาส่งโอนเงินเดือนตัวเอง อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การโอนเงินเดือนข้าราชการพลเรือนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนด จึงต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน ปัญหาการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศที่ถกเถียงกันนั้นน่าจะหมดไปแล้ว เพราะกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนได้กำหนดหลักเกณฑ์ การโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ ฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศไว้แล้ว ผู้เขียนจึงได้เรียบเรียงบทความนี้เพื่ออธิบายกฎ ก.พ. ฉบับใหม่ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคมศกนี้ แต่ก่อนที่จะได้พิจารณาศึกษากฎ ก.พ. ว่าด้วยการโอนเงินเดือนฉบับใหม่ ควรที่จะได้ทราบความเป็นมาของปัญหาการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศ และปัญหาการตีความที่เกิดขึ้นเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนดขึ้นใหม่ ได้ดียิ่งขึ้น

๑. ความเป็นมาของปัญหาการโอนเงินเดือน

เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจ ผู้เขียนขอเล่าความเป็นมาของปัญหาการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศก่อน แล้วจะได้กล่าวถึงกรณีไปฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศต่อไป

ก. ปัญหาการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ

เดิมเรื่องนี้ไม่มีปัญหา เพราะ ก.พ. ได้พิจารณามิมีคิปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๑๓/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๙๕ ว่า ให้โอนเงินเดือนผู้ที่ไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้ เมื่อผู้นั้นกลับมารับราชการตามเดิมแล้ว ทั้งนี้เพราะ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่า มีข้าราชการพลเรือนบางคนซึ่งได้

รับเงินเดือนสูงอยู่แล้ว ทางราชการส่งไปหรือลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศเป็นการเพิ่มเติม สำเร็จได้รับปริญญาและกลับมารับราชการตามเดิม แต่ผลประโยชน์ตอบแทนเนื่องจากการศึกษาดังกล่าวแล้ว บางรายอาจได้รับพิจารณาคุณวุฒิต่ำกว่าเงินเดือนที่ได้รับอยู่ก่อนไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ข้าราชการผู้นั้นเสียกำลังใจที่ต่อสู้สำหรับเสียเงินเป็นจำนวนมาก ทั้งยังต้องตรากตรำระหว่างการศึกษาก็คง ก.พ. จึงลงมติว่าในกรณีเช่นนั้น ถ้าหากข้าราชการผู้นั้นเข้าอยู่ในหลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ

๑. ผลการศึกษาดี เป็นที่พอใจของกระทรวง

๒. ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ ณ ต่างประเทศ เป็นผู้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เคยกระทำความเสียหายทั้งทางราชการและส่วนตัว

๓. มีงบประมาณประเภทเงินเดือนและอัตราที่จะเลื่อนเงินเดือนให้ได้ ก็ให้พิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ ได้ ปีละ ๑ ขั้น โดยให้นับเวลาระหว่างที่ศึกษาอยู่ ณ ต่างประเทศเป็นเกณฑ์คำนวณ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการได้เมื่อข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ามารับราชการตามเดิม โดยเลื่อนให้พร้อมกับการปรับปรุงเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการประจำปี

แต่หลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศนี้ไม่รัดกุมพอ เพราะตามหนังสือเวียนดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนเงินเดือนได้เอง แต่ในทางปฏิบัติ ก.พ. มีมติว่า ต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อน นอกจากนี้ น.ว. ๑๓/๒๔๙๕ ให้เลื่อนเงินเดือนได้เฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญา ส่วนผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่ได้เลื่อนเงินเดือน และประการสุดท้าย หนังสือเวียนนี้ ให้เลื่อนเงินเดือนได้ปีละ ๑ ขั้น โดยให้นับเวลาระหว่างที่ศึกษาอยู่ ณ ต่างประเทศเป็นเกณฑ์คำนวณ แต่ในทางปฏิบัติ ก.พ. พิจารณา เรื่อง "ปี" ตามหลักสูตรการศึกษาสำหรับวิชานั้น ๆ ไม่ใช่จำนวน "ปี" ที่ข้าราชการไปศึกษา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ประกอบกับ ก.พ. พิจารณาเห็นว่า หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๑๓/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๙๕ ได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาโอนเงินเดือนข้าราชการที่ลาไปศึกษาเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศไว้นานแล้ว สภาพแวดล้อมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก อีกประการหนึ่ง ก.พ. ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโอนเงินเดือนไว้ใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว ก.พ. จึงมีมติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๙๐๔/ว.๖ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๙ ให้ยกเลิกหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๑๓/๒๔๙๕ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๐๙ ซึ่งเป็นวันที่ ก.พ. ลงมติเป็นต้นไป

เมื่อผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศได้โอนเงินเดือนปีละ ๑ ครั้ง เมื่อกลับมาปฏิบัติราชการตามเดิมแล้ว กรณีก็ไม่ควรจะเกิดปัญหาว่าในระหว่างศึกษา ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาโอนเงินเดือนให้ได้หรือไม่ แต่ส่วนราชการหลายแห่งได้ขอให้ ก.พ. พิจารณานุมัติโอนเงินเดือนข้าราชการซึ่งได้รับราชการมาครบรอบปีแล้ว แต่ได้เดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศก่อนที่เจ้าสังกัดออกคำสั่งโอนเงินเดือนประจำปี ให้เป็นกรณีพิเศษ เพราะได้รับการหักทวงจากกระทรวงการคลังซึ่งอ้างว่า ขณะที่พิจารณาโอนเงินเดือนข้าราชการผู้นั้น ต้องปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่จนถึง วันออกคำสั่งโอนเงินเดือนด้วย ซึ่ง ก.พ. พิจารณาแล้ว ลงมติดังปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๒๔/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๐ ว่า การพิจารณาโอนเงินเดือนข้าราชการผู้ใดที่ได้ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศก่อนมีคำสั่งโอนเงินเดือนประจำปีนั้น กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดอาจกระทำได้ โดยให้นือเอาความดีความชอบของข้าราชการผู้นั้นในปีที่ล่วงมาแล้วเป็นหลักพิจารณาว่าจะสมควรได้รับการพิจารณาโอนเงินเดือนหรือไม่ แม้ว่าในวันออกคำสั่งโอนเงิน

เดือน ข้าราชการผู้นั้นได้ออกเดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศแล้วก็ตาม
 ๕๕ ทั้งนี้ เพราะการออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนประจำมิได้ออกในต้นปี

บรรดาข้าราชการของหนังสือเวียนมีข้อความเกี่ยวข้องกับบทความนี้ โดยตรง
 ๕๖ ดังนี้

“แต่หลักการนี้ ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่อยู่ในระหว่างการศึกษา ณ ต่างประเทศด้วย”

เป็นครั้งแรกที่ ก.พ. มีมติเป็นหลักการว่า จะพิจารณาเลื่อนเงินเดือน
 ข้าราชการที่อยู่ในระหว่างศึกษา ณ ต่างประเทศไม่ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ
 ๕๗ ผู้บังคับบัญชาจะนำเวลาระหว่างศึกษามาพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนให้ ไม่ได้

ปัญหาที่ว่า เหตุใดจึงเลื่อนเงินเดือนไม่ได้

เรื่องนี้ ผู้เขียนขอเสนอความเห็นในข้อกฎหมายก่อน มาตรา ๖๒
 และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
 บัญญัติให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา แล้วแต่กรณี
 เป็นผู้พิจารณาสั่งเลื่อนเงินเดือน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสามารถ
 และการปฏิบัติตามวินัย ตลอดจนคุณภาพและปริมาณของงานในตำแหน่ง
 ๕๘ นั้นด้วย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ซึ่งกฎ ก.พ.
 ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขึ้น
 เงินเดือน ข้อ ๔ (๔) ก็ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า

“ได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีคุณภาพและปริมาณของงานสมควรที่จะ
 ๕๙ เลื่อนเงินเดือน”

เห็นได้ว่า ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ผู้ที่จะได้
 เลื่อนเงินเดือนต้องได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่มีปริมาณและคุณภาพของงานด้วย
 ๖๐ ฉะนั้นผู้ไปศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศก็ตาม จะมีปริมาณ
 และคุณภาพของงานในตำแหน่งมาแสดงก็ต่อเมื่อถือได้ว่าการศึกษเป็นการปฏิบัติ

ราชการ มาทูลกันว่า ในเรื่องนี้ ก.พ. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตีความและวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ได้ตีความไว้อย่างไร

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ กระทรวงศึกษาธิการได้หารือ ก.พ. ว่า ในกรณีที่ข้าราชการลาไปศึกษาในประเทศ ปรากฏว่าขาดเรียนจนไม่ได้สอบไล่เพราะเวลาเรียนไม่พอ จะถือว่าการขาดเรียนนั้นเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการโดยถือเป็นความผิดชัดแจ้งที่กระทรวงเจ้าสังกัดจะสั่งลงโทษโดยไม่ต้องตั้งกรรมการสอบสวนได้หรือไม่ ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของข้าราชการผู้นั้นไม่เป็นความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ เพราะการศึกษานั้นไม่ใช่หน้าที่ในราชการโดยตรง จึงปรับแก้กรณีความผิดชัดแจ้งตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๗) ไม่ได้ ผู้บังคับบัญชาจะต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามกฎหมาย

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ (หลังจากที่ ก.พ. ได้มีหนังสือเวียนยกเลิกหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๑๓/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๑๕ แล้ว) ก.พ. ได้ตอบข้อหารือของส่วนราชการแห่งหนึ่งว่า ทูที่ข้าราชการของส่วนราชการดังกล่าวได้รับมานั้นเป็นทุนเพื่อไปศึกษา และแม้จะเป็นการศึกษาในแนววิชาที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ก็ตาม ไม่อาจถือว่าการศึกษานั้นเป็นการปฏิบัติราชการ เพราะการศึกษานั้นไม่ใช่หน้าที่ในราชการโดยตรง จึงเลื่อนเงินเดือนให้ข้าราชการผู้นั้นไม่ได้

อนึ่ง ในการประชุมทางวิชาการบริหารงานบุคคลระดับหัวหน้ากอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ท่านเลขาธิการกรมบัญชีกลางในขณะนั้นได้ชี้แจงต่อที่ประชุมกลุ่มว่า กรมบัญชีกลางเคยหารือคณะกรรมการกฤษฎีกากรณีครูลาไปศึกษาที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึกว่า เวลาที่ลาไปศึกษานั้นถือเป็นการปฏิบัติราชการหรือไม่ จะนับทวีคูณให้ได้หรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาให้คำตอบว่า ไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ นับทวีคูณ

ให้ไม่ได้ ซึ่งท่านผู้อ่านคงเห็นแล้วว่า เป็นการตีความที่สอดคล้องกับความเห็นของ ก.พ.

หากพิจารณาในด้านการบริหารงานบุคคล การเลื่อนเงินเดือน คือ การตอบแทนความดีความชอบที่ใดกระทำให้มา เมื่อการศึกษาไม่ใช่เป็นการปฏิบัติราชการ กรณีนี้ไม่มีเหตุที่ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนเงินเดือนให้

นอกจากนี้ ในด้านความเป็นธรรม เมื่อมีข้าราชการไปศึกษา ไม่ว่าจะเป็นที่ใดก็ตาม เพื่อนร่วมงานต้องทำงานแทน ถ้าข้าราชการที่ทำงานทั้งในหน้าที่ของตนและของผู้ไปศึกษาได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ ๑ ขั้น ผู้ไปศึกษาก็ได้เลื่อน ๑ ขั้น เราจะอธิบายให้ข้าราชการที่ต้องทำงานแทนและผู้ที่อยู่ปฏิบัติราชการตามปกติว่าเรื่องนี้ยุติธรรมแล้วได้อย่างไร โดยเฉพาะเมื่อสำเร็จกลับมาแล้วและ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการที่ตนสังกัดใช้วุฒิที่ตนได้รับมา ส่วนใหญ่ของผู้ไปศึกษาจะได้รับเงินเดือนสูงขึ้น หรือจะได้เป็นข้าราชการชั้นสูงขึ้น หรือได้รับประโยชน์ทั้งสองอย่างในคราวเดียวกัน และโดยปกติยังจะมีโอกาสก้าวหน้าในราชการได้ดีกว่าอีกด้วย หากข้าราชการที่อยู่ปฏิบัติราชการตามปกติมีความรู้สึกว่ามีผลเสียเกิดขึ้นในหน่วยงานของตน ความรู้สึกเช่นนี้อาจมีผลสะท้อนไปถึงขวัญอันอาจจะมีผลกระทบกระเทือนประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้บังคับบัญชาจึงน่าจะได้นั่งคิดถึงเรื่องนี้ด้วย

โดยสรุป หากจะพิจารณาเฉพาะในข้อกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาจะนำเวลาในระหว่างศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศมาพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนให้ไม่ได้

ปัญหาที่ตามมาก็คือ เหตุใดจึงได้มีการเลื่อนเงินเดือนให้ผู้ไปศึกษา

คงได้กล่าวแล้ว เคมไม่มีปัญหาการเลื่อนเงินเดือน เพราะ น.ว.

๑๓/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๔๙๕ ได้วางแนวทางปฏิบัติให้เลื่อนเงินเดือนได้ปีละ ๑ ขั้น เมื่อผู้ไปศึกษากลับมาปฏิบัติราชการตามเดิม เมื่อ

ก.พ. มีมติให้ยกเลิกหนังสือเวียนฉบับดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ก.พ. ก็ได้ตีความว่าการศึกษาไม่ใช่หน้าที่ในราชการโดยตรง จึงโอนเงินเดือนให้ไม่ได้ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยปัญหาการโอนเงินเดือนข้าราชการที่กลับจากการศึกษาแล้ว

ต่อมา ส่วนราชการต่าง ๆ เริ่มหารือปัญหาการโอนเงินเดือนผู้ที่ไปศึกษาก่อนวันโอนเงินเดือน ซึ่งรายแรกเป็นเรื่องของการขอกำหนดอันดับเงินเดือนของข้าราชการชั้นโทในบึงบรพระมาณ ๒๕๑๑ จากอัตราเงินเดือนชั้นโท อันดับ ๒ ขึ้น ๒,๐๕๐ บาท เป็นอันดับ ๓ ขึ้น ๒,๒๐๐ บาท (อัตราเงินเดือนก่อน ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐) โดยมีข้อเท็จจริงว่า ข้าราชการผู้นี้ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๐ มีกำหนดเวลา ๒ ปี ซึ่งการขอกำหนดต่ออัตราเงินเดือนเป็นอันดับสูงขึ้นสัมพันธ์กับเรื่องการโอนเงินเดือนด้วย ก.พ. ได้ตีความเป็นครั้งแรกในเรื่องนี้ว่า หลักเกณฑ์การโอนเงินเดือนข้าราชการตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการโอนเงินเดือนนั้น เป็นหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาโอนเงินเดือนในกรณีทั่ว ๆ ไป สำหรับการพิจารณาโอนเงินเดือนข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศนั้น ต้องพิจารณาตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศซึ่งห้ามโอนเงินเดือนระหว่างลา ฉะนั้น หากจะโอนเงินเดือนในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ ให้ข้าราชการที่ได้ลาไปศึกษาดังแต่วันที่ ๕ กันยายนเสียทีเดียว ก็จะเป็นการโอนเงินเดือนระหว่างลาซึ่งไม่อาจทำได้ตามระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ต่อมา ก.พ. ได้ตอบข้อหารือของส่วนราชการอีกแห่งหนึ่งไปอย่างละเอียดซึ่งขึ้นว่า หลักเกณฑ์การโอนเงินเดือนข้าราชการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) นั้น เป็นหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาโอนเงินเดือนในกรณีทั่ว ๆ ไป หากข้าราชการผู้นั้นอยู่ในหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาที่ขอที่จะตั้งเงินเดือนให้ก็ได้ สำหรับกรณีข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

นี้ เมื่อได้มีระเบียบการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและ
ตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่ง
กระทรวงการคลังได้วางไว้ต่างหากโดยเฉพาะ โดยอาศัยอำนาจตามความใน
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและ
ตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๘ และโดยอนุมติคณะรัฐมนตรีว่า ให้ได้รับเงิน
เดือนเท่าที่ได้อยู่จริงขณะได้รับอนุญาตให้ลา และจะโอนเงินในระหว่างลา
ไม่ได้เช่นนั้น ผู้บังคับบัญชาก็ไม่อาจสั่งโอนเงินเดือนข้าราชการในระหว่างลา
ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศได้ตามนัยระเบียบกระทรวงการคลัง แต่โดยข้อเท็จ
จริง หากปรากฏว่าข้าราชการผู้ใดที่ได้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศได้อยู่
ปฏิบัติราชการในรอบปีที่แล้ว และตัวยังอยู่ปฏิบัติราชการในวันที่ได้โอนเงิน
เดือนแล้ว แม้วันออกคำสั่งจะเป็นภายหลังที่ผู้นั้นได้ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ
แล้วก็ตามก็เป็นกรณีที่อาจโอนเงินเดือนให้ได้ แต่ถ้าได้ออกเดินทางไปก่อนวัน
ที่ได้รับการโอนเงินเดือนแล้ว จะโอนเงินเดือนให้ไม่ได้ มติ ก.พ. นี้แหละ
คือที่มาของการตีความว่า จะโอนเงินเดือนให้ผู้ได้ออกเดินทางไปศึกษา ณ ต่าง
ประเทศ ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคมของปีงบประมาณที่ได้โอนเงินเดือนไม่ได้ ซึ่ง
เป็นการขยายมติ ก.พ. เดิมที่ว่า จะนับเวลาระหว่างศึกษามาพิจารณาความดี
ความชอบเพื่อโอนเงินเดือนให้ไม่ได้

การที่ ก.พ. ได้วางหลักการเกี่ยวกับการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ
ต่างประเทศเพิ่มเติมมติเดิมนั้น ได้มีผู้นำไปเปรียบเปรยเป็นเรื่องขบขันว่า
การจะได้โอนเงินเดือนหรือไม่ขึ้นอยู่กับวันออกเดินทาง ท่านผู้อ่านคงจะเห็น
แล้วว่า เป็นเรื่องของการตีความให้สอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน
ระหว่างลา เพราะหากจะอนุมัติให้ผู้ได้ออกเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศ
ก่อนหรือแม้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ได้โอนเงินเดือนในวันที่ ๑ ตุลาคม เดียวกัน
นั้นแล้ว ก็จะเป็นการโอนเงินเดือนในระหว่างลาอันเป็นการขัดกับระเบียบ
กระทรวงการคลังที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

เมื่อการพิจารณาเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ นอกจากจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเงินเดือนแล้ว ยังต้องให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลังอีกด้วย จึงควรที่จะได้พิจารณาศึกษาว่า ระเบียบนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างไร

ระเบียบการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๓ ข้อ ๓ เดิม วางหลักการไว้ดังนี้

“ข้าราชการผู้ใดได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ โดยสอบชิงทุนรัฐบาลได้ หรือทุนส่วนตัว หรือทุนของมูลนิธิใด ๆ หรือทุนอื่น ซึ่งไม่ใช่ทางราชการจัดส่ง ตามระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้ข้าราชการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ให้ได้รับเงินเดือนเท่าที่ได้รับอยู่จริงในขณะที่ได้รับอนุญาตให้ลา และจะจ่ายเงินเดือนในระหว่างลาไม่ได้”

มีข้อสงสัยกันว่า ข้อระเบียบกระทรวงการคลังเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ แต่ได้วางหลักการเกี่ยวกับการเงินเดือนไว้ด้วยซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนได้มีกฎหมายบัญญัติไว้ต่างหากแล้ว และการที่ระเบียบกระทรวงการคลังกำหนดไว้ว่า สำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่ทางราชการจัดส่ง จะจ่ายเงินเดือนระหว่างลาไม่ได้นั้น ส่วนราชการต่างๆ ได้มีความกลับกันว่า ถ้าเป็นทางราชการจัดส่งแล้ว เงินเดือนเดือนได้ ส่วนราชการหลายแห่งจึงได้พยายามชี้แจงว่า ข้าราชการของคนที่ได้รับทุนจากประเทศนั้น ประเทศนั้น ขององค์การระหว่างประเทศนั้น หรือของมูลนิธิต่างประเทศนั้น ได้ไปศึกษาโดยทางราชการจัดส่ง เพราะส่วนราชการนั้นๆ เป็นผู้คิดต่อเสาะแสวงหาทุนมาให้ ข้าราชการดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของราชการ เรื่องนี้ดูก็แปลกที่ ทุนรัฐบาลที่เราเรียกกันว่า “ทุนก.พ.” นั้นมิใช่ทุนที่ ก.พ. จัดสรรให้ส่วนราชการต่าง ๆ ตามความต้องการของส่วนราชการนั้นๆ หรือหรือ? และข้าราชการที่ได้รับ

ทุนรัฐบาลก็เป็นผู้ที่ทางราชการจัดส่งไปศึกษามีใช่หรือ? แต่ไม่ปรากฏว่าข้าราชการที่ได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ได้โอนเงินเดือนระหว่างศึกษา และเท่าที่ทราบ ก็ไม่ปรากฏว่ามีส่วนราชการใดขออนุมัติ ก.พ. โอนเงินเดือนให้ข้าราชการของคนที่ได้รับทุนรัฐบาลไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศ คุณเป็นที่เข้าใจกันว่า กรณีเช่นนั้นโอนเงินเดือนไม่ได้ แต่พอเป็นทุนต่างประเทศ พยายามกันจริงที่จะชี้แจงว่าเป็นเรื่องทางราชการจัดส่ง สังคมไทยโดยทั่วไปซึ่งเห่อฝรั่งหรือ “ของนอก” คงจะได้แพร่เชื่อเข้ามาถึงเรื่องการรับทุนไปศึกษา ณ ต่างประเทศด้วย หรือว่าคนบางคนมีอารมณ์ขันโดยไม่รู้ตัว.

โดยสรุป เกี่ยวกับเรื่องการโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ก.พ. เคยมีหนังสือเวียนเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ให้ผู้ที่เรียนสำเร็จได้รับปริญญาได้โอนเงินเดือนปีละ ๑ ขัน เมื่อกลับมาปฏิบัติราชการตามเดิม ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ก.พ. ได้ออกหนังสือเวียนวางหลักการห้ามโอนเงินเดือนข้าราชการที่อยู่ระหว่างศึกษา ณ ต่างประเทศ เมื่อ ก.พ. ได้ยกเลิกหนังสือเวียนฉบับปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ก็ได้ตีความไว้ว่า การศึกษาไม่ใช่หน้าที่ในราชการโดยตรง จึงโอนเงินเดือนให้ไม่ได้ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยปัญหาการโอนเงินเดือนผู้กลับจากศึกษา ต่อมา ก.พ. ได้วางหลักการไว้ว่า การพิจารณาโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ ที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วย จึงเกิดการตีความว่า จะโอนเงินเดือนให้ผู้ออกเดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศก่อนวันได้โอนเงินเดือนไม่ได้ เพราะจะเป็นการขัดกับระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ซึ่งการตีความนี้เป็นารขยายมติเดิมของ ก.พ. ที่ว่า จะนำเวลาในระหว่างศึกษามาพิจารณาความดีความชอบเพื่อโอนเงินเดือนให้ไม่ได้ แต่ถ้อยคำที่ใช้ในระเบียบกระทรวงการคลังทำให้ผู้ถือปฏิบัติบางรายเข้าใจว่า โอนเงินเดือนได้ถ้าเป็นการไปศึกษาโดยทางราชการจัดส่ง ซึ่งความเข้าใจนี้ไม่สอดคล้องกับมติ ก.พ.

ข. กรณีไปฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศ

เดิมเป็นที่เข้าใจกันว่า การไปฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศ เป็นการไปปฏิบัติราชการ จึงจ่ายเงินเดือนได้ตามปกติ แต่กรณีเริ่มมีปัญหาในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ข้าราชการผู้หนึ่งลาไป ฝึกและทำงาน เกี่ยวกับการเก็บรายงานสถิติและบัตรต่าง ๆ ณ สหรัฐอเมริกา ด้วยทุนส่วนตัว เป็นเวลา ๑ ปี เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย โดยได้รับเงินเดือนเต็ม กระทรวงการคลังได้เสนอข้อสังเกตไปยังคณะรัฐมนตรีว่า การลาหยุดราชการโดยได้รับเงินเดือนเต็ม จะต้องเป็นการลาที่กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการ พุทธศักราช ๒๔๗๔ รวม ๖ ประการเท่านั้น สำหรับการขอลาหยุดราชการเพื่อไป ฝึกและทำงานนี้ ไม่ใช่การลาในประเภทที่จะได้รับเงินเดือนระหว่างลา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ กระทรวงการคลังเข้าใจว่าคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ข้าราชการผู้นั้นลาหยุดราชการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง ระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ส่วนที่ ๕ เรื่อง การลาไปต่างประเทศ ได้โดยได้รับเงินเดือนเต็ม ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่าการลาไปฝึกและทำงานของข้าราชการดังกล่าว ถือว่าเป็นการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ เพราะได้ดำเนินการตามแบบการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

เมื่อการลาไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศอาจถือว่าเป็นการลาไปศึกษา ได้หากดำเนินการตามแบบการลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ กรณีก็อยู่ในข่ายของระเบียบกระทรวงการคลังเรื่องการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือนและตุลาการที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๐๓ กล่าวคือ จะจ่ายเงินเดือนให้ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับพิจารณาว่า เป็นทางราชการจัดส่งหรือไม่ ซึ่งก็ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป เรื่องเลขไปกันใหญ่ รายใดส่วนราชการเจ้าสังกัดดำเนินการเป็นเรื่องลา ก็จ่ายเงินเดือน

ไม่ได้ ถือว่าไม่ใช่ทางราชการจัดส่ง เพราะถ้าทางราชการจัดส่งแล้ว ไม่ต้องลา รายใดที่ไม่ได้ทำเป็นเรื่องลา ก็โอนเงินเดือนได้ จึงเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อส่วนราชการทราบถึงความแตกต่างในการดำเนินเรื่องว่าจะเกิดผลอย่างไรกับการโอนเงินเดือน และทั้ง ๆ ที่ได้ดำเนินการเป็นเรื่องลามาแล้ว ก็ได้พยายามขอเปลี่ยนไปทำใหม่เป็นว่าทางราชการจัดส่ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์อย่างเดียวกันนี้ คือหาทางโอนเงินเดือนให้ข้าราชการของตน เมื่อประสบปัญหาดังกล่าวนี้ ก.พ. ได้เสนอไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีใดเป็นเรื่องราชการจัดส่ง กรณีใดไม่ใช่ คณะรัฐมนตรี ไม่ได้ตีความ แต่ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ซึ่งในที่สุดก็มีมติคณะรัฐมนตรีออกมาในรูป “ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒” (โปรดสังเกตว่าระเบียบใหม่ไม่ได้ใช้คำว่าลา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความอีก) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้กระทรวงการคลังรับไปแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาไปศึกษา ณ ต่างประเทศ และให้ ก.พ. แก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการโอนเงินเดือนให้สอดคล้องกับระเบียบใหม่ต่อไป ซึ่งกระทรวงการคลังได้แก้ไข ข้อ ๓ ของระเบียบการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาฯ เป็นดังนี้

“ข้าราชการที่ไม่ได้ปฏิบัติราชการ เพราะไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ให้ได้รับเงินเดือนในระหว่างลาฯ นั้นได้”

เป็นอันว่าปัจจุบันระเบียบกระทรวงการคลังพูดถึงการจ่ายเงินเดือนอย่างเดียว การพิจารณาเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ จึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการโอนเงินเดือน และการออกเดินทางไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ก่อนหรือในวัน

ที่ ๑ ตุลาคม ของปีงบประมาณที่ได้โอนเงินเดือน ไม่เป็นเหตุขัดข้องในการที่จะโอนเงินเดือนแล้ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับ ก.พ. ก.พ. ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) แล้วตั้งรายละเอียดปรากฏในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือน แต่ในระหว่างดำเนินการแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือน ก.พ. ได้วางหลักเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศไว้แล้ว หากรายได้เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กำหนด ก.พ. ก็พิจารณาอนุมัติให้เลื่อนเงินเดือนเป็นพิเศษเฉพาะรายตามข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔)

ก่อนที่จะได้พิจารณาหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ผู้เขียนขอทำความเข้าใจในเรื่องที่มีผู้อ้างว่า ส่วนราชการต่าง ๆ ไม่ทราบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศที่ ก.พ. กำหนดเป็นการภายใน ส่วนราชการบางแห่งจึงได้ดำเนินการส่งเลื่อนเงินเดือนผู้ไปต่างประเทศในกรณีเช่นนี้เอง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ไม่น่าจะเกิดความสับสนขึ้นได้ เพราะ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ผู้บังคับบัญชาอาจส่งเลื่อนเงินเดือนข้าราชการในสังกัดได้เองไว้แล้ว สำหรับกรณีนอกเหนือจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็ต้องนำเสนอ ก.พ. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนเป็นพิเศษเฉพาะรายตามข้อ ๗ แห่ง กฎ ก.พ. ฉะนั้น เมื่อหลักเกณฑ์การเลื่อนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศไม่มีกำหนดไว้ใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) กรณีจึงต้องนำเสนอ ก.พ. พิจารณาอนุมัติดังได้กล่าวแล้ว ผู้บังคับบัญชาหาได้อำนาจส่งเลื่อนเงินเดือนผู้ไปศึกษา ฝึกอบรม

หรือคูกาน ณ ต่างประเทศเองไม่ สำหรับผู้ที่ได้โอนเงินเดือนไปแล้ว เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจว่า ผู้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศโดยทางราชการจัดส่งโอนเงินเดือนได้ และผู้บังคับบัญชาของข้าราชการผู้นั้นส่งโอนเงินเดือนนั้น ก็เห็นจะต้องถือว่าที่แล้ว ๆ ไปขอให้เป็นทานอย่างที่เขาร้อง ๆ กันอยู่

๒. หลักเกณฑ์การพิจารณาโอนเงินเดือนผู้ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ ผูกอบรมหรือคูกาน ณ ต่างประเทศ

กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการโอนเงินเดือนตามปกติ และการโอนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ จึงควรที่จะได้พิจารณาเป็นลำดับไป

ก. กรณีโอนเงินเดือนตามปกติ

สำหรับกรณีไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ กฎ ก.พ. นัยนัยมติ ก.พ. ที่ว่า จะนำเวลาในระหว่างศึกษามาพิจารณาความดีความชอบเพื่อโอนเงินเดือนให้ไม่ได้ จึงกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้ “ในรอบปีที่แล้วมาต้องไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ”

ส่วนกรณีไปฝึกอบรม หรือคูกาน ณ ต่างประเทศ ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และคูกาน ณ ต่างประเทศนั้น กฎ ก.พ. ฉบับใหม่วางหลักอย่างเดียวกันว่า เงินเดือนไม่ได้ แต่มีข้อยกเว้นว่า ถ้าเป็นการไปฝึกอบรม หรือคูกาน ด้วยทุนประเภท ๑ ไม่เกิน ๑๒ เดือน หรือด้วยทุนประเภท ๒ ไม่เกิน ๖๐ วัน ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาโอนเงินเดือนให้ได้ การที่ผู้ไปฝึกอบรม หรือคูกาน ณ ต่างประเทศ อาจได้รับการพิจารณาโอนเงินเดือนเช่นนั้น ท่านผู้อ่านอาจจะสงสัยว่าคงเป็นเพราะเป็นเรื่องของการไปปฏิบัติราชการตามความเข้าใจที่มีมานานแล้ว เรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่า หากใช่เป็นการไปปฏิบัติราชการเสมอไปไม่ เพื่อให้เข้าใจปัญหาย่างขึ้น ผู้เขียนขอคัดคำนิยามของทุนประเภท ๑ และทุนประเภท ๒ ตามระเบียบว่าด้วยการ

ให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และปฏิบัติงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ มาลงไว้ที่นี่เพื่อประกอบการพิจารณา

“ทุนประเภท ๑” ได้แก่

(ก) ทุนที่กระทรวงหรือกรมเป็นผู้ให้ ทั้งนี้ ไม่ว่าทุนนั้นจะจ่ายจากงบประมาณรายจ่าย หรือจากเงินอื่นใดของทางราชการ

(ข) ทุนที่รัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือนิติบุคคลต่างประเทศ มอบให้รัฐบาลไทยเพื่อส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติงาน ณ ต่างประเทศ และรัฐบาลไทยได้ตกลงรับทุนนั้น ตามที่กรมวิเทศสหการจะได้ประกาศให้ทราบ ทั้งนี้ ไม่ว่าทุนนั้นจะจ่ายผ่านกระทรวงหรือกรม หรือจ่ายให้ผู้รับทุนโดยตรง หรือจ่ายโดยวิธีการอื่นใด

(ค) ทุนที่นิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดาในประเทศมอบให้แก่กระทรวงทบวงกรม เพื่อส่งข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติงาน ณ ต่างประเทศ โดย ก.พ. เห็นชอบด้วย

“ทุนประเภท ๒” ได้แก่ทุนอื่นที่ไม่ใช่ทุนประเภท ๑

ผู้เขียนขออธิบายเพียงสั้น ๆ ว่า ทุนประเภท ๑ (ก) คือ ทุนรัฐบาลที่ ก.พ. เป็นผู้ตั้งงบประมาณ (ทุน ก.พ.) ทุนรัฐบาลที่กรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้ตั้งงบประมาณ (ทุนไปรษณีย์) ทุนโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา และทุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทุนประเภท ๑ (ข) ขณะนี้มีทั้งหมด ๒๔ ทุน ตามประกาศกรมวิเทศสหการ เช่นทุนขององค์การสหประชาชาติ ทุนรัฐบาลฝรั่งเศส ทุนของมูลนิธิร็อกกเฟลเลอร์ ทุนขององค์การเพิ่มผลผลิตแห่งเอเชีย เป็นต้น

ทุนประเภท ๑ (ค) ปัจจุบันมี ๑๒ ทุน เช่น ทุนพระราชทานแก่กรมพลศึกษา ทุนบริษัทเซลล์แห่งประเทศไทยให้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุนธนาคารไทยพาณิชย์ให้แก่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

สำหรับประทุนประเภท ๒ นั้น ส่วนใหญ่ได้แก่ทุนส่วนตัว ผู้เขียนจึงเห็นว่า การไปฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศด้วยทุนส่วนตัวคงไม่ใช่เป็นการไปปฏิบัติราชการ โดยปกติถ้าเป็นเรื่องราชการแล้ว ทางราชการก็น่าจะหาทุนให้เอง อย่างไรก็ตาม การไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศด้วยทุนส่วนตัวย่อมเป็นการไปต่างประเทศเพื่อประโยชน์ของราชการ ทางราชการจึงได้อนุมัติให้ไป ทั้งนี้ เพราะระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ ได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ว่า การให้ข้าราชการผู้ใดไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ให้พิจารณาความจำเป็นและความต้องการของทางราชการที่จะต้องให้ข้าราชการผู้นั้นไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ตลอดจนแผนงานหรือโครงการที่จะให้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติ อีกประการหนึ่ง หากการไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศเป็นการไปปฏิบัติราชการแล้ว กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ก็คงไม่วางหลักการห้ามเคลื่อนเงินเคียน และผู้ที่ไปฝึกอบรมหรือดูงาน ไม่ว่าด้วยทุนประเภทใด ก็น่าจะได้รับการพิจารณาให้ได้เคลื่อนเงินเคียนตลอดระยะเวลาที่ไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ แม้จะนานเกิน ๑๒ เดือนก็ตาม

เมื่อการไปฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศไม่ใช่เป็นการไปปฏิบัติราชการทุกกรณีไปแล้ว เหตุผลที่สนับสนุนให้ผู้ไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศได้เคลื่อนเงินเคียนน่าจะอยู่ที่ว่า ผู้ที่ไปต่างประเทศในกรณีเช่นนี้ ไม่อาจนำใบรับรองหรือประกาศนียบัตรการฝึกอบรมมาตีราคาเพื่อให้ได้เงินเดือนสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้คำว่า “ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ” ในกรณีที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการที่คนสังกัดใช้ปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้น ๆ ได้ ส่วนใหญ่ของผู้ได้รับวุฒิคงกล่าวอาจได้รับเงินเดือนสูงขึ้น หรือเลื่อนขั้น หรือได้ทั้งเงินเดือนและขั้นสูงขึ้น จึงควรที่ผู้ไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ของราชการ คงได้กล่าวแล้วจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

แทนตามควรแก่อัศภาพ คือได้โอนเงินเคาน์ เพื่อมิให้เสียอาวูโสในราชการ
อย่างไรก็ดี หากจะให้ผู้ไปฝึกอบรม หรือคูกาน ณ ต่างประเทศ ไม่ว่าด้วยทุน
ประเภทใด ได้โอนเงินเคาน์ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในต่างประเทศ โดยไม่มีข้อ
จำกัด ก็จะเหลื่อมล้ำกับข้าราชการที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติเป็นอย่าง
มาก กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) จึงได้กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม
หรือคูกานที่อาจจะนำมาพิจารณาความดีความชอบเพื่อโอนเงินเคาน์ไว้ ซึ่ง
กำหนดเวลา ๑๒ เดือนหรือ ๖๐ วันนั้น ก็คือช่วงเวลาตามระเบียบว่าด้วยการ
ให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และคูกาน ณ ต่างประเทศ ที่ข้าราชการผู้
ไปฝึกอบรมด้วยทุนประเภท ๑ หรือด้วยทุนประเภท ๒ แล้วแต่กรณี ไม่ต้องอยู่ใน
ในโควตาการไปต่างประเทศ

เมื่อได้อธิบายตามความเข้าใจของผู้เขียนแล้วว่า เหตุใดผู้ไปฝึกอบรม
หรือคูกาน ณ ต่างประเทศ จึงอาจได้รับพิจารณาโอนเงินเคาน์ ประเด็นที่ควร
จะได้ทำความเข้าใจต่อไป ก็คือ จะนับเวลาที่ไปฝึกอบรมหรือคูกานกัน
อย่างไร ?

กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) กำหนดให้นับรวมทั้งการไป
ฝึกอบรมหรือคูกานติดต่อกันมาก่อนรอบปีที่แล้วมาด้วย ทั้งนี้ เพราะในแต่ละ
“รอบปีที่แล้วมา” ซึ่งได้แก่ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ของปีหนึ่ง ถึง
วันที่ ๓๐ มิถุนายนของปีถัดไป การไปฝึกอบรมหรือคูกานจะเกิน ๑๒ เดือนไม่ได้
ถ้าไม่นับการไปฝึกอบรมหรือคูกานติดต่อกันมาก่อน “รอบปีที่แล้วมา” รวมด้วย
ผู้ไปฝึกอบรมหรือคูกาน ณ ต่างประเทศ จะได้โอนเงินเคาน์ทุกปี ขอยกตัวอย่าง
ประกอบคำอธิบายดังนี้

สมมติว่า นาย ก. ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศด้วยทุนประเภท ๑ มี
กำหนดเวลา ๑๒ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม
๒๕๑๕ ส่วน นาย ข. ไปฝึกอบรมด้วยทุนประเภทเดียวกัน มีกำหนดเวลา ๑๕

เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ กำหนดเวลาฝึกอบรมทั้ง ๒ กรณีคล่อมสอง “รอบปีที่แล้วมา” การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนจะเป็นไปดังนี้

(๑) การเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๑๕)

“รอบปีที่แล้วมา” ที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ คือระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕

ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ นาย ก. ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ๑๐ เดือน นาย ข. ๑๐ เดือน ไม่เกิน ๑๒ เดือน ผู้บังคับบัญชาจึงเลื่อนเงินเดือนให้นาย ก. และนาย ข. ได้

(๒) สำหรับการเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗ (๑ ตุลาคม ๒๕๑๖)

“รอบปีที่แล้วมา” คือระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๖

ในช่วงเวลาดังกล่าว นาย ก. ได้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ๑ เดือน นาย ข. ๕ เดือน หากจะนับเวลาที่ไปฝึกอบรมเฉพาะใน “รอบปีที่แล้วมา” นี้ ทั้งนาย ก. และนาย ข. จะได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ เพราะไปฝึกอบรมไม่เกิน ๑๒ เดือน แต่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ให้นับเวลาที่ไปฝึกอบรมหรือปฏิบัติงานติดต่อกันมาก่อน “รอบปีที่แล้วมา” ด้วย นาย ก. จึงไปฝึกอบรมรวมเป็นเวลา ๑๒ เดือน (๑๑ เดือน+๑ เดือน) นาย ข. ๑๕ เดือน (๑๐ เดือน+๕ เดือน) นาย ก. จึงอาจได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ แต่นาย ข. จะไม่ได้เลื่อนเนื่องจากไปฝึกอบรมมีกำหนดเวลาทั้งสิ้นนานเกิน ๑๒ เดือน จึงมีข้อยกเว้นที่จะไม่ได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ

ข. การเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ

ก.พ. ถือหลักทำนองเกี่ยวกับการเงินเดือนผู้ได้รับการบรรจุ เดือน
ชั้น หรือเงินเดือนมาไม่ครบ ๑๒ เดือน ซึ่งอาจได้เงินเดือนตาม
หลักเกณฑ์ในข้อ ๑๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ต่าง
กันตรงที่ใช้ในการนับกำหนดเวลา ๑๒ เดือน ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗
(พ.ศ. ๒๕๑๕) ในรอบปีที่แล้วมา ถ้าผู้ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ
ฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศ ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเกินกว่า ๖ เดือน
ก่อนไปหรือหลังไปศึกษา ฝึกอบรม หรือทำงาน และอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เงิน
เดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า ๑ ชั้น ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนชั้นเงินเดือนให้
๑ ชั้นได้ และตามตัวอย่าง สำหรับการเงินเดือนประจำปีงบประมาณ
๒๕๑๗ นาย ข. จะมีเวลาปฏิบัติราชการหลังฝึกอบรมเกินกว่า ๖ เดือน หาก
นาย ข. อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เงินเดือนเกินกว่า ๑ ชั้น ผู้บังคับบัญชาจะ
เลื่อนเงินเดือนให้ได้ไม่เกิน ๑ ชั้น

จากคำอธิบายฉบับย่อเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเงินเดือนผู้ไปศึกษา
ในประเทศหรือต่างประเทศ ฝึกอบรม หรือทำงาน ณ ต่างประเทศที่กำหนดใน
กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ท่านผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่า ก.พ.
ถือหลักว่า จะนำเวลาระหว่างศึกษามาพิจารณาความดีความชอบเพื่อเงิน
เดือนให้ไม่ได้ แต่มีข้อยกเว้นให้สำหรับกรณีไปฝึกอบรมหรือทำงาน ณ
ต่างประเทศ และผ่อนผันให้สำหรับผู้ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิน ๖ เดือน
ก่อนไปหรือหลังไปศึกษา ฝึกอบรมหรือทำงาน ต่อไป หากข้าราชการผู้ใดที่
ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ ฝึกอบรมหรือทำงาน ณ ต่างประเทศ อยู่
ในเกณฑ์ที่จะเงินเดือนได้ ผู้บังคับบัญชาจะตั้งเงินเดือนตัวเอง

อย่างไรก็ดี การแก้ไขกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเงินเดือนที่แล้วมานี้
เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพราะยังไม่ได้แก้ความเหลื่อมล้ำที่
มีมานานกว่า ๑๐ ปีระหว่างผู้ที่ได้รับการบรรจุใหม่และผู้ที่เป็นข้าราชการ

อยู่แล้ว เป็นที่ทราบกันดีว่า ในปีแรกที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการนั้น ข้าราชการยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน โดยปกติมักจะมีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำและสอนงานให้ หากผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งนอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนแล้ว ยังต้องเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ราชการใหม่ มีวันลาภกิจและลาป่วย (ธรรมดา) ใน “รอบปีที่แล้วมา” เพียง ๔๖ วัน ก็จะไม่ได้รับเลื่อนเงินเดือนตามปกติ ทั้ง ๆ ที่ได้ทำงานมาเกิน ๑๐ เดือน และน่าจะมีผลงานมากกว่าผู้ที่อยู่ในระหว่างเรียนงานและทำงานมาเพียง ๙ เดือน หรือเพียง ๔ เดือนกับ ๑ วัน หากได้รับการบรรจุในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ก่อนปีงบประมาณที่จะได้เลื่อนเงินเดือน ทางแก้ไขปัญหานี้มีอยู่แล้ว ได้แก่การเปลี่ยนรอบปีที่ใช้ในการพิจารณาความดีความชอบ เพื่อเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการจาก “รอบปีที่แล้วมา” เป็นปีงบประมาณ ซึ่งการกำหนดให้ “ปีงบประมาณ” เป็นรอบปี ในการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการ จะเป็นการสอดคล้องกับปีงบประมาณและปีของการเลื่อนเงินเดือนด้วย นอกจากนี้ เมื่อการเลื่อนเงินเดือน ประจำปี เป็นการตอบแทนความดีความชอบของข้าราชการที่ได้กระทำไว้ ในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนสำหรับปีงบประมาณใด ก็ควรจะพิจารณาถึงความอุตสาหะ ความสามารถ และการปฏิบัติตามวินัย ตลอดจนคุณภาพและปริมาณของงานในตำแหน่งของข้าราชการผู้นั้นในปีงบประมาณที่แล้วเป็นเกณฑ์ จึงควรที่จะได้แก้ไขให้พิจารณาความดีความชอบให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง คือพิจารณาผลงานและความประพฤติกของข้าราชการในระยะเวลาดำเนินปีงบประมาณเป็นเกณฑ์ อันว่า “รอบปีที่แล้วมา” นั้นถูกกำหนดขึ้นตามความจำเป็นในสมัยที่มนุษย์เพิ่งย่างเข้าสู่ยุคอวกาศ แต่สมัยนี้มนุษย์เราได้ไปเหยียบดวงจันทร์มาแล้ว ถึงเวลาหรือยังที่เราควรจะปรับตัวให้ทันกับการพัฒนาการของโลก หากการเปลี่ยน “รอบปีที่แล้วมา” เป็น “ปีงบประมาณ” อาจมีปัญหาในด้านการทำบัญชีถือจ่ายสำหรับส่วนราชการที่มีหน่วยงานในภูมิ-

ภาค กถึงเวลาแล้วหรือยังที่เราจะร่วมแรงร่วมใจกันพิจารณาข้อขัดข้องและหาทางแก้ไข การรวมพลังและร่วมจิตพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปรับตัวให้เข้ากับยุคของการพัฒนาโลกต่าง ๆ ของราชการ ย่อมมีทางสำเร็จได้ หากเรามุ่งขจัดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ที่ได้รับการบรรจุใหม่และผู้ที่เข้าราชการอยู่แล้ว ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่เป็นประการแรก และเนื่องจากเป็นปัญหาที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หากเรามีเป้าหมายที่จะให้ข้าราชการทั่วประเทศได้เห็นผลของการทำงานของตนในปีที่แล้ว ได้ตั้งแต่เริ่มต้นปีงบประมาณใหม่ด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ให้ได้อัตราเงินเดือนใหม่อย่างช้า ไม่เกินเดือนพฤศจิกายนของปีที่ได้เลื่อนเงินเดือนตามบัญชาของนายกรัฐมนตรี สมัยที่เริ่มใช้ “รอบปีที่แล้วมา” เป็นปีพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ แทนที่ต้องรอตกเบิก และ รับเงินเดือนในอัตราใหม่เมื่อ ๖ หรือ ๑๑ เดือนลงไปแล้วดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ สำหรับข้าราชการของส่วนราชการบางแห่ง เป็นเรื่องที่น่าแปลกอยู่เหมือนกันที่คำว่า “ไม่เป็นไร” ที่เราใช้กันจนติดปากนั้น ทำให้ข้าราชการไทยแลเห็นเป็นเรื่องธรรมดา และทนระบบการตกเบิกอัตราเงินเดือนใหม่มานานกว่า ๑๐ ปี บัดนี้ กระทรวงการคลังมีศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการจัดเก็บภาษีอากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และช่วยในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ แล้ว จึงเป็นโอกาสที่เราจะขอให้เจ้าสมองกลช่วยคิดวิธีทำบัญชีถือจ่ายเป็นให้ข้าราชการทั่วประเทศได้รับอัตราเงินเดือนใหม่ในวันที่ ๑ ตุลาคมหรืออย่างช้าในเดือนพฤศจิกายนของปีงบประมาณที่ได้เลื่อนเงินเดือนแก่ข้าราชการบางประเภทหรือพนักงานของการไฟฟ้าผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งจ่ายเงินเดือนโดยคอมพิวเตอร์มา ๒ ปีแล้วด้วย หากทำได้สำเร็จจะมีผลสะท้อนถึงจิตใจและกำลังใจของข้าราชการเป็นอย่างมาก ผู้เขียนขอฝากข้อสังเกตไว้เพียงนี้

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

เสริมสุข ไก่วทวานิช

นิติกรเอก กองวินัยและนิติการ

ร้อยรังก์ ละออนวล

นักวิเคราะห์งานบุคคลโท

กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

ชนะ อินสว่าง

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวินัยและนิติการ

สมพงษ์ วงศ์วิวัฒน์

นักวิเคราะห์งานบุคคลโท

กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

สำนักงาน ก. พ.

ตอบสมาชิกนครหลวงกรุงเทพมหานคร

ผมได้อ่านกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนแล้ว ยังไม่เข้าใจดี จะมาถามท่านถึงที่ทำงาน ก็ไม่อยากจะเสี่ยงที่จะเผชิญหน้ากับรอยรักที่ “ฟลอสซี่” ฝากไว้ให้เรา จึงขอถามทางไปรษณีย์ แต่ใคร่ขอให้ตอบทางวารสารข้าราชการ ดังนี้

ถาม

๑. เกี่ยวกับด้อยค่าในกฎ ก.พ. ผมสงสัยว่า ทำไมเรื่องไปฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศ มีการอ้างระเบียบ แต่ไม่อ้างสำหรับเรื่องไปศึกษา นอกจากนี้ ทำไมต้องกำหนดไว้ด้วยว่า “และการไปฝึกอบรมหรือดูงานนั้นได้ผลดีเป็นประโยชน์แก่ราชการ” แล้วใครจะเป็นผู้พิจารณาว่าได้ผลดีจริง

ตอบ

การที่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ไม่ได้อ้างระเบียบสำหรับกรณีไปศึกษา ก็เพราะว่าปัจจุบันมีแต่ระเบียบเกี่ยวกับการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ คือ “ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒” แต่ยังไม่มีการระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษาในประเทศ กฎ ก.พ. จึงไม่ได้ระบุว่าจะไปศึกษาตามระเบียบ

ใด ส่วนการไปฝึกอบรมหรือดูงาน ณ ต่างประเทศนั้น มีระเบียบอยู่แล้ว ที่อ้างถึงข้างต้นนั้นแหละครับ

สำหรับปัญหาที่ว่า เหตุใดจึงมีข้อความว่า “และการไปฝึกอบรมหรือดูงานนั้นได้ผลดีเป็นประโยชน์แก่ราชการ” และใครจะเป็นผู้พิจารณาว่าการไปฝึกอบรม หรือดูงานได้ผลดีจริงนั้น ขอเรียนว่า ข้อความดังกล่าวมีไว้เพื่อเตือนสติผู้บังคับบัญชาว่า ไม่ใช่ดูแต่กำหนดเวลาว่าเกิน ๑๒ เดือน - หรือ ๖๐ วัน แล้วแต่กรณี หรือไม่เท่านั้น ต้องพิจารณาคำว่า การไปฝึกอบรมหรือดูงานนั้นเป็นประโยชน์แก่ราชการ คุณคงจะทราบแล้วว่า ระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ แบ่งทุนเป็นทุนประเภท ๑ และทุนประเภท ๒ ทุนประเภท ๒ นี้ ส่วนใหญ่คือทุนส่วนตัว สมมุติว่า มีข้าราชการขอลาไปดูงาน ณ ต่างประเทศด้วยทุนส่วนตัว เป็นเวลา ๔๕ วัน ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ราชการ จึงได้อนุมัติให้ไป แต่ปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นไม่ได้ไปดูงานตามโครงการที่วางไว้ และเมื่อกลับมาปฏิบัติราชการตามเดิม ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นที่ประจักษ์ว่า การไปดูงานนั้นได้ผลดีและราชการได้ประโยชน์ กรณีเช่นนี้ ความในกฎ ก.พ. ที่คุณอ้างถึงจะเป็นเครื่องเตือนสติผู้บังคับบัญชาว่า ไม่ต้องเลื่อนเงินเดือนให้ก็ได้ แม้จะเป็นการไปดูงานที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๖๐ วัน และขอเรียนเพิ่มเติมว่า ผู้บังคับบัญชานั้นแหละเป็นผู้พิจารณาว่าการไปดูงานได้ผลดีเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือไม่ เพื่อจะได้นำมาประกอบการพิจารณาว่าจะควรเลื่อนเงินเดือนให้หรือไม่

ถาม

๒. กฎ ก.พ. ห้ามเลื่อนเงินเดือนผู้ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับกรณีไปฝึกอบรมหรือดูงาน มีข้อยกเว้นเฉพาะการไปฝึกอบรม หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ถ้าเช่นนั้นข้าราชการที่ไปเข้ารับการอบรมที่สภาวิจัยแห่งชาติเป็นผู้จัด จะไม่ได้เลื่อนเงินเดือนใช่หรือไม่

ตอบ

การที่กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือนฉบับใหม่ไม่ได้กล่าวถึงกรณีการเลื่อนเงินเดือนผู้ไปฝึกอบรมหรือทำงานในประเทศ ก็เพราะว่า ในทางปฏิบัติ ผู้ไปฝึกอบรมในประเทศได้เลื่อนเงินเดือนอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นการไปฝึกอบรมโดยทางราชการจัดส่ง อีกทั้งไม่ปรากฏว่า มีการอนุมัติให้ไปฝึกอบรมในประเทศด้วยทุนส่วนตัว

ถาม

๓. เมื่อผู้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศได้เลื่อนเงินเดือนอยู่แล้ว ข้อ ๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) จะมีที่ใช้อย่างไร

ตอบ

ใช้กับกรณีไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศตามตัวอย่างดังนี้

๑. นาย ก. ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๑ มีกำหนดเวลา ๑๕ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๕

สำหรับการเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๑๕) เขาตุผลงานใน "รอบปีที่แล้วมา" คือระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕ ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น นาย ก. ได้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศเป็นเวลา ๑๑ เดือน ไม่เกิน ๑๒ เดือน ผู้บังคับบัญชาจึงอาจเลื่อนเงินเดือนให้นาย ก. ได้ตามปกติ

สำหรับการเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗ (๑ ตุลาคม ๒๕๑๖) ใน "รอบปีที่แล้วมา" คือระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๖ นาย ก. ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศเป็นเวลา ๔ เดือน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ให้นับเวลาฝึกอบรมติดต่อกันมาก่อนรอบปีที่แล้วมารวมด้วย จึงเป็น ๑๕ เดือน (๑๑ เดือน + ๔ เดือน) เกิน ๑๒ เดือน นาย ก. จึงไม่ได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ แต่โดยที่หลังฝึกอบรม นาย ก. กลับมาปฏิบัติราชการตามเดิม และจะมีเวลาทำงานใน "รอบปีที่แล้วมา" นานถึง ๔ เดือน (๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕-๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๖) หากนาย ก. อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนเกินกว่า ๑ ขั้น ผู้-

บังคับบัญชาจะเลื่อนเงินเดือนให้ได้ไม่เกิน ๑ ชั้น ตามนัยข้อ ๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

๒. นาย ข. ได้รับอนุญาตให้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๒ มีกำหนดเวลา ๓ เดือน *ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕ แล้วกลับมารับราชการตามเดิม

สำหรับการเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๖ ใน “รอบปีที่แล้วมา” ก็ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕ นาย ข. ได้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศเป็นเวลา ๓ เดือน เกิน ๖๐ วัน จึงไม่ได้เลื่อนเงินเดือนตามปกติ แต่โดยที่ก่อนไปฝึกอบรม นาย ข. ได้ปฏิบัติราชการเกิน ๖ เดือน หากนาย ข. อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า ๑ ชั้น ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนเงินเดือนให้นาย ข. ได้ ๑ ชั้น

ตอบสมาชิกจังหวัดปทุมธานี

ถาม นาย ก. ได้รับอนุญาตให้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๒ มีกำหนดเวลา ๑๒ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๑๕ นาย ก. ไม่ได้เลื่อนเงินเดือนมาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๔ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่ได้ทำงาน ทั้งหลายเดือน อยากทราบว่าในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ นาย ก. จะได้เลื่อนเงินเดือนหรือไม่

ตอบ สำหรับการเลื่อนเงินเดือนประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๖ ช่วงเวลาที่ใช้ในการพิจารณาความคึกความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ ก็ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๕ และใน “รอบปีที่แล้วมา” นี้ นาย ก. ได้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ เป็นเวลา ๗ เดือน (๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔-๓๑ มกราคม ๒๕๑๕) เกิน ๖๐ วัน จึงไม่อาจได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนตามปกติ และผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนเงิน

เดือนให้เป็นกรณีพิเศษ ตามนัยข้อ ๔ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ก็ไม่ได้ เพราะนาย ก. มีเวลาปฏิบัติราชการไม่ถึง ๖ เดือน กรณีจึงมีปัญหาว่า นาย ก. จะต้องถูกงดเงินเดือนเนื่องจากไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ๒ ปีซ้อนหรือไม่

เรื่องนี้พอเทียบเคียงได้กับกรณีข้าราชการถูกลงโทษทางวินัย ก.พ. เคยมีมติปรากฏตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๑๑/๒๔๔๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๔๕ ว่า กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนเงินเดือนไม่มุ่งหมายจะให้ผู้กระทำผิดวินัยต้องได้รับโทษโดยถูกงดเงินเดือน ๒ ครั้ง สำหรับความผิดครั้งเดียว ซึ่ง ก.พ. ได้พิจารณามิมีมติดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการใช้บังคับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๔๔๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๔๕ ปัจจุบัน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือน และการเลื่อนขึ้นเงินเดือนได้กำหนดหลักการไว้ในข้อ ๔ (๔) วรรคท้าย

จากแนวความคิดที่ว่า ข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยจะถูกงดเงินเดือนเพียง ๑ ปี สำหรับความผิดเดียวกันนั้น พอจะอนุมานได้ว่า ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ไปฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ไม่ว่าด้วยทุนประเภทใดก็ตาม ซึ่งเป็นการไปต่างประเทศเพื่อประโยชน์ของราชการในอนาคตอันใกล้หรือไกลทางราชการจึงได้อนุมัติให้ไปนั้น จะไม่ถูกงดเงินเดือน ๒ ปีซ้อน แต่เมื่อหลักเกณฑ์นี้ไม่มีกำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) จึงเป็นกรณีที่ต้องนำเสนอ ก.พ. พิจารณาอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาสั่งเลื่อนเป็นพิเศษเฉพาะราย ตามนัยข้อ ๗ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔)

ปัญหาเกี่ยวกับงานคลัง

เฉลิมชัย	วสินนท์	นิติกรพิเศษ	ผาสุนิษฐ์	ปิณฑะรุจิ	นักวิชาการคลังเอก
สนอง	เทียนมณี	นิติกรโท	ปรีชา	สุวรรณทัต	นิติกรโท
กรมบัญชีกลาง					

ตอบสมาชิก เลขที่ ๑๔๖

ถาม ข้าราชการบรรจุครั้งแรกส่วนกลาง ต่อมาโอนอัตราไปฝากจ่ายที่จังหวัด ก. และประจำที่จังหวัด ก. (แต่ได้รับคำสั่งให้ไปนิเทศกิจการที่จังหวัด ข. เดือน ละ ๑๐-๑๕ วันด้วย) อยากเรียนถามว่า

๑. ข้าราชการผู้นั้นจะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านที่จังหวัด ก. ได้หรือไม่ เพราะไม่มีบ้านพักของข้าราชการ

๒. ถ้าไม่ได้ตามข้อ ๑ มีข้อแนะนำประการใด โปรดกรุณาตอบด้วย ครับ เพราะขณะนี้เบิกค่าเช่าบ้านไปแล้ว

ตอบ ๑. ถ้าไปรับราชการประจำที่จังหวัด ก. ก็เบิกค่าเช่าบ้านได้ครับ

๒. ควรจะขอตกลงกับกระทรวงการคลังไปด้วย

ตอบคุณประพฤทธิ นาสุทธิ

ถาม ข้าราชการที่ย้ายไปดำรงตำแหน่งใหม่ กำหนดว่า หลังจากรับทราบ คำสั่งแล้ว ให้เดินทางภายใน ๑๕ วัน นั้น มีอยู่ในระเบียบไหน ผมไม่เคย เห็นระเบียบอันนั้นเลย

ตอบ ในหลักการนั้น ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้ย้าย จะต้องเดินทางไปรับ ตำแหน่งใหม่ในเวลาอันสมควรไม่ชักช้า แต่ไหนเป็นเวลาอันสมควร จะต้อง

พิจารณาตามข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป หลักที่ว่าจะต้องเดินทางภายใน ๑๕ วัน ตามที่คุณข้อยืนยัน มาจากหลักตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่ว่า "ต้องออกเดินทางภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับค่าใช้จ่าย..."

ตอบสมาชิกจังหวัดกระบี่

ถาม เติมผมเป็นครูประจำบาล เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๘๓ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ผมโอนไปเป็นครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมือง ก. ระหว่างที่โอนผมได้รับเงินเดือน ๔๕๐ บาท ตอนโอนผมขอรับบำนาญจากกรมสามัญศึกษา และรับมาจนทุกวันนี้ บัดนี้ผมมีความประสงค์จะขอโอนไปเป็นครูโรงเรียนประจำบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีก ถ้าผมได้รับอนุมัติให้โอนได้ เงินบำนาญที่ผมได้รับจากกรมสามัญศึกษา จะงดจ่ายหรือไม่ หรือจะจ่ายตามปกติ เพื่อนบางคนว่างตจ่าย บางคนว่างตามปกติ เพราะข้าราชการส่วนจังหวัดไม่ใช่ข้าราชการครู (สมัยนั้นครูเป็นข้าราชการ) เดียวกันผมได้รับเงินเดือนจากเทศบาลเมือง ก. เดือนละ ๑,๗๐๐ บาท โปรดชี้แจงให้ผมหายข้องใจด้วย

ตอบ คุณรับบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ พนักงานเทศบาลและข้าราชการส่วนจังหวัดไม่ได้เป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ จะงดจ่ายบำนาญไม่ได้ คงรับบำนาญทางกรมสามัญศึกษาต่อไปตามเดิมได้ครับ

ตอบคุณ เสวี มณีพิทักษ์

ถาม ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในโรงเรียน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๔ ข้อ ๒ วรรค ๒ "เงินบำรุงการศึกษา" หมายความว่า เงินที่โรงเรียนเก็บในปีการศึกษาเป็นค่าลงทะเบียน หรือค่าสมัครเข้าเรียน ฯลฯ นั้นหมายถึง

๑. ค่าสมัครเข้าเรียนต่อของนักเรียนหรือนักศึกษาทุกระดับหรือไม่ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้เรียนจบชั้นสูงของโรงเรียน หรือออกจากโรงเรียนเดิม ไปสมัครสอบเข้าเรียนต่อที่อื่น แล้วเสียค่าสมัครสอบเพื่อเข้าเรียนตามจำนวนที่ โรงเรียนกำหนด และมีใบเสร็จรับเงินบำรุงการศึกษาออกให้ ในรายการรับเงินเขียนว่า "ค่าสมัครสอบบ้าง ค่าสอบบ้าง" เมื่อผู้มีสิทธินำไปรับเงินไปยื่นขอเบิกเงินช่วยเหลือตามระเบียบ ฯ เจ้าหน้าที่แจ้งว่า ค่าสอบเบิกไม่ได้ เพราะตามระเบียบ ฯ ไม่ได้ระบุไว้ จึงขอเรียนถามว่า ค่าสอบหรือค่าสมัครสอบดังกล่าว ผู้มีสิทธิจะยื่นขอเบิกเงินช่วยเหลือได้หรือไม่

๒. รายการรับเงินต่าง ๆ ตามจำนวนและรายการในใบเสร็จรับเงิน บำรุงการศึกษา ที่โรงเรียนหรือวิทยาลัยต่าง ๆ ตามระเบียบการนี้ออกให้ เช่น ค่ากระดาษสอบ ค่าตรวจโรค ค่าเอ็กซเรย์ ค่าถ่ายเอกสาร จะขอเบิกเงินช่วยเหลือตามระเบียบการนี้ได้หรือไม่ เพราะเคยนำไปยื่นขอเบิกแล้ว เจ้าหน้าที่แจ้งว่าเบิกไม่ได้ ไม่ใช่เงินบำรุงการศึกษา

ตอบ

๑. เบิกไม่ได้ครับ เพราะการสมัครสอบเข้าเรียนต่อจะอยู่ในข่ายเบิกได้ จะต้องเป็นเงินที่โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียน หรือนักศึกษาที่มีสภาพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว กรณีของคุณยังไม่มีฐานะเช่นนั้น

๒. จะเบิกได้จะต้องอยู่ในความหมายของคำว่า "เงินบำรุงการศึกษา" ที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการให้เก็บเท่านั้น

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๓๘

ถาม

ตามวารสารข้าราชการเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๕ ในคอลัมน์ปัญหาเกี่ยวกับงานคลัง ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๑๐ ที่ถามว่า นาย ก. เป็นข้าราชการ เมื่อถึงแก่กรรม บิตามารดาตายหมด ภรรยาไม่มี แต่มีบุตรบุญธรรมอายุ ๘ ปี จะยื่นเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญได้หรือไม่ ซึ่งคำตอบมีความว่า บุตรบุญธรรมย่อมมีฐานะอย่างเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรม อำนาจปกครอง บิตามารดาเดิมย่อมหมดไปนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรม และการตายของผู้รับบุตรบุญธรรมหาเป็นสาเหตุให้สภาพการเป็นบุตรบุญธรรมสิ้นสุด

ไปไม่ และอำนาจปกครองของบิดามารดาโดยกำเนิดก็ไม่กลับคืนมา แม้ผู้รับบุตรบุญธรรมจะตายไปแล้วก็ตาม ฉะนั้น ถ้าบุตรบุญธรรมจะยื่นขอรับบำเหน็จตกทอดในกรณีเป็นผู้เยาว์ (อายุ ๔ ปี) บุตรบุญธรรมจึงไม่อาจจะยื่นเองได้ จะให้บิดามารดาโดยกำเนิดเป็นผู้ยื่นเองก็ไม่ได้ เพราะบิดามารดาโดยกำเนิดไม่มีอำนาจปกครองดังกล่าว “วิธีปฏิบัติจึงต้องดำเนินการให้บุตรบุญธรรมมีผู้ปกครองเสียก่อน”

ปัญหาของผมนขอหารือดังนี้

ผมเป็นข้าราชการบำนาญ ขณะนี้คู่สมรสของผมยังมีชีวิตอยู่ ผมได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมอายุ ๔ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ คู่สมรสของผมได้ลงชื่อให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมด้วย บุตรบุญธรรมมีทะเบียนบ้านและที่อยู่บ้านผม คู่สมรสก็ปกครองบุตรบุญธรรมด้วย ปัญหาว่ากรณีอย่างนี้จะถือว่าคู่สมรสของผมจะเป็นผู้ปกครองบุตรบุญธรรมของผมหรือไม่ หรือผมจะต้องเขียนหนังสือมอบให้คู่สมรสเป็นผู้ปกครองบุตรบุญธรรมก่อนผมถึงแก่กรรมจะใช้ได้หรือไม่หรือจะต้องให้ศาลสั่งว่าคู่สมรสของผมเป็นผู้ปกครองบุตรบุญธรรมของผมก่อน หรือหลังผมถึงแก่ความตาย โปรดแนะนำด้วย

ตอบ

ตามข้อเท็จจริง ท่านเป็นผู้จดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเพียงผู้เดียว เด็กจึงมีฐานะเป็นบุตรของท่านผู้เดียวเท่านั้น การที่คู่สมรสของท่านได้ให้ความยินยอมในการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมด้วยนั้น เป็นวิธีการที่กฎหมายกำหนดในการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม เด็กหาได้มีฐานะเป็นบุตรของคู่สมรสไม่ คู่สมรสของท่านจึงมิได้เป็นผู้ปกครองของเด็ก

ถ้าท่านประสงค์จะให้คู่สมรสของท่านเป็นผู้ปกครองของบุตรบุญธรรม เมื่อท่านถึงแก่กรรมแล้ว ก็ควรให้คู่สมรสของท่านจดทะเบียนรับเด็กคนดังกล่าวเป็นบุตรบุญธรรมร่วมกับท่านเสีย ก็จะแก้ปัญหาดังกล่าวไปได้

แนะแนวสอบเลื่อนชั้น

วิชาความรู้ทั่วไป คัดเลือกจากข้อสอบของ กรมการข้าว กรมอนามัย สภา
การศึกษาแห่งชาติ กรมวิทยาศาสตร์ กรมไปรษณีย์โทรเลข และวิทยาลัยพลศึกษา
เชียงใหม่

แนะแนวโดย สติชัย ประเสริฐศรี

ข้อ ๑. ถาม หน้าที่พลเมืองไทยที่จะต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง นอกจากรับราชการ
ทหารเพื่อป้องกันประเทศ ?

แนวตอบ หน้าที่พลเมืองไทย ที่จะ ต้องปฏิบัติ นอกจากรับราชการทหารเพื่อป้องกัน
ประเทศแล้วจะต้อง

๑. รักษาไว้ซึ่งระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญ อันมีองค์พระ-
มหากษัตริย์ เป็นประมุข

หมายความว่า ไม่ว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญอย่างไรก็ตาม
จะต้องรักษาไว้ ซึ่ง

๑.๑ ระบอบประชาธิปไตย และ

๑.๒ การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

การปฏิบัติตามข้อนี้ อาจทำได้หลายประการ เช่น ไปลงคะแนนเสียง
เลือกตั้ง ในการเลือกตั้งประเภทต่าง ๆ การสมัครเข้ารับเลือกตั้ง เผยแพร่

ความดีของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ให้กว้างขวาง และต้องคอยสอดส่องป้องกันผู้ประทุษร้ายต่อระบอบการปกครองแบบนั้น

๒. หน้าที่เคารพต่อกฎหมาย

เพราะกฎหมายเป็นเครื่องยังความสงบสุขให้แก่บ้านเมือง บุคคลทุกคนย่อมได้รับประโยชน์และความคุ้มครองจากกฎหมายร่วมกัน ฉะนั้นทุกคนจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย บ้านเมืองจึงจะสงบเรียบร้อย สติ สรีระภาพและประโยชน์ใด ๆ ก็จะไม่กระทบกระเทือน และไม่เดือดร้อน

๓. หน้าที่เสียภาษีอากร ประเทศก็เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา กล่าวคือจะต้องมีเงินเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ อันเป็นส่วนรวม บุคคลและนิติบุคคล ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของประเทศ จึงต้องเสียสละเงินให้ประเทศได้ใช้จ่ายในกิจการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมดังกล่าว เช่น การชลประทาน การประปา ไฟฟ้าคมนาคมสื่อสาร การเกษตร การศึกษา เป็นต้น

เงินที่รัฐเรียกเก็บนี้เรียกว่า เงินภาษีอากร โดยรัฐเรียกเก็บมาน้อยตามสัดส่วนรายได้ของแต่ละคนบ้าง สัดส่วนของรายรับบ้าง สัดส่วนการซื้อขายสินค้า อันเนื่องมาจากการประกอบการค้าบ้าง เป็นต้น เงินภาษีอากรเหล่านี้ รัฐจะนำไปใช้จ่ายในกิจการสาธารณะ ซึ่งผู้เสียภาษีเองและบุคคลทุกคนอันเป็นส่วนรวมย่อมได้รับประโยชน์จากเงินนี้เท่าเทียมกัน

นอกจากรัฐจะเรียกเก็บภาษีอากรแล้ว เทศบาลยังมีอำนาจเรียกเก็บภาษีด้วย ซึ่งภาษีที่เทศบาลเรียกเก็บนี้ ย่อมนำไปใช้จ่ายในกิจการของเทศบาลนั้น ๆ โดยเฉพาะ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคนในเขตเทศบาลนั้น ๆ อันเป็นส่วนรวมเช่นกัน

๔. หน้าที่พลเมืองไทยจะต้องปฏิบัติประการสุดท้าย ก็คือ

หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายจะได้กำหนด เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องสำมะโนประชากร การเข้ารับการศึกษา ภาคบังคับ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของพลเมืองไทยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ

ข้อ ๒. ถาม ข้าราชการที่ควรยึดถือคตินิยมอะไรบ้าง ในการประกอบกรปฏิบัติ

ราชการ ?

แนวตอบ ข้าราชการที่ควรยึดถือคตินิยมดังต่อไปนี้ ประกอบการปฏิบัติราชการ
คือ

๑. รักชาติ เกียรติ วินัย กล้าหาญ จะทำอะไรต้องคำนึงถึงชาติ เพื่อชาติ ต้องรักษาเกียรติ และ วินัย และต้องมีความกล้าหาญ
 ๒. ซื่อสัตย์สุจริต และหิริโอตฺตปยะ คือต้องมีความเที่ยงธรรม ไม่คดโกง ตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่อหน้าที่ และมีความซื่อสัตย์ รู้จักผิดชอบ
 ๓. กตัญญูกตเวที เป็นผู้รู้คุณชาติ ไม่ทำลายขายชาติ
 ๔. เข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียรและอดทน หนักเอาเบาสู้และอดออม
- ประหยัดเพื่อการครองชีพที่ดีตามฐานะรูป
๕. รู้จักรับผิดชอบและรู้จักหน้าที่
 ๖. สุภาพอ่อนโยน และรักษามารยาทที่ดีงาม
 ๗. มีใจกว้างขวาง รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 ๘. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ
 ๙. มีความเป็นระเบียบในการงานและความคิด
 ๑๐. มีความสามัคคี รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักขอร้อง ให้อภัย
- ซึ่งกันและกัน

ข้อ ๓. ถาม อุดมการณ์ของสังคมไทย (Thai Social Ideology) มีแนวโน้มให้พิจารณาถึงอะไรบ้าง และจากหัวข้อที่พิจารณา หากจะวิจารณ์แล้วจะเป็นผลดี ผลเสีย คือความก้าวหน้าโดยส่วนรวมของชาติอย่างไร

แนวตอบ อุดมการณ์ของสังคมไทย มีแนวโน้มให้พิจารณาถึงดังต่อไปนี้

๑. "เงิน" ซึ่งเป็นตัวกลางของการแลกเปลี่ยน มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแบบวัตถุนิยม เพราะคิดว่าเงินสามารถบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างได้

๒. “อำนาจ” เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมสังคม และ เป็นสิ่งที่อาจบันดาลให้ได้มาซึ่ง “เงิน” “เกียรติยศ” และสิ่งอื่น ๆ

๓. “การเป็นปัจเจกชน” คือ ตัวใครตัวมัน ทุกคนต้องยืนบนคอผู้อื่นกับ ภาวะการครองชีพที่ค่อนข้างดีเคือง ทำให้ไม่สามารถจะช่วยเหลือผู้อื่นได้

๔. “ความเป็นอิสระ” ไม่ชอบการบังคับ ทำตามความพอใจของตนเอง จึงทำงานเป็นกลุ่มไม่ได้ดี เพราะยังขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๕. “ความหรรษา ฟุ่มเฟือย” นิยมของต่างประเทศ อันเป็นผล มาจากสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแบบวัตถุนิยม แม้บางครั้งอาจจะกู้ยืมเงินผู้อื่น มาใช้จ่ายก็ตาม จนทำให้ประเทศต้องขาดดุลการค้า อยู่ทุกวันนี้

๖. “การเป็นผู้มีความรู้” ผู้มีความรู้สูงย่อมได้รับการยกย่องจากสังคม เป็นอย่างดี ปริญญาบัตรจึงมีความหมายมาก สำหรับสังคมไทยปัจจุบัน

เหล่านี้คือแนวโน้มส่วนใหญ่ของอุดมการณ์ของสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งมี ทั้งผลดีและผลเสียต่อความก้าวหน้าในส่วนรวมของชาติ ดังจะได้แยกกล่าวดังนี้

๑. “เงิน” ผลดี ก็คือทำให้เศรษฐกิจของชาติเจริญขึ้น อันเป็นผล ดีต่อส่วนรวม เพราะเงินเป็นปัจจัยอันหนึ่งของระบบเศรษฐกิจปัจจุบัน

ผลเสีย ก็คือเมื่อคนนับถือเงินเป็นพระเจ้า เน้นความเจริญทาง วัตถุมากเกินไป ทำให้ศีลธรรมโดยส่วนรวมของประเทศเสื่อมทรามลง ซึ่ง เป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารประเทศให้ก้าวหน้าไปตามเป้าหมาย

๒. “อำนาจ” ผลดี ก็คือ ช่วยแก้ปัญหาในการบริหารประเทศให้ ก้าวหน้าได้รวดเร็วขึ้น เพราะเป็นอุปกรณ์สำคัญ สำหรับการกำหนดนโยบาย ของประเทศ

ผลเสีย ถ้าการใช้อำนาจเป็นไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควรอาจจะทำให้ สังคมเสื่อมทรามได้ เพราะฉะนั้นคุณสมบัติ และคุณธรรม ของผู้ใช้ อำนาจจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

๓ การเป็นปัจเจกชนและ ๔. ความเป็นอิสระ

ผลดี ก็คือ ทำให้ทุกคนพยายามขวนขวาย เพื่อเสริมสร้างฐานะของตนเองให้มั่นคง และเจริญก้าวหน้า อันเป็นผลดีต่อความก้าวหน้าของประเทศ เพราะพลเมืองเป็นหน่วยหนึ่งของประเทศ การไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของผู้ใด ส่งผลสะท้อนถึงประเทศก็คือ ไทยไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติใดขณะที่ทุกชาติรอบประเทศไทย ต้องสูญเสียเอกราชไปสิ้น

ผลเสีย คือเมื่อทุกคน ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำงานของตนมากเกินไปจนขาดการประสานงานกัน การทำงานเป็นกลุ่มล้มเหลว เพราะไม่มีใครเชื่อฟังใคร ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เพราะคิดเสียว่า “ธุระไม่ใช่” ทำให้ความก้าวหน้าของประเทศล่าช้า

๕ “ชอบความหรูหราฟุ่มเฟือย” ซึ่งมีแต่ผลเสีย กล่าวคือ ความฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ เช่นการใช้รถยนต์ราคาแพง ๆ ใช้เครื่องประดับประเภทต่าง ๆ ทำให้เงินซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญทางเศรษฐกิจถูกใช้ไปในทางที่ไม่เกิดประโยชน์แก่การผลิตอย่างใดเลย โดยเฉพาะการนิยม “ของนอก” นั้นมีผลเสียมากที่สุดจนทำให้ประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าอยู่จนทุกวันนี้

๖ “การเป็นผู้มีความรู้”

ผลดี ก็คือทำให้ทุกคนพยายามขวนขวายหาความรู้ เมื่อพลเมืองฉลาดประเทศก็ย่อมเจริญก้าวหน้า

ผลเสีย การศึกษาที่ขาดการวางแผน ย่อมจะเกิดความไม่สมดุลระหว่างความต้องการของสังคมในแขนงวิชานั้น กับผู้ซึ่งสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานั้น ๆ ออกมา จึงทำให้เกิดการขาดแคลนผู้มีความรู้ ในบางสาขาวิชา เช่น แพทย์ เป็นต้น และบางสาขาวิชา ก็มี ผู้สำเร็จมามากมายจนเกินความต้องการของสังคม เช่น ด้านสังคมวิทยา เป็นต้น จึงเกิดการว่างงานขึ้น อันเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งของความก้าวหน้าของประเทศ

ข้อ ๔. ทาม

ตามที่ยานพาหนะในนครหลวงไม่สามารถวิ่งใช้ได้สะดวก เพราะติดไฟแดงกีด ติดทางรถไฟกีด ติดคนข้ามถนนกีด ทำให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจขึ้น ท่านพอจะชี้แจงได้หรือไม่ว่า เกิดผลดีหรือผลเสียทางด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างไรบ้าง ให้เขียนตามความเข้าใจของท่านเท่าที่จะเขียนได้ ?

แนวตอบ

การจราจรที่ติดขัดไม่ว่าจะเป็นเพราะติดทางรถไฟ ติดคนข้ามถนน ติดไฟแดงหรือด้วยเหตุอื่นใดก็ตาม ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศ หลายประการด้วยกัน เช่น

๑. สิ้นเปลืองเชื้อเพลิง ซึ่งต้องส่งจากต่างประเทศ แต่ละปีเป็นจำนวนมหาศาล และถูกนำมาใช้เป็นการสูญเสียเปล่า เพราะปัญหาการจราจรที่ติดขัดแต่ละปีเป็นจำนวนมากมาย

๒. ความสึกหรอของเครื่องจักรเพิ่มขึ้น การจราจรที่ติดขัด ทำให้ชั่วโมงการทำงานของเครื่องยนต์เพิ่มขึ้น โดยไม่ได้ประโยชน์อย่างใดเพิ่มขึ้นเลย อายุของเครื่องยนต์สั้นลง ทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างยิ่ง

๓. การสิ้นเปลืองเวลา การติดขัดของการจราจรทำให้ต้องใช้เวลามากขึ้นในการขนส่งในระยะทางเท่าเดิม การคมนาคมล่าช้า อันเป็นผลให้ธุรกิจต่าง ๆ ประสบปัญหาการขนส่งที่ล่าช้า การผลิต การขายการลำเลียงวัตถุดิบ และการลำเลียงสินค้าล่าช้าลง ความเจริญทางเศรษฐกิจก็พลอยล่าช้าไปด้วย

๔. ประสิทธิภาพของคนลดลง เพราะว่าการจราจรที่ติดขัด ทำให้สุขภาพทั้งทางกาย และจิตใจของคนอันเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของธุรกิจเสื่อมทรามลง เพราะเครื่องยนต์ย่ำทำให้เกิดไอเสียที่เป็นพิษ อากาศร้อนอบอ้าวยิ่งขึ้น เสียงเครื่องยนต์และเสียงแตร ทำความรบกวนประสาท สิ่งเหล่านี้ย่อมทำให้สุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจเสื่อมทรามลง เกิดความเบื่อหน่าย ประสิทธิภาพการทำงานลดลง การเจริญของเศรษฐกิจก็ล่าช้าลง

การจราจรที่ติดขัดนั้น นอกจากจะเกิดปัญหาคั่งกล่าวอันเป็นอุปสรรคต่อการเจริญทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีก เช่น การสูญเสียกำลังคน เพราะต้องใช้เวลานานทางมากขึ้น เวลาทำงานน้อยลง สูญเสียงบประมาณแผ่นดิน เพราะรัฐบาลต้องจ้างเจ้าหน้าที่งานจราจรเพิ่มขึ้น ใช้จ่ายเงินในการแก้ปัญหาการจราจรเพิ่มขึ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจทั้งสิ้น ไม่เกิดผลดีแต่ประการใดเลย

สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก

โดย ชวลี เอี่ยมกระสินธุ์

เอเชีย

เขมร..... เจ้าันโรคมสัทนุ ซึ่งพักอยู่ในกรุงปักกิ่ง ถูกคณะรัฐบาลพลัดถิ่นเขมรซึ่งตนได้ก่อตั้งขึ้นเองบีบบังคับให้แสดงถึงความบริสุทธิ์ใจในการบริหารประเทศเขมรในอดีต ซึ่งเป็นการประกาศถึงความไม่ไว้วางใจ คณะรัฐบาลพลัดถิ่นของเจ้าสัทนุพยายามวิเคราะอำนาจของเจ้าสัทนุลงไปอีก เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าเจ้าสัทนุเมื่อครั้งดำรงอำนาจในเขมรนั้นได้ก่อกรรมทำเข็ญ ประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของคนเพียงใด โดยยินยอมให้ทหารคอมมิวนิสต์เวียตนามเหนือ และเวียตกงเข้าไปตั้งทัพมั่นอยู่ในดินแดนเขมรปัจจุบัน

อียิปต์..... ประธานาธิบดีอันวาร์ ซาคัต แห่งอียิปต์กับ พันเอกกัตตาฟี ผู้นำของลิเบีย ได้ทำความตกลงเกี่ยวกับเส้นทางที่จะรวมประเทศทั้งสองได้สุดสิ้นลงเมื่อ ๒ สิงหาคม ที่เมืองเบงกาซี ได้มีแถลงการณ์ร่วมประกาศทางวิทยุเบงกาซีว่า ผู้นำของสองประเทศได้บรรลุข้อตกลงใจที่สำคัญในประวัติศาสตร์ ในอันที่จะจัดตั้งคณะผู้นำทางการเมืองร่วมกัน เพื่อจะพิจารณากำหนดแผนสำหรับรวมประเทศทั้งสอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาอีก ๑ ปีเป็นอย่างน้อย

แอฟริกา

ยูกันดา..... ประธานาธิบดี อามิน แห่งยูกันดา ได้ประกาศขับชาวเอเซีย อันประกอบด้วยชนชาติอินเดีย ปากีสถาน ชาวบังกลาเทศ และชาวกัว รวมประมาณหกหมื่นคน ออกนอกประเทศในเวลาสามเดือน คำประกาศนี้มีขึ้นเมื่อ ๕ สิงหาคม หมายถึงชาวเอเซียเหล่านั้นจะต้องออกจากยูกันดาให้หมดสิ้นภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ การตัดสินใจอย่างเฉียบขาดนี้ได้สร้างความเดือด

ร้อนแก่ชาวเอเชีย เพราะจะต้องสละทรัพย์สินที่สะสมไว้นานไว้ในยูกันดา โดยจะนำเงินติดตัวออกไปได้ในจำนวนจำกัดเท่านั้น ประธานาธิบดีอีดี อามิน กล่าวไว้ว่า ชาวเอเชียบ่อนทำลายภาวะเศรษฐกิจของยูกันดา เขาอ้างว่า อิทธิพลทางเศรษฐกิจและการค้านั้นควรอยู่ในกำมือของชาวผิวดำ ผู้เป็นเจ้าของประเทศ มิใช่อยู่ในมือของชนผิวคล้ำชาวเอเชียซึ่งเป็นคนต่างชาติ ชาวเอเชียซึ่งเข้าไปตั้งรกรากอยู่ในยูกันดา มาเป็น เวลาช้านานหลายชั่วอายุคน แล้ว นั้น ได้ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการค้าขาย หรือ มีฉันทักเป็นแพทย์ ช่างเทคนิค และผู้ชำนาญงานสาขาต่าง ๆ ชาวเอเชียเหล่านั้นครองอิทธิพลทางเศรษฐกิจในประเทศยูกันดา มีความเป็นอยู่โอ่อ่าฟุ่มเฟือยอันยังความสะเทือนใจให้แก่ชาวพื้นเมือง เพราะเป็นการสร้างความร่ำรวยบนบนหยาดเหงื่อของความยากจนของชาวอัฟริกันดำ

กฎหมายและระเบียบใหม่

มีกฎหมายและระเบียบใหม่ที่น่าสนใจประกาศใช้ดังนี้

๑. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งอาลักษณ์
๒. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๕ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งในสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๓. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๘๐ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งในมหาวิทยาลัยมหิดล
๔. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๘๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งในกรมการแพทย์
๕. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งในกระทรวงยุติธรรม เพิ่มเติม

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๗๔ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗

ว่าด้วยการบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการในตำแหน่งอาลักษณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือเข้าสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาลักษณ์จัตวา ต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดไว้สำหรับผู้สมัครเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

ข้อ ๓ ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือเข้าสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาลักษณ์จัตวา ทำหน้าที่เขียนหนังสือตัวบรรจงตามแบบอาลักษณ์ ต้องมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคประถมศึกษาตอนต้น

ข้อ ๔ ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรือเข้าสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาลักษณ์จัตวา ทำหน้าที่ปฏิบัติงานหน้าพระที่นั่ง ต้องมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หรือที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ ๕ การบรรจุผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกได้ตามความในข้อ ๓ และข้อ ๔ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกได้เป็นลูกจ้าง ในสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่เขียนหนังสือตัวบรรจงตามแบบอาลักษณ์ หรือปฏิบัติงานหน้าพระที่นั่งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี และได้รับค่าจ้างเทียบได้ไม่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันคับ ๓ ให้บรรจุได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันคับ ๑ รัน ๖๖๐ บาท

(๒) ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกได้เป็นลูกจ้าง ในสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่เขียนหนังสือตัวบรรจงตามแบบอาลักษณ์ หรือปฏิบัติงานหน้าพระที่นั่งมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี และได้รับค่าจ้างเทียบได้ไม่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันคับ ๔ ให้บรรจุได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวา อันคับ ๓ รัน ๔๕๐ บาท

ข้อ ๖ ข้าราชการพลเรือนชั้นจกฯผู้ดำรงตำแหน่งอาลักษณ์จกฯ ซึ่งได้รับราชการและปฏิบัติหน้าที่อาลักษณ์ติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี อาจได้รับการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งอาลักษณ์ตรีได้ไม่สูงกว่าชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๔๕๐ บาท แต่ถ้าผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงกว่านี้ให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับอัตราเงินเดือนที่ได้รับอยู่

ข้อ ๗ การปรับปรุงเข้าชั้น การเลื่อนอันดับและการเลื่อนชั้นเงินเดือน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎ ก.พ. ว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๘ การคัดเลือกหรือสอบคัดเลือก ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ดำเนินการตามหลักสูตรและวิธีการที่ ก.พ. อนุมัติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

จอมพล ถ. พิบูลสงคราม

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ผู้ใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๘ ตอนที่ ๑๒๒ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๑๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๗๙ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖๕ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

อัครราชทูต

เทียบกับตำแหน่ง

เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

จอมพล ถ. พิบูลสงคราม

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ผู้ใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙ ตอน ๑๒๒ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๔๐ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยมหิดล

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ ให้ใช้บังคับแก่มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอธิการบดี

ข้อ ๒ ให้เทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน เพิ่มเติมจากที่กำหนดเทียบไว้แล้ว ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๑๑ (พ.ศ. ๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

ผู้อำนวยการสถาน

เทียบตำแหน่ง

รองอธิบดี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ผู้ใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๙ ตอน ๑๓๐ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๖๘๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมการแพทย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๒ ให้เทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเพิ่มเติมจากที่กำหนดเทียบไว้แล้วตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๘๑ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

นักกายภาพบำบัดโท

เทียบกับตำแหน่ง

หัวหน้าแผนก

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ผู้ใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เล่มที่ ๘๘ ตอนที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๑๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๔๑ (พ.ศ. ๒๕๑๔)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๙๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรมเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๔๗
และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๔๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๒ ให้เทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นกับตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญเพิ่มเติม จากที่
กำหนดเทียบไว้แล้วตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๔๗ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

เกษียรโท

เทียบกับตำแหน่ง

หัวหน้าแผนก

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔

จอมพล ถ. กิตติขจร

หัวหน้าคณะปฏิวัติ

ผู้ใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๔๔ ตอนที่ ๑๑๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๔

บรรณาธิการแถลง

มีสมาชิกหลายท่านได้ถามมาเกี่ยวกับเรื่องเงินช่วยเหลือบุตร เรื่องนี้ทราบว่าคณะปฏิบัติกำลังพิจารณาร่างระเบียบว่าด้วยเงินช่วยเหลือบุตรของข้าราชการและลูกจ้างประจำ เพื่อช่วยเหลือให้บิดามารดาสามารถอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรได้ดียิ่งขึ้น ระเบียบดังกล่าวมีหลักการที่จะช่วยเหลือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย (ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม) ที่อายุไม่เกิน ๑๘ ปี บริบูรณ์ และไม่เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส หรือไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ สำหรับบุตรตามระเบียบว่าด้วยเงิน พ.ช.ค. (เงินเพิ่มพิเศษสำหรับข้าราชการในต่างประเทศ) ตามระเบียบใหม่ทางราชการจะให้เงินช่วยเหลือสำหรับบุตรเดือนละ ๕๐ บาท ต่อบุตร ๑ คน หวังว่าข่าวนี้คงจะเป็นที่น่ายินดีแก่ท่านสมาชิกผู้มีบุตรมากบ้างน้อยบ้างนะครับ การช่วยเหลือบุตรจะเป็นของขวัญขึ้นปีงบประมาณใหม่แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำด้วยเช่นกัน

มีสมาชิกหลายท่านได้ถามปัญหาเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนข้าราชการที่ลาศึกษาต่ออบรม หรือดูงาน เกี่ยวกับเรื่องนี้ คุณเสริมสุข โกวิทวานิช ยินดีช่วยชี้แจงเรื่องนี้ โดยเขียนเป็นบทความและถามตอบ หวังว่าคงจะช่วยแก้ข้อสงสัยในเรื่องดังกล่าวได้ หากสมาชิกยังมีข้อสงสัยประการใด กองบรรณาธิการยินดีตอบชี้แจงให้ทราบในโอกาสต่อไป

ขอขอบคุณผู้มีส่วนให้ความรู้ด้านวิชาการและปฏิบัติการในวารสารฉบับนี้ คือ พ.ต. อรรถ วิชัยกุล คุณโสรัจ แสนศิริพันธ์ และคุณสิทธิชัย ประเสริฐศรี

ขอขอบคุณผู้มีอุปการะคุณ คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา โรงงานยาสูบ ร้านนารายณ์ ภัณฑ์ สถานพยาบาลสหภาพพร และบริษัทมินเซนเนอร์ จำกัด